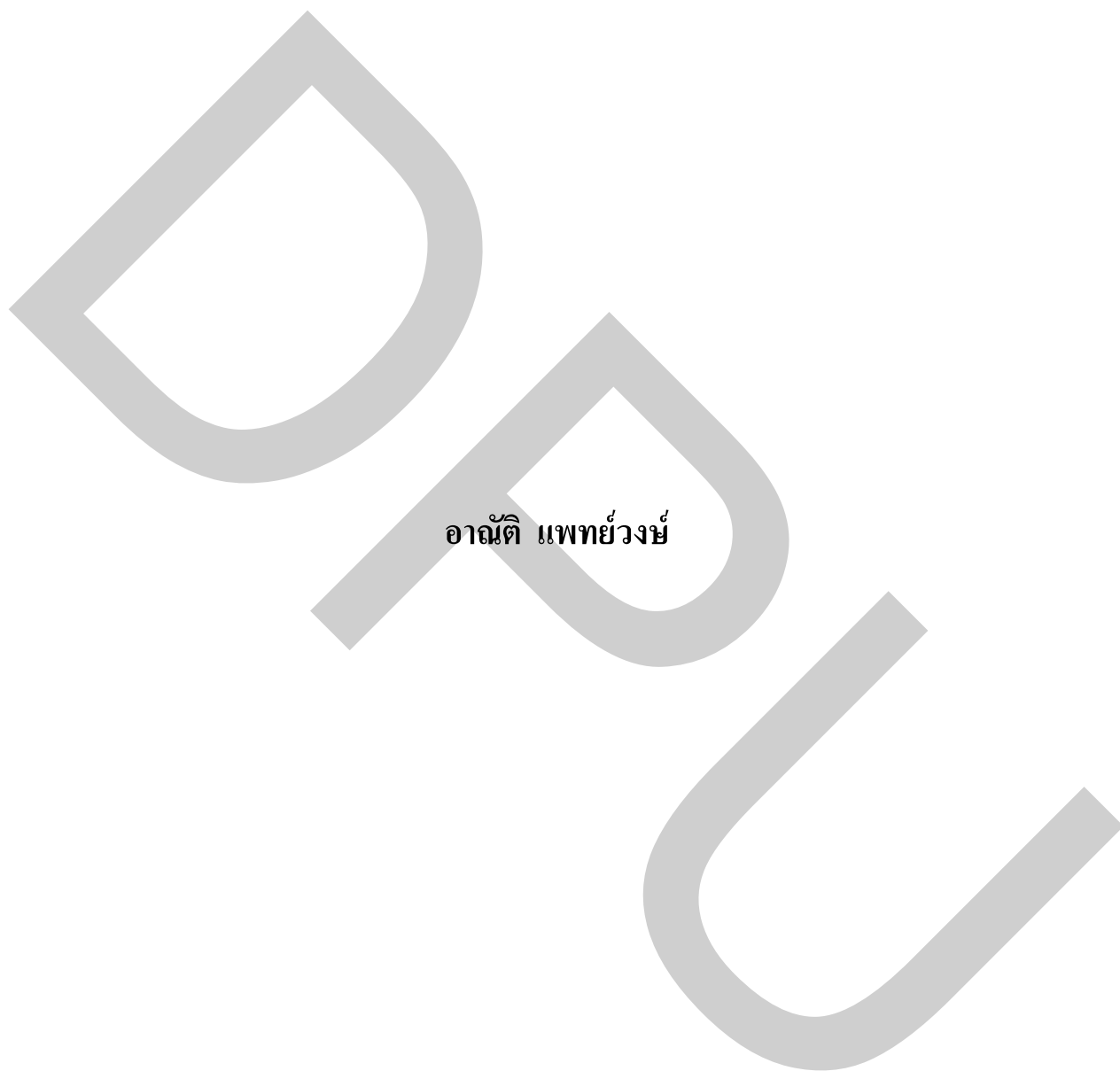

แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

อณัติ แพทย์วงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2550

ISBN 974 – 671 – 543 - 7

**STUDENT DEVELOPMENT APPROACH OF HIGHER EDUCATION
INSTITUTIONS IN BANGKOK METROPOLIS**

ARNAT PHAETWONG

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Education Management

Graduate School, Dhurakij Pundit University

2007

ISBN 974 - 671 - 543 - 7

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากความกรุณาของ ศาสตราจารย์ ดร. วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สินธะวา ความดิษฐ์ อาจารย์ผู้ช่วยที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้คำปรึกษาแนะนำ และเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยมาทุกขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ดร. พิมพิไล ภีบาลสุข ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดร. ธนินาถ ณ สุนทร และ รองศาสตราจารย์ ดร. สมถวิล ธนะโสภณ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. สำเนาวิ ขจรศิลป์ รองศาสตราจารย์ ดร. สัญญา สัญญาวิวัฒน์ ดร. จิรวัดน์ วีรังกร อาจารย์โสภิต ภาโนมัย อาจารย์กนกวรรณ ฉันทนะมงคล ที่กรุณาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของเครื่องมือวิจัย และขอขอบคุณผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานครทุกคนที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการจัดการการศึกษาทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์อันมีค่าและคอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาของการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ณ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตแห่งนี้

ขอขอบพระคุณท่านผู้บริหารมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ที่สนับสนุนทุนการศึกษาในครั้งนี้ อีกทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณวิภา ทังวงศ์ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา อาจารย์ และเจ้าหน้าที่สำนักกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตทุกท่าน ที่สนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อคุณแม่ ที่อบรมสั่งสอน เลี้ยงดูจนเติบโต มีหน้าที่การงานที่ดี และคอยเป็นกำลังใจตลอดมา

อนึ่ง หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบุพการี ครูบาอาจารย์ทุกท่าน ที่สนับสนุนผู้วิจัยมาโดยตลอด

อาณัติ แพทย์วังษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๘
กิตติกรรมประกาศ	๙
สารบัญตาราง	๑๑
สารบัญภาพ	๑๒
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและความเป็นมา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ความสำคัญของการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
1.7 วิธีดำเนินการวิจัย	7
2. แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 ลักษณะนิสิตนักศึกษา	11
2.2 สถาบันอุดมศึกษากับการพัฒนานิสิตนักศึกษา	15
2.3 ความหมายของการพัฒนานิสิตนักศึกษา	16
2.4 แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษา	17
2.5 ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา	18
2.6 ยุทธศาสตร์ในการพัฒนานิสิตนักศึกษา	22
2.7 มาตรการและกลไกในการพัฒนานิสิตนักศึกษา	22
2.8 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย	23
2.9 เป้าหมายในการพัฒนานิสิตนักศึกษา	25
2.10 แบบจำลองการพัฒนานิสิตนักศึกษา	32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.11 ประเภทและลักษณะของการจัดกิจกรรมนิตินักศึกษา	33
2.12 กิจกรรมเพื่อพัฒนานิตินักศึกษานอกชั้นเรียน	34
2.13 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมนิตินักศึกษา	35
2.14 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
3. ระเบียบวิธีวิจัย	39
3.1 การศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์	39
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง	40
3.2.3 การกระจายกลุ่มตัวอย่าง	41
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	46
3.6 เกณฑ์การแปลค่าของคะแนนเฉลี่ย.....	47
3.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย	48
4. ผลการศึกษา.....	49
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพ	
ผู้ตอบแบบสอบถาม.....	50
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา	
นิตินักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา	
ในกรุงเทพมหานคร	53
ตอนที่ 3 ลำดับความสำคัญในการพัฒนา	
นิตินักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาใน	
กรุงเทพมหานคร.....	67
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา	
นิตินักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร.....	71

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 5 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร.....	75
5. สรุปผลการศึกษา	77
5.1 สรุปผลการวิจัย	78
5.2 อภิปรายผล	85
5.3 ข้อเสนอแนะ	96
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก	107
ประวัติผู้เขียน	136

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม	42
3.2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนิสิตนักศึกษา ชั้นปีที่ 4	43
3.3 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำแนกตามมหาวิทยาลัย.....	45
4.1 สถานภาพของผู้บริหาร	50
4.2 สถานภาพของอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม	51
4.3 สถานภาพของนิสิตนักศึกษา	52
4.4 การพัฒนานิสิตนักศึกษาตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมและนิสิตนักศึกษา ของสถาบัน อุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร	53
4.5 การพัฒนานิสิตนักศึกษาตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมและนิสิตนักศึกษา ตามประเภทสถาบันอุดมศึกษา	55
4.6 ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และนิสิตนักศึกษาของสถาบัน อุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการพัฒนานิสิตศึกษาด้านร่างกาย	57
4.7 ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการพัฒนานิสิตศึกษาด้านสติปัญญา	59
4.8 ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการพัฒนานิสิตศึกษาด้านอารมณ์	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.9 ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา ด้านสังคม	63
4.10 ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา ด้านจิตใจ	65
4.11 ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับลำดับความสำคัญในการพัฒนา นิสิตนักศึกษาของ สถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร.....	67
4.12 ความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับลำดับความสำคัญ ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประเภทสถาบันอุดมศึกษา	68
4.13 ความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม เกี่ยวกับ ลำดับความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของ สถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานครจำแนกตาม ประเภทสถาบันอุดมศึกษา	69
4.14 ความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษา เกี่ยวกับลำดับ ความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของ สถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานครจำแนกตาม ประเภทสถาบันอุดมศึกษา	70

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แบบจำลองการพัฒนานิสิตนักศึกษา	32
3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	48

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร
ชื่อผู้เขียน	อานัติ แพทย์วงษ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา
สาขาวิชา	การจัดการการศึกษา
ปีการศึกษา	2549

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพการดำเนินงานการพัฒนา นิสิตนักศึกษา และ แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาใน กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และ นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 485 คน โดยใช้วิธีการ สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเฉลี่ยเท่ากับ 0.8129 วิเคราะห์ข้อมูลโดย การหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Stand Deviation)

ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานพัฒนา นิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาใน กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และ นิสิตนักศึกษา โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านจิตใจ อยู่ในระดับมาก ในขณะที่ค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม อยู่ในระดับ ปานกลาง

ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และ นิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาใน กรุงเทพมหานคร มีความเห็นว่า มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษา เรื่อง คุณธรรม จริยธรรม กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ การแต่งกายของนิสิตนักศึกษา การพัฒนาบุคลิกภาพ และการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ตามลำดับ

แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สำหรับ ผู้บริหาร คือ 1. กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในรูปแบบบังคับทุกสถาบัน เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. ให้ความสำคัญในการสนับสนุน งบประมาณจัดโครงการให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา และ 3. ควรประชุม ปรึกษาร่วมกับอาจารย์ฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา เพื่อหาแนวทางการจัดกิจกรรมในรูปแบบใหม่ที่ทันสมัย เพื่อจูงใจให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วม โครงการเพื่อพัฒนาตนเอง

แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านร่างกาย

ฝ่ายกิจการ นิสิตนักศึกษาควรจัดกิจกรรมการออกกำลังกายที่หลากหลายและต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้ออกกำลังกาย จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเวลาว่างของ นิสิตนักศึกษาเพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมให้มากที่สุด และรณรงค์ในเรื่องการแต่งกายอย่าง จริงจัง

แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษา ด้านสติปัญญา

ปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน เชิงรุก (Active Learning) เน้นให้นิสิตนักศึกษา มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนให้รู้จักคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็น และเน้นทักษะ การสื่อสารภาษาอังกฤษให้กับนิสิตนักศึกษาให้มากขึ้น

แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษา ด้านอารมณ์

ควรจัดตั้งศูนย์พัฒนาอารมณ์ โดยจัดรูปแบบหลายรูปแบบ มีผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา เป็นผู้ให้ความรู้ความเข้าใจและแนวทางการพัฒนาด้านอารมณ์ในส่วนที่ต้องการ จัดกิจกรรมนิสิต นักศึกษาโดยเน้นการทำงานเป็นทีม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และรู้จักการยอมรับฟัง ความคิดเห็นจากผู้อื่น

แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษา ด้านสังคม

ควรจัดให้นิสิตนักศึกษาได้พบกับชุมชนรอบมหาวิทยาลัยหรือชนบท เพื่อให้นิสิต นักศึกษาได้พูดคุยกับชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยกันแก้ปัญหา ส่งเสริมให้นิสิต นักศึกษาได้เผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน ให้นิสิตนักศึกษาจัดโครงการที่ทำประโยชน์เพื่อสังคม และ ที่สำคัญคือควรฝึกให้นิสิตนักศึกษามีภาวะการเป็นผู้นำ ฝึกการทำงานเป็นทีม ฝึกแสดง ความคิดเห็นกล้าตัดสินใจ อย่างมีเหตุมีผล

แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษา ด้านจิตใจ

ควรจัดโครงการอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรมให้กับนิสิตนักศึกษาทุกชั้นปีอย่างต่อเนื่อง กระตุ้นให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา และในการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรม ควรสอดแทรกเรื่อง คุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นการปลูกฝังให้นิสิตนักศึกษามีความประพฤติและมีจิตใจที่ดีงาม

Thesis Title: Student Development Approach of Higher Education Institutions in Bangkok Metropolis

Author: Arnat Phaetwong

Thesis Advisor: Professor Dr. Wallapa Devahastin Na Ayudhya

Department: Education Management

Academic Year: 2006

Abstract

This descriptive research was to study relevant procedures and the student development approach of Higher Education Institutions in Bangkok Metropolis.

Methods:

The research sample included administrators, advisors of student clubs, and the fourth year students of Higher Education Institutions in Bangkok totaling 485 subjects. The samplings were selected by simple random sampling methods.

The research instruments were constructed in 5 rating scale and illustrated the reliability approximately 0.812 for questionnaires including interviewing forms. Data analysis percentage, mean and standard deviation were statically used in the study.

Research Results:

The findings were summarized as follow: relevant procedures and the student development approach of Higher Education Institutions in Bangkok covered 5 areas; The physical, intellectual, emotion, social and mentality development were found to be at the high level for administrators and student, while being at the moderate level on the part of advisors of student clubs.

Administrators, advisors of student clubs and students suggested that Higher Education Institutions should emphasize on moral and ethical development, analysis, synthesis, English communication skills, student's uniform, personality development and service mind.

Administrators depicted some significant information as follow: firstly, extra-curricula should be mandatory in every institution for efficiently improving. Next, budgets should be provided sufficiently to support student activities. Lastly, administrators and all advisors should work collaborately to find new alternatives to set up innovative activities.

In addition, some suggestions could be presented as follow:

1) Student Affairs Division should provide diverse and continual exercises according to student's leisure time, which will help increasing member's participation. Moreover, strictly regulate student's uniform.

2) Instructors should use active learning or student-centered method to emphasize on analysis, synthesis, and English communication skills.

3) Higher Education Institutions should establish Emotion Development Center, which provide psychiatrists and professional psychologists for students' assistant and consultation.

4) Higher Education Institutions should give students good opportunity to participate, share experiences with community and transmit innovative knowledge to their community. Besides, students should practice leadership, teamwork, reflective thinking and decision making skills.

5) Student Affairs Division should conduct ethics and moral development projects and campaign for students to participate in their religious activities.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

การพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาต้องมีบทบาทในการส่งเสริมให้สังคมไทยในศตวรรษที่ 21 เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543:12) การพัฒนานิสิตนักศึกษานับเป็นบทบาทหลักของการอุดมศึกษา ดังที่ ไพฑูรย์ สินลาร์ตัน (2539: 5) กล่าวว่า iva ักคนนั้นเป็นเรื่องของการอุดมศึกษา การอุดมศึกษาเป็นเรื่องของการสร้างคน ส่วนความรู้เป็นเรื่องที่มาเสริมการเติบโตของคน และคนจะใช้ความรู้เพื่อประโยชน์ในการสร้างสิ่งแวดล้อม ทั้งทางธรรมชาติและสังคมให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ทั้ง 3 แนวคิดจึงมีความสัมพันธ์ต่อกันเป็นปรัชญาหลักของการอุดมศึกษาซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ในมาตราที่ 6 ว่า“การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข(สำนักงานสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2547:5)

วิชัย ตันศิริ (2542:52-53) ได้ขยายความเพิ่มเติมในเรื่องนี้ไว้ว่า จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามมาตรานี้ เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายทั่วไปที่เป็นอุดมการณ์ของการศึกษาหรือปรัชญาการศึกษาที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในมิติต่างๆ ที่ถือว่าสำคัญทางการศึกษา ได้แก่ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม และเนื่องจากจุดเน้นในส่วนนี้อาจทำให้เกิดการแปลความไปได้ว่า มุ่งพัฒนาปัจเจกบุคคลเพียงด้านเดียว ฉะนั้นจึงกำหนดต่อไปว่า การพัฒนาดังกล่าวนั้น มุ่งให้คนไทยมีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การเพิ่มมิติด้านสังคมนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มีความสมดุลระหว่างส่วนบุคคลและส่วนรวมและแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายสูงสุดของการพัฒนาอุดมศึกษาไว้คือ การทำให้เกิด “การพัฒนาที่ยั่งยืน และความอยู่ดีมีสุขของคนไทย”

เป็นการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยึดคนและชุมชนเป็นศูนย์กลาง มีคุณภาพทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ทำให้คนไทยก้าวทันโลกสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทย และได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนานักศึกษา โดยเน้นให้มีความรู้ ทักษะ ด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ และด้านวิชาชีพชีวิต มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม วินัย ความรับผิดชอบ ความเป็นผู้นำ มีสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตดี มีความเป็น ประชาธิปไตย มีจิตสำนึกในความเป็นไทย มีวิถีคิดอย่างเป็นระบบ สามารถแก้ไขปัญหาได้ มีความ เข้าใจในสังคมไทยและสังคมโลก สามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา, 2548:3-5)

สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันทางสังคม ซึ่งมีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ การจัดการศึกษาในระดับนี้มุ่งเน้นพัฒนาความเจริญงอกงามทางสติปัญญาและความคิดอัน จะนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการมุ่งที่จะสร้างสรรค์กำลังคนในระดับวิชาชีพชั้นสูงเพื่อพัฒนา สังคมและมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ด้วยคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอันมี คุณค่าต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535:165) ดังนั้นการศึกษาใน ระดับอุดมศึกษาจึงมีส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างมาก เพราะการศึกษาในระดับนี้มุ่งเน้น การพัฒนาบุคคลทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ ร่างกาย สังคม จิตใจและคุณธรรม เพื่อให้เป็นกำลังที่ สำคัญในการสร้างสรรค์และพัฒนาประเทศ (สำเนา ขจรศิลป์, 2537:1) การจัดการศึกษาในระดับ อุดมศึกษามีปรัชญาหรือปณิธาน เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ 1. เป็นกำลังคน (Manpower) คือการผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองทางด้านมาตรฐาน วิชาการ/วิชาชีพ และความต้องการของสังคม 2. เป็นคนที่สมบูรณ์ (Manhood) คือการผลิตบัณฑิตให้เป็นคนที่มี ความสมบูรณ์พร้อม มีสุขภาพและบุคลิกดี มีสมรรถภาพสูง และเป็นบุคคลที่พึงประสงค์ของสังคม ดังนั้นการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจึงต้องดำเนินการทั้งการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างพัฒนา ความรู้ทางวิชาการ /วิชาชีพ และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการอุดม ศึกษา, 2548: 1)

การศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นสาระสำคัญ 3 ประการ คือ ให้เกิดปัญญา ให้มีความ เชี่ยวชาญ และมีคุณธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพ การที่จะสามารถบรรลุภารกิจดังกล่าวได้ก็ด้วยการจัด กิจกรรมการสอนตามหลักสูตรและนอกหลักสูตร ประกอบกับในสภาพสังคมปัจจุบันได้มีการ เปลี่ยนแปลงอย่างมากและรวดเร็ว การบูรณาการการเรียนการสอนกับกิจกรรมนิสิตนักศึกษาเข้า ด้วยกันยังเป็นสิ่งจำเป็นมาก ทั้งนี้เพื่อให้บัณฑิตที่เป็นผลผลิตของสถาบันอุดมศึกษาได้รับการ พัฒนาเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถตอบสนองและเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาสังคมและ ประเทศชาติได้ในทุก ๆ ด้าน (วิจิตร ศรีสอาน, 2536: ก) มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาจะต้อง

ตระหนักและให้ความสำคัญ คือการผลิตบัณฑิตทุกระดับเพื่อให้เป็นผู้มีความรู้ คู่คุณธรรม ดังนั้น การจัดการศึกษาไม่ควรเน้นแต่ความรู้หรือความเป็นเลิศทางวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว จะต้องเน้นถึงความเป็น “คนดี” โดยใช้กิจกรรมเป็นเครื่องมือทางการศึกษาในการพัฒนาบัณฑิต (จรินทร์ ธานีรัตน์, 2538: 19)

งานกิจการนักศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างมากในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้มีคุณธรรม สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข งานกิจกรรมนักศึกษาของแต่ละสถาบัน มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่น กิจกรรมด้านวิชาการ กิจกรรมศิลปวัฒนธรรมไทย กิจกรรมกีฬา และกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนานักศึกษา เพราะ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาไม่ได้เน้นเฉพาะการผลิตบุคลากรเพื่อประกอบอาชีพอย่างเดียว แต่จะต้องหาวิธีที่จะทำให้เกิดการพัฒนาของบุคคล การมีความเข้าใจและพึงพอใจต่อการดำรงชีวิตในสังคม รู้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม รู้จักตนเอง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รู้จักตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และ มีความรับผิดชอบต่อชุมชน (ทววงมหาวิทยาลัย, 2530:1 อ้างถึงใน เนาวัฒน์ กังมั่ง, 2543:1)

จากสภาพปัญหา อุปสรรคในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในปัจจุบันพบว่า ขาดการกำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันที่ชัดเจนรวมทั้งการสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนในทิศทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา การบริหารจัดการเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษายังไม่เน้นการบริหารจัดการแบบองค์รวม การดำเนินการส่วนใหญ่ยังเป็นไปในลักษณะ แยกส่วนการทำงาน ภายใต้กรอบเป้าหมายที่ต่างฝ่ายต่างกำหนด ทำให้ขาดความเชื่อมโยงสู่เป้าหมายเดียวกัน ขาดการระดมสมองเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาในระดับประเทศ เพื่อใช้เป็นการกรอบความคิดในการพัฒนานิสิตนักศึกษาสู่ความสากล ขาดการพัฒนาบุคลากรทางกิจการนักศึกษานทุกระดับทั้งในระดับส่วนกลาง ระดับคณะทำให้การดำเนินงานขาดทิศทางและขาดการบริหารอย่างเป็นระบบ เนื่องจากทักษะของผู้บริหารไม่เพียงพอทำให้การพัฒนานิสิตนักศึกษาไม่มีประสิทธิภาพ (เครือข่ายบัณฑิตอุดมคติไทย, 2548: 16)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการพัฒนานักศึกษานั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกสถาบันต้องให้ความสำคัญในการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีความพร้อมทุกๆ ด้าน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมาย ดังนี้

- 1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร
- 1.2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

1.3 ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้จะช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถนำไปวางแผนในการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นต่อไป

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1.4.1 การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านร่างกาย 2. ด้านสติปัญญา 3. ด้านอารมณ์ 4. ด้านสังคม และ 5. ด้านจิตใจ

1.4.2 การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวทางพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

1.4.3 การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่รวมมหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยประเภทไม่จำกัดรับ มหาวิทยาลัยในกำกับ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และวิทยาลัย

1.4.4 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

1.4.4.1 ผู้บริหาร

- 1) รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา รองคณบดีฝ่ายวิชาการ รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา และผู้อำนวยการสำนักกิจการนิสิตนักศึกษา

1.4.4.2 อาจารย์

- 1) อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม

1.4.4.3 นิสิตนักศึกษา

- 1) นิสิตนักศึกษาชั้นปี 4
- 2) เพศ
  - (1) ชาย
  - (2) หญิง

1.4.5 ตัวแปรตาม ได้แก่ แนวทางพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร 5 ด้าน คือ 1. แนวทางการพัฒนาด้านร่างกาย 2. แนวทางการพัฒนาด้านสติปัญญา 3. แนวทางการพัฒนาด้านอารมณ์ 4. แนวทางการพัฒนาด้านสังคม และ 5. แนวทางการพัฒนาด้านจิตใจ

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัย แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

สถาบันอุดมศึกษา หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาล และสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ประเภทจำกัดรับและมีการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ประจำปีการศึกษา 2549

แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงาน กิจกรรม และโครงการ ที่นำไปสู่การพัฒนานิสิตนักศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านจิตใจ

การพัฒนาด้านร่างกาย หมายถึง การพัฒนาด้านสุขภาพ มีบุคลิกภาพที่ดี มีความเข้าใจในการออกกำลังกาย มีทักษะทางกีฬาขั้นพื้นฐาน การแต่งกายตามระเบียบมหาวิทยาลัย และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของมหาวิทยาลัย

การพัฒนาด้านสติปัญญา หมายถึง การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ อย่างมีเหตุผล มีผล การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน ความสามารถในการเสนอแนะแนวทางแก้ไขใหม่ที่สร้างสรรค์ มีความรู้ความเข้าใจในหลักและทฤษฎีในสาขาที่เรียนอย่างถ่องแท้ มีทักษะทางการสื่อสารภาษาอังกฤษ หลักการใช้ภาษาไทย และมีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์

การพัฒนาด้านอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ระวังอารมณ์ มีความอดทนอดกลั้น ยอมรับคำวิจารณ์จากผู้อื่นได้ และมีความเข้าใจในอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น

การพัฒนาด้านสังคม หมายถึง การมีส่วนร่วมช่วยในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในกลุ่มหรือในทีมงาน กิริยามารยาท มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การทำประโยชน์เพื่อสังคม มีภาวะความเป็นผู้นำ และการเข้าร่วมในกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อชุมชน

การพัฒนาด้านจิตใจ หมายถึง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม มีความเมตตา กรุณา มีความซื่อสัตย์ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเสียสละเพื่อส่วนรวม และ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ผู้อำนวยการสำนักกิจการนิสิตนักศึกษา ประจำปีการศึกษา 2549

อาจารย์ หมายถึง อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ที่ได้รับการแต่งตั้งประจำปีการศึกษา 2549

นิสิตนักศึกษา หมายถึง นิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี ชั้นปี 4 ภาคปกติ ประจำปีการศึกษา 2549

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานครนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาต่อไปในอนาคต ซึ่งมีดังนี้

1.6.1 ทราบสภาพการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

1.6.2 ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในการพัฒนานิสิตนักศึกษา สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมาย การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ

1.6.3 ได้แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

1.6.4 ทราบลำดับความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

1.6.5 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจจะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา อันจะนำไปสู่ความก้าวหน้าในการพัฒนานิสิตนักศึกษาต่อไป

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.7.1 ศึกษาเอกสาร หลักสูตร รายงานการประชุม ระเบียบและคำสั่งต่าง ๆ รวมถึงผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา

1.7.2 สัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม จำนวน 18 คน

1.7.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.7.3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

1.7.3.2 กลุ่มตัวอย่าง

1) ผู้บริหาร กำหนดให้สถาบันละ 5 คน ประกอบไปด้วย รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ 1 คน รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา 1 คน ผู้อำนวยการสำนักกิจการนิสิตนักศึกษา 1 คน รองคณบดีฝ่ายวิชาการ 1 คน และรองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา 1 คน รวมทั้งหมด 30 คน

2) อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม ใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเคอร์ลิงเจอร์ (อ้างถึงใน มาเรียม นิลพันธ์, 2547: 116) กล่าวคือ ประชากรที่มีจำนวนหลักร้อย ใช้กลุ่มตัวอย่าง 30 % ดังนั้นประชากรอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม จำนวน 206 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 62 คน หลังจากนั้นดำเนินการกระจายกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน ดังนี้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 9 คน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 8 คน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จำนวน 11 คน มหาวิทยาลัยศรีปทุม จำนวน 15 คน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ จำนวน 13 คน และ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น จำนวน 6 คน

3) นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 87 คน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 60 คน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จำนวน 69 คน มหาวิทยาลัยศรีปทุม จำนวน 86 คน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ จำนวน 81 คน และมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น จำนวน 10 คน รวม 393 คน โดยใช้ตารางการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamanae (Yamanae, 1973 : 725)

$$\text{ขนาดกลุ่มตัวอย่าง} = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 485 คน

1.7.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.7.4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็น 1. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และ 2. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

1.7.4.2 แบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นด้วยตนเอง โดยการสรุปวิเคราะห์ โดยยึด หลักการ แนวทฤษฎีการพัฒนา นักศึกษา และผลการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545
- 2) แนวทฤษฎีการพัฒนา นิสิตนักศึกษาของซิกเคอร์ริง
- 3) กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ด้านขอบเขตการเรียนรู้ 5 ด้าน

1.7.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และนิสิตนักศึกษา และดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม ด้วยตนเอง ระหว่างเดือน มิถุนายน – สิงหาคม 2549

1.7.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.7.6.1 เอกสารและการสัมภาษณ์ ประมวลผลข้อมูลแล้วนำเสนอในรูปความเรียง

1.7.6.2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลจากสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และบรรยายในรูปความเรียง

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลำดับความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency)

ตอนที่ 5 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม เกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการบรรยาย และแจกแจงความถี่ (Frequency)

1.7.7 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางและบรรยาย

1.7.8 ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอเป็น 5 บท โดยเสนอตามลำดับดังนี้
บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึงความสำคัญและความเป็นมา วัตถุประสงค์การวิจัย ความสำคัญของการวิจัย ขอบเขตการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และวิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ลักษณะนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษากับการพัฒนานิสิตนักศึกษา ความหมายของการพัฒนานิสิตนักศึกษา แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษา ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา ยุทธศาสตร์ในการพัฒนานิสิตนักศึกษา มาตรการและกลไกหลักในการพัฒนานิสิตนักศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย เป้าหมายในการพัฒนานิสิตนักศึกษา แบบจำลองการพัฒนานิสิตนักศึกษา ประเภทและลักษณะของการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา กิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตศึกษานอกชั้นเรียน ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย ประกอบด้วย การศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เกณฑ์การแปลค่าของคะแนนเฉลี่ย การกำหนดค่าของมาตราส่วนประมาณค่า และกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง แนวทางการพัฒนานักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจัดลำดับตามสาระดังนี้ คือ

- 2.1 ลักษณะนิสิตนักศึกษา
- 2.2 สถาบันอุดมศึกษากับการพัฒนานิสิตนักศึกษา
- 2.3 ความหมายของการพัฒนานิสิตนักศึกษา
- 2.4 แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษา
- 2.5 ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา
- 2.6 ยุทธศาสตร์ในการพัฒนานิสิตนักศึกษา
- 2.7 มาตรการและกลไกหลักในการพัฒนานิสิตนักศึกษา
- 2.8 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย
- 2.9 เป้าหมายในการพัฒนานิสิตนักศึกษา
- 2.10 แบบจำลองการพัฒนานิสิตนักศึกษา
- 2.11 ประเภทและลักษณะของการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา
- 2.12 กิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตศึกษานอกชั้นเรียน
- 2.13 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา
- 2.14 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ลักษณะนิสิตนักศึกษา

นักการศึกษาได้จำแนกลักษณะนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย ดังนี้
 บุรุษชัย จงกลณี (2525 : 21-22) ได้จำแนกนักศึกษไทยเป็น 7 ประเภท ดังนี้

1. ต้องการชีวิตเสรีอยากใช้ชีวิตอย่างมีความสุขแบบอิสระในทุก ๆ ด้าน ใช้ความรู้สึกส่วนตัวเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ ตัดสินความผิดถูก ต้องการแสดงออกให้สังคมยอมรับว่าเขาเป็นผู้รู้และมีประสบการณ์ในทุก ๆ สิ่งที่ยิ่งใหญ่รับผิดชอบอยู่

2. ต่อต้านผู้ยิ่งใหญ่ มีความสำนึกว่าคนในสังคมย่อมมีสิทธิและความเสมอภาคเท่าเทียมกันและจะต้องไม่มีการแบ่งชนชั้น ทุกคนควรจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาททางการเมืองและการปกครอง

3. พวกคลั่งสิทธิความเสมอภาค ต่อต้านการรวมอำนาจและการผูกขาด อำนาจของฝ่ายบริหารโดยไม่ชอบด้วยเหตุผล

4. พวกต่อต้านคัมภีร์ เชื้อมั่นถือมั่นอยู่กับความคิดคำนึงของตนเองและเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องเสมอ

5. ศูนย์พัฒนาประชาชน มีความมุ่งหวังอย่างแรงกล้าที่จะให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันเพื่อปรับปรุงสังคมโดยการเข้าไปมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับชุมชนในขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของชุมชนด้วยความบริสุทธิ์ทางศีลธรรม

6. มีความภาคภูมิใจในสถาบันการศึกษาของตน ต้องการให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันทางศีลธรรม เพื่อจะได้มีส่วนเข้าไปแก้ไขสภาพปัญหาเลวร้ายของสังคม

7. ต่อต้านสถาบัน การบริหารงานของสถาบันที่ขัดต่ออุดมการณ์และแนวสัจจะของสังคมและไม่สามารถใช้หลักเหตุผลไปอธิบายให้เป็นที่เข้าใจได้ก็จะเกิดความรู้สึกต่อต้าน ทั้งในและนอกรูปแบบ

นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาตาม การศึกษาของคอฟแมน (อ้างอิงใน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2544 : 34-35) ได้จัดนักศึกษาเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มชอบสมาคม (Collegiate) เป็นนักศึกษาซึ่งส่วนใหญ่มาจากครอบครัวมีเงิน หรือชนชั้นกลาง (Middle Class) ซึ่งสนใจชีวิตในสังคม การกีฬา การบำเพ็ญประโยชน์ สำหรับนักศึกษาในสหรัฐอเมริกา กลุ่มนักศึกษาส่วนใหญ่ มักจะอยู่ตามบ้านของสังคมที่มีอักษรกรีกตัวย่อเป็นเครื่องหมาย เช่น กลุ่มซิริอิตา (Sorority) และภราดรชน (Fraternity) กลุ่มนี้อาจจะต่อต้านอาจารย์ที่เน้นความต้องการที่จะพัฒนาสติปัญญา ส่วนนักศึกษาในไทยจะพบว่าเป็นกลุ่มที่มาจากครอบครัวชนชั้นกลางหรือชั้นสูง เป็นครอบครัวที่มาจากสังคมดี เศรษฐกิจดีเป็นพวกที่เรียนทางรัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ ลักษณะทั่วไปจะเป็นคนที่มีน้ำใจ ช่วยเหลือสังคมได้ดี

2. กลุ่มชอบอาชีพ (Vocational) กลุ่มนี้มักสนใจการฝึกฝนอาชีพโดยเฉพาะ ส่วนใหญ่มาจากพื้นฐานของชนชั้นกรรมาชีพ (Working class) นักศึกษานี้จะมีทัศนคติว่าอุดมศึกษา คือสถาบันที่ให้โอกาสแก่เขาในการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและยกสถานะทางสังคมให้ตน ฉะนั้น นักศึกษากลุ่มนี้มักจะเลือกสาขาวิชาวิศวกรรม ธุรกิจ บัญชี ครุศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับในประเทศไทยนักศึกษากลุ่มนี้สนใจเรียนวิชาเรียนต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการงานที่ประกอบต่อไปในอนาคต กลุ่มนี้มักจะมาจากครอบครัวที่มีพ่อแม่มีอาชีพเกี่ยวกับธุรกิจการค้าขาย ลูกจ้างบริษัทซึ่งมีฐานะทางครอบครัวปานกลาง

3. กลุ่มชอบวิชาการ (Academic) นักศึกษากลุ่มนี้มักจะมุ่งด้านสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวชั้นกลางและมีพ่อแม่ที่มีการศึกษาดี มักจะสนใจการศึกษาและเลือกสถาบันที่ดี ๆ มีชื่อเสียง เข้าได้ยาก เพื่อจะแข่งขันทางประสิทธิภาพในการเรียน จะพยายามเรียนเพื่อให้ได้ปริญญาสูง ๆ ในสาขาที่ตนสนใจ ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับคนในสังคม มีเพื่อนน้อยบางครั้งอาจจะมีนักศึกษาที่เห็นแก่ตัวมุ่งผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าที่จะช่วยเหลือสังคมและคนอื่น ๆ ในสังคม

4. กลุ่มนอกรูปแบบ (Non Conformist) นักศึกษากลุ่มนี้จะไม่ยอมรับค่านิยมใด ๆ ของนักศึกษาทั้ง 3 กลุ่มที่กล่าวมา เพราะกลุ่มนี้จะสนใจเรื่องความคิดและอุดมคติอย่างลึกซึ้งและจะมีลักษณะที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสถาบันและระบบต่าง ๆ กลุ่มนี้รวมทั้งกลุ่มที่เป็นนักกิจกรรมนิยม (Activist) นุปผาชน (Hippy) และกลุ่มที่ชอบความแตกแยก ซึ่งบางครั้งก็จะเป็นกลุ่มที่อยู่เฉย ๆ แต่เมื่อไม่พอใจอะไรบางอย่าง ของมหาวิทยาลัยก็มักจะรวมตัวต่อต้านได้อย่างรวดเร็ว จะเป็นผู้นำของสังคมนักศึกษา และจะมีวิธีการที่ทำให้กลุ่มนักศึกษาส่วนใหญ่ทำตามตนเองได้ เพราะกลุ่มนี้จะคิดอะไรได้ฉับไว เฉียบคมและมีทักษะการใช้ภาษาดี

คลากและโทรว์ (อ้างถึงใน ประกอบ คุปรัตน์, 2530 : 183 – 184) ได้แบ่งนักศึกษาวออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มที่สนใจใฝ่วิชาการ (Academic) กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่สนใจใฝ่ศึกษา สนใจในความคิดวิชาการและขณะเดียวกันก็สนใจในคะแนน การเรียนในชั้นเรียน ความมุ่งมั่นของนักศึกษากลุ่มนี้ คือการต้องการเรียนให้ได้คะแนนดี ได้ศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา ได้รับทุนไปเรียนต่างประเทศ ได้รับคะแนนเกียรตินิยม ได้มีอาชีพเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยหรือนักวิชาการ นักศึกษาประเภทนี้จะมีมากในสถาบันการศึกษาประเภทเก่าแก่ มีชื่อเสียงและเกียรติคุณทางวิชาการมานาน และคนที่เข้าเรียนก็ได้ผ่านการแข่งขันกันมามากแล้ว

2. กลุ่มไม่ยอมตาม (Non Conformist) นักศึกษากลุ่มนี้เป็นพวกที่ใฝ่รู้ในเชิง “ปัญญา” สนใจการอ่าน แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นตำราที่อาจารย์มอบหมายให้ศึกษา หนังสือที่สนใจส่วนใหญ่จะ

เน้นหนักไปทางการเมืองและปัญหาทางสังคม กลุ่มนี้ไม่มีความผูกพันอยู่กับสถาบันและไม่ผูกพันความคิดสวามิภักดิ์ต่อสถาบันหนึ่งสถาบันใด

3. กลุ่มรักเล่น (Collegiate) กลุ่มนี้ไม่สนใจใฝ่เรียน ไม่สนใจในเรื่องปัญหา ปัญหาสังคม หรือการเมือง แต่จะชอบสนุกสนานกับบรรยากาศสถาบันอุดมศึกษาแบบเฮฮา การเที่ยวเตร่ ความผูกพันในสถาบันมี แต่เป็นในด้านกิจกรรมบันเทิงของมหาวิทยาลัย นักศึกษากลุ่มนี้ส่วนใหญ่มาจากชนชั้นกลางและชั้นสูงที่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจดี ไม่ต้องทำงานหาเลี้ยงชีพ เวลาที่มีอยู่จึงใช้เพื่อความสำราญได้อย่างเต็มที่

4. กลุ่มอาชีพ (Vocational) กลุ่มนี้ไม่สนใจทั้งในเรื่องเนื้อหาวิชาการและไม่ผูกพันกับสถาบัน การเรียนของเขานั้นแม้ถ้าจะตั้งใจเรียนอย่างจริงจังก็คงเป็นไปเพื่อเอาไปประกอบอาชีพ หรือเพื่อให้ได้ใบประกาศนียบัตรเบิกทางสู่นาครการทำงานที่ดีกว่า และในด้านกิจกรรมต่างๆ เขาจะไม่สนใจกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถาบัน เหมือน “พวกรักเล่น” พวกนี้อาจมาจากครอบครัวที่มีความจำกัดทางเศรษฐกิจมากกว่าพวกรักเล่น อาจเป็นครอบครัวที่ต้องได้บันไดทางเศรษฐกิจและสังคมไปสู่สถานะที่ดีกว่า

กรณีกา พิริยะจิตรา (2547: 33-34) ได้สรุปรูปแบบหรือลักษณะของการใช้ชีวิตของนิสิตนักศึกษาในประเทศไทย โดยแบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มสนใจวิชาการ (Academic Subculture) กลุ่มนี้จะสนใจใฝ่ศึกษาในวิชาการและต้องการเรียนให้ได้คะแนนดี ได้เกียรตินิยม จะได้ศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา กลุ่มนี้จะใช้เวลาเพื่อการศึกษามากกว่าการทำกิจกรรม ซึ่งพบมากในสถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง

2. กลุ่มที่เป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย (Collegiate Subculture) กลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะทำตัวรักภักดีต่อสถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัย แต่ไม่ค่อยสนใจใฝ่หาความรู้ ไม่สนใจปัญหาของสังคมหรือการเมือง ชอบสนุกสนาน ชอบเข้าร่วมกิจกรรม จนบางคนมีปัญหาการเรียน

3. กลุ่มที่สนใจอาชีพ (Vocational Subculture) กลุ่มนี้โดยทั่วไปไม่สนใจใฝ่ศึกษาวิชาการ ไม่สนใจเรื่องคะแนน และไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตนักศึกษา คิดแต่ว่าเรียนให้จบเพื่อที่จะได้มีงานทำ นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้จำนวนมากทำงานพิเศษเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ทำงานและหารายได้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษา

4. กลุ่มนอกรูปแบบ (Non Conformist Subculture) กลุ่มนี้มีความเป็นตัวของตัวเองสูง มีสติปัญญาดีสนใจใฝ่หาความรู้ เป็นความใฝ่รู้ที่มีอิสระแน่นอน แต่เป็นความใฝ่รู้เพื่อภูมิปัญญาและตอบสนองความสนใจของตนเอง กลุ่มนี้จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ชอบแสดงออกในลักษณะต่อต้านความคิดเห็นของผู้บริหาร

5. กลุ่มเฉื่อยชา (The Inactive Student) กลุ่มนี้จะพบในทุกมหาวิทยาลัย ซึ่งมีลักษณะการใช้ชีวิตที่เฉื่อยชาต่อการเรียน ไม่สนใจเข้าห้องเรียนและไม่สนใจศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมแต่อยากได้คะแนน ศึกษาเพื่อให้ได้ใบปริญญาเป็นใบเบิกทางในการประกอบอาชีพ นิสิตนักศึกษาในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะมีระดับผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง บางครั้งก็เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาประเภทที่ตนเองสนใจบ้าง บางครั้งใช้เวลาเที่ยวเตร่กับเพื่อน

เครือข่ายบัณฑิตอุดมคติไทย (2548:14) กล่าวถึงลักษณะนิสิตนักศึกษารุ่นใหม่ (Future Generation) ต้องมีคุณลักษณะที่แตกต่างจากนิสิตนักศึกษารุ่นเดิม ได้แก่

1. ต้องมีทักษะการเรียนรู้ที่ประกอบไปด้วย ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการเรียนรู้ และทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสม
2. ต้องเป็นคนที่ตระหนักและเห็นความสำคัญของการติดตามข้อมูล ข่าวสาร (Current Issue)
3. ต้องเป็นคนที่ตระหนักและเห็นความสำคัญของ “ความรู้” และมีแนวคิดที่จะเติม “ความรู้” ใหม่ ๆ เพื่อสะสมทุนทางปัญญา สร้างพลังปัญญาที่เข้มแข็งให้กับตนเองอยู่ตลอดเวลา (Sharpen the brain) เพื่อรับมือกับ “โจทย์” ใหม่ ๆ ที่จะเข้ามาในอนาคตที่ทั้งยากและซับซ้อน
4. ต้องเป็นคนที่พร้อมที่จะปรับตัวเพื่อเผชิญความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น (Adaptation)
5. มีทักษะ “การบริหารเวลา” ที่สามารถเสริมสร้าง “ความสมดุลแห่งชีวิต” ของตนเอง เพื่อรับมือกับสภาพความรีบเร่ง ความรวดเร็วของสถานการณ์ในอนาคต
6. ต้องมีมุมมองเชิงอนาคต เพื่อความสามารถในการกำหนด “ท่าที” แห่งชีวิตของตนในปัจจุบัน
7. มีมุมมองที่เข้าใจสภาพ “ความหลากหลาย” รู้จักใช้ความหลากหลายให้เป็นพลังแห่ง “การสร้างสรรค์” รู้จักมองโลกอย่างเกื้อกูล
8. มีหลักคิดเชิงคุณธรรมอย่างเข้มแข็ง เพื่อสร้าง “ภูมิคุ้มกันทางจิตใจ” ให้แก่ตนเอง ในการต่อสู้กับ “อบายมุข” หรือ “จริยธรรมสีเทา” ที่มีอยู่รอบตัว
9. ต้องมี “ศักยภาพและความสามารถที่เพียงพอ” ควบคู่ไปกับ “การมีทักษะชีวิตที่เข้มแข็ง” พร้อมเผชิญปัญหากับสภาพปัญหาที่ซับซ้อนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2.2 สถาบันอุดมศึกษากับการพัฒนานิสิตนักศึกษา

สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2538:1) กล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชน มีหน้าที่หลัก 4 ประการ คือ 1) สอน 2) วิจัย 3) ทนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และ 4) การให้บริการทางวิชาการ โดยมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการและสามารถที่จะผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม ดังนี้ (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2536:14-18)

1. มีความสามารถในการประกอบอาชีพ และช่วยเหลือสังคมส่วนรวมได้
2. มีวุฒิภาวะสูง มีความรับผิดชอบ ร่างกายแข็งแรง มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ดี มีความสามารถทางสังคมและสามารถที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
3. ความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง รู้จักตนเอง มีบุคลิกภาพของตนเอง รู้แรงจูงใจของตนเอง
4. เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนเป็นนิสัย รู้รักรู้ชอบ เป็นผู้มีรสนิยมที่ดีงามเป็นที่น่าเชื่อถือยกย่องของสังคม

ปัจจุบันนักศึกษาเมื่อเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษาแล้ว มีการเปลี่ยนแปลงใน 3 ส่วน คือ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skill) และเจตคติ (Attitude) ทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพนั้น ยังไม่เพียงพอ ยังต้องมีการพัฒนาอีก 2 ด้าน คือ

1. วิชาชีพ หรือวิชาคน คือในด้านการดำรงชีวิต มนุษยสัมพันธ์ การรู้จักตนเอง ผู้อื่น และสังคม
2. วิชางาน คือ วิชาที่ฝึกให้นักศึกษาทำงานเป็น เช่นวิธีการจัดการ การร่วมประชุม การเขียนโครงการ การทำงานร่วมกับผู้อื่น หรือการฝึกงาน เป็นต้น

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 ก: 14) ได้ให้ความสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาในฐานะเป็นแหล่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไว้ดังนี้

1. สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ขจัดเคลาสติปัญญาและทัศนคติต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก การที่นักศึกษาอยู่ใกล้ชิดกับอาจารย์ทำให้ได้พัฒนาความมีเหตุผล การพยายามหาทางเรียนรู้ ปรับวุฒิภาวะให้พร้อมที่จะเป็นคนที่สังคมพึงปรารถนา
2. สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งที่รวบรวมคนหนุ่มสาวกลุ่มใหญ่ไว้ สถาบันควรให้หน่วยงานบุคลากรนักศึกษา คิดวางแผนและจัดประสบการณ์ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมที่แสดงออกถึงความมีอุดมคติของคนหนุ่มสาวเหล่านี้ หรือจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการแสดงออกถึงความมีอุดมคติ หรือใช้อุดมคติที่หนุ่มสาวมีอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมไทยอีกด้วย

3. สถาบันอุดมศึกษาควรสนับสนุนให้นักศึกษาได้ใช้ชีวิตในสถาบันให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ทั้งทางด้านการศึกษาเล่าเรียน การพัฒนาความคิด บุคลิกภาพ และการเตรียมพร้อมที่จะเป็นบัณฑิตที่มีคุณค่าในอนาคต ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สัมผัสประสบการณ์ที่ดีในชีวิต

4. สถาบันอุดมศึกษาควรเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรม ให้ประสบการณ์ ส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจในการเป็นคนไทย เกิดความตระหนักในบทบาทหน้าที่ที่จะรับผิดชอบต่อระเบียบประเพณี และศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อส่งเสริมให้ดีขึ้น ชำรงรักษาสິงที่ดีให้คงไว้และถ่ายทอดสิ่งที่ดีให้แก่ชนรุ่นหลังต่อไป การที่สถาบันอุดมศึกษาต้องรับภาระด้านนี้เพราะ สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งรวมทั้งศาสตร์และศิลป์อยู่ในสถาบันเดียวกันอยู่แล้ว จึงมีความพร้อมที่จะถ่ายทอดศาสตร์และศิลป์อันเป็นเครื่องค้ำจุนวัฒนธรรม ตลอดจนผู้ที่รับการถ่ายทอด ถือได้ว่าเป็นคนระดับผู้นำของสังคม จึงยังควรเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมมากกว่าแหล่งอื่น ๆ เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคมอีกด้วย

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2529 : 9) ได้เสนออุดมมุ่งหมายของมหาวิทยาลัยไทย ประกอบด้วยลักษณะใหญ่ ๆ 5 ประการ คือ

1. นักศึกษาฝึกฝนตนเองให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ คือ มีความรู้มีคุณธรรม และเสียสละเพื่อประโยชน์ของสังคมอย่างเพียงพอ
2. ทำให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและประยุกต์วิชาการนั้น เพื่อประโยชน์ของตนและสังคมไทย
3. ส่งเสริมการพัฒนาสังคม โดยเป็นอุปกรณ์ให้เกิดการประเมินผลการพัฒนาในตัว ของสังคมเอง
4. สนับสนุนและส่งเสริมวิชาชีพต่าง ๆ โดยการให้ภาคทฤษฎีสอดคล้องกันกับภาคปฏิบัติให้มากที่สุด
5. จะต้องเปิดโอกาสทางการศึกษาให้แก่มวลชนอย่างมากที่สุดและกว้างขวางที่สุด

2.3 ความหมายของการพัฒนานิสิตนักศึกษา

ในอดีต การพัฒนานักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ ถึงแม้ว่าจะมีไม่มากนัก แต่ก็ได้ดำเนินการมาเป็นเวลาหลายศตวรรษ ในความหมายดั้งเดิมนั้น การพัฒนานักศึกษา หมายถึง ความพยายามใด ๆ ที่ทำให้นักศึกษามีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ภายหลังปี ค.ศ. 1972 การพัฒนานิสิตนักศึกษาโดยกระบวนการทางจิตวิทยาได้รับความนิยมนมากขึ้น จึงทำให้ความหมายของการพัฒนานักศึกษาเปลี่ยนไปจากเดิมบ้าง ดังแนวคิดของรูดเจอร์ส (Rodgers, 1980 อ้างถึงใน สำเนา ขจรศิลป์, 2538 : 2) ได้กล่าวว่า การพัฒนานักศึกษา หมายถึง ความพยายามใด ๆ ที่ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ส่วนความหมายของการพัฒนานักศึกษาในแนวคิดของ

คิง และ ฟิลด์ส (King and Fields, 1980) หมายถึง การพัฒนานักศึกษาเป็นด้านหนึ่งของกระบวนการพัฒนามนุษย์ ซึ่งในที่นี้หมายถึง การพัฒนานักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา และ มิลเลอร์และวิลสัน จูเนียร์ (Miller and Winston Jr, 1991) กล่าวว่า การพัฒนานักศึกษา คือพื้นฐานทางด้านทฤษฎีและทางด้านปรัชญาที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา การพัฒนานักศึกษาเป็นการประยุกต์ของหลักการในการพัฒนามนุษย์มาใช้ในการพัฒนานักศึกษา

จากความหมายเดิมและความหมายตามแนวคิดของนักการอุดมศึกษา พอสรุปได้ว่า การพัฒนานักศึกษา หมายถึง ความพยายามใด ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาที่ส่งเสริมให้นักศึกษามีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ อย่างสมบูรณ์

2.4 แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษา

นักศึกษาควรได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ ถูกต้องตามทิศทางที่พึงงาม ดังที่นักการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนานักศึกษา ซึ่งสรุปได้ดังนี้

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2529: 3-4) ได้ให้ความคิดเห็นว่า นักศึกษาควรได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การพัฒนาทางด้านสติปัญญา
2. การพัฒนาวิชาชีพ
3. การพัฒนาอารมณ์
4. การพัฒนาทักษะทางสังคม
5. การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง
6. การพัฒนาคุณธรรม
7. การพัฒนาทัศนคติ
8. การพัฒนาการจัดการ

แนวทางในการพัฒนานักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เน้นการพัฒนานักศึกษาให้มีความสมบูรณ์ ดังที่ สำเนาวั ขจรศิลป์ (2538: 4) ได้รวบรวมไว้ ดังนี้

1. ด้านสติปัญญา โดยเน้นเรื่องการใช้ความคิด การวิเคราะห์ด้วยเหตุผล
2. ด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยการสร้างทักษะในการติดต่อระหว่างบุคคล
3. ด้านอารมณ์ โดยเน้นให้มีวุฒิภาวะในด้านอารมณ์
4. ด้านจิตใจ โดยเน้นเรื่องค่านิยมในการปฏิบัติที่ดี มีคุณธรรม ยึดมั่นในศาสนา และ

ปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ

5. ด้านอาชีพและเป้าหมายของชีวิต โดยเน้นการเลือกอาชีพ การสร้างเป้าหมาย และการวางแผนสู่เป้าหมายของชีวิต

2.5 ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา

เนื่องจากนักศึกษามีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน เช่น ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ นักการศึกษาจึงมีแนวคิดในการที่จะพัฒนานักศึกษาให้เกิดความเจริญสูงสุด ซึ่งทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนานักศึกษาที่สำคัญ มีดังนี้

1. ทฤษฎีพัฒนาการของเพียเจท์ (Piaget's Theory of Intellectual Development)

(อ้างถึงใน นริรัตน์ วิจิตรแก้ว, 2542: 27)

เพียเจท์เชื่อว่ามนุษย์มีแนวโน้มพื้นฐานที่ติดตัวมาแต่กำเนิด 2 ชนิด คือ

1. การจัดและรวบรวม (Organization) หมายถึง การจัดและรวบรวมกระบวนการต่าง ๆ ภายในเข้าเป็นระบบอย่างต่อเนื่องกัน และเป็นระเบียบมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ธรรมชาติที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

2. การปรับตัว (Adaptation) หมายถึง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เพื่ออยู่ในสภาพสมดุลย์ การปรับตัวประกอบด้วยกระบวนการ 2 อย่าง คือ

2.1 การซึมซับหรือดูดซึมประสบการณ์ (Assimilation) มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมก็จะซึมซับหรือดูดซึมประสบการณ์ใหม่ให้รวมเข้าอยู่ในโครงสร้างของสติปัญญา

2.2 การปรับโครงสร้างทางเชาวน์ปัญญา (Accomodation) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของเชาวน์ปัญญาที่มีอยู่แล้วให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ใหม่ หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงความคิดเดิมให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมใหม่ระหว่างระยะเวลาตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยรุ่น แต่ละคนจะค่อย ๆ สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เพียเจท์ได้แบ่งพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาออกเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ 4 ชั้น คือ

1. ชั้นระดับเชาวน์ปัญญา หมายถึง ระยะเวลาที่ก่อตั้งริเริ่มและรวบรวมความรู้ ความคิด หรือริเริ่มพัฒนาเชาวน์ปัญญา

2. การบรรลุถึงชั้นเชาวน์ปัญญาชั้นหนึ่ง จะเป็นรากฐานสำหรับพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาชั้นต่อไป การพัฒนาทางเชาวน์ปัญญาเป็นสิ่งต่อเนื่องกัน

3. ระดับขั้นของพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญา เป็นสิ่งที่เป็นไปตามขั้นไม่สับสน

4. ชั้นพัฒนาการของเชาวน์ปัญญา แต่ละชั้นเป็นรากฐานของขั้นต่อไป

2. ทฤษฎีพัฒนาการของอีริกสัน (Erickson's Psychosocial Stage of Development)

อีริกสัน (Erickson, 1959: 95) เป็นนักจิตวิทยาวิเคราะห์ เน้นเรื่อง พัฒนาการทางบุคลิกภาพเกิดขึ้นตลอดช่วงชีวิตของบุคคล กล่าวคือ พัฒนาการของคนไม่ได้จบแค่วัยรุ่น แต่ต่อไปจนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิต คือวัยชรา และตอนที่ยังมีชีวิตอยู่บุคลิกภาพของคนก็เปลี่ยนไปเรื่อย ๆ อีริกสันได้แบ่งพัฒนาการทางบุคลิกภาพของบุคคลเป็น 8 ขั้น ดังนี้ (สุชา จันท์ธอม, 2536: 35-37)

1. ความเชื่อถือไว้วางใจกับความระแวงไม่ไว้ใจใคร (Trust VS Mistrust) อายุแรกเกิดถึง 1 ปี วัยทารกเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาในวัยต่อไป เด็กถ้าได้รับการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู จะเกิดความอบอุ่นมีความไว้วางใจพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ แต่ถ้าเด็กไม่ได้รับการเอาใจใส่ต่อไปจะเป็นเด็กก้าวร้าว เฉื่อยชา ไม่พัฒนาการ

2. ความมีอิสระกับความสงสัยไม่แน่ใจ (Autonomy VS. Doubt) อายุ 1-3 ปี พ่อแม่ต้องช่วยสนับสนุนให้เด็กรู้จักช่วยตนเอง มีความเป็นอิสระ ถ้าพ่อแม่คอยห้าม กีดกันจะทำให้เด็กสงสัยไม่แน่ใจในตัวเอง

3. ความคิดริเริ่มกับความรู้สึกผิด (Initiative VS. Guilt) อายุ 4-5 ปี เริ่มเรียนรู้บทบาททางสังคม เช่น ความรับผิดชอบต่อของของตน พ่อแม่ต้องให้การสนับสนุนฝึกฝนการทำกิจกรรมจะทำให้เด็กสบายใจ มีความคิดริเริ่ม แต่ถ้าคอยควบคุม กวดขัน จะทำให้เด็กรู้สึกผิดขาดความคิดริเริ่ม

4. ความขยันกับความรู้สึกมีปมด้อย (Industry VS. Inferiority) อายุ 6-11 ปี เด็กมีทักษะทางร่างกายและสังคมมากขึ้น เริ่มมีการแข่งขันกันทำงาน ถ้าได้รับการสนับสนุนที่ดีตามศักยภาพ เด็กจะไม่เกิดปมด้อย

5. การมีเอกลักษณ์ของตนเองกับความไม่เข้าใจตนเอง (Identity VS. Role Diffusion) อายุ 12-20 ปี เด็กวันรุ่งเริ่มรู้จักตนเองว่า ตนเป็นใคร มีความสามารถหรือความถนัดทางใด รู้ว่าตนเองมีความเชื่ออย่างไร ต้องการอะไร ซึ่งจะทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิตวัยรุ่น เด็กอาจจะเลียนแบบจากบุคคลที่ตนเองยกย่องนับถือ แต่ถ้าเด็กมีความรู้สึกไม่เข้าใจตนเองจะเกิดความสับสน ขัดแย้ง และประสบความสำเร็จในการทำงาน

6. ความใกล้ชิดกับความรู้สึกอ้างว้าง (Intimacy VS. Isolation) อายุ 21-25 ปี เป็นวัยผู้ใหญ่ตอนต้น หากคู่ครอง ประกอบอาชีพ สร้างครอบครัว สร้างหลักฐาน ถ้าล้มเหลวในชีวิตจะแยกตัวออกจากสังคม

7. การให้กำเนิดและเลี้ยงดูบุตรกับการใฝ่ใจอยู่กับตนเอง (Generativity VS. Self Absorption) อายุ 26 ปีขึ้นไป เป็นวัยผู้ใหญ่ และวัยกลางคน เป็นวัยที่ต้องเลี้ยงดูบุตร และครอบครัว

รู้จักแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แต่ถ้าบุคคลใดไม่มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว จะหันมาใส่ใจหาความสุขเฉพาะตน

8. ความมั่นคงทางจิตใจกับความสิ้นหวัง (Integrity VS. Despair) อายุประมาณ 50 ปี เป็นต้นไป เป็นระยะเข้าสู่วัยชรา เป็นวัยยอมรับความเป็นจริงของชีวิต จะระลึกถึงความทรงจำในอดีต หากอดีตมีแต่ความสุขจะมีความมั่นคงทางจิตใจ แต่ถ้าบุคคลมีความทรงจำเกี่ยวกับความผิดหวังตลอดเวลาจะทำให้รู้สึกสิ้นหวังในชีวิต

สุรวงศ์ ใ้วตระกูล (2533:219) การพัฒนาแต่ละขั้นมี “ช่วงวิกฤต” (Critical Period) เพื่อพัฒนาในแต่ละเรื่อง โดยเฉพาะในช่วงชีวิตที่บุคคลอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี คือได้รับการดูแลอบรมสั่งสอน การพัฒนาบุคลิกภาพในช่วงนั้นก็จะเป็นไปด้วยดีหรือเป็นไปในทางบวก ในทางตรงกันข้ามถ้าในช่วงชีวิตที่บุคคลอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี พัฒนาการทางบุคลิกภาพจะไม่สมบูรณ์หรือเป็นไปในทางลบ ผลของการพัฒนาในขั้นก่อนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาในขั้นหลัง อิริคสัน (อ้างถึงในสุรวงศ์ ใ้วตระกูล, 2533:28) เชื่อว่าการพัฒนาในขั้นที่ 5 ของวัยรุ่นในการสร้างเอกลักษณ์ มีสาเหตุจากการเปลี่ยนแปลงของวุฒิภาวะทางร่างกาย และความต้องการทางสังคมของคนวัยหนุ่มสาว และเน้นว่ารูปแบบของเอกลักษณ์ถูกสร้างขึ้นโดยสิ่งแวดล้อมอัน ได้แก่

1. การได้ทดลองกระทำบทบาทต่าง ๆ (Experimentation with Varied Roles)
2. การได้เลือกเข้าร่วมประสบการณ์ต่าง ๆ (The Experiencing of Choice)
3. ความสัมฤทธิ์ผลอย่างมีความหมาย (Meaningful Achievement)
4. ความมีเสรีที่จะหลีกเลี่ยงความกังวลใจต่างๆ (Freedom from Excessive Anxiety)
5. การมีเวลาสำหรับการตอบสนองและการคิดใคร่ครวญ (Time for Reflexion and Introspection)

3. ทฤษฎีของแคนนอน – บาร์ด (Cannon – Bard Theory)

วอลเตอร์แคนนอนและบาร์ด (อ้างถึงใน สุวรรณ หันไชยงูว, 2531:30) เสนอว่า อารมณ์เป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นตลอดช่วงเวลาหนึ่งของบุคคล ทั้งนี้ประสบการณ์ของอารมณ์จะถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอกไปสู่ระบบความรู้สึก (Sensory system) และขณะเดียวกัน ระบบประสาทอัตโนมัติจะถูกกระตุ้นอย่างรวดเร็ว จึงเป็นสิ่งที่เกิดจากการตอบสนองทางร่างกายขึ้นดังนั้นอารมณ์จึงเป็นสิ่งที่เกิดจากการตอบสนองของร่างกายกับประสบการณ์ของอารมณ์ในช่วงเดียวกัน หรือเป็นการผสมกันระหว่างข้อมูลเกี่ยวกับสรีระของร่างกายและข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ที่กระตุ้นอารมณ์นั้น ข้อมูลที่ประกอบกันขึ้นมาทำให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและยังเป็นตัวกำหนดธรรมชาติและระดับความเข้มของอารมณ์ที่เกิดขึ้นด้วย

4. ทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษาของซิคเคอริง (Chickering's Theory of Student Development)

ทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษาของซิคเคอริง ที่เสนอไว้นั้น เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป และเป็นทฤษฎีที่สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ มักใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานิสิตนักศึกษา ซึ่งมีสาระดังนี้ (ธิดารัตน์ บุญนุช, 2543)

1. การพัฒนาความสามารถด้านสติปัญญา ร่างกาย และความสัมพันธ์กับผู้อื่น

ความสามารถด้านสติปัญญา เป็นการพัฒนาความสามารถในการคิด การเข้าใจเนื้อหา ความชำนาญในการใช้สติปัญญา วิเคราะห์และสังเคราะห์สิ่งต่าง ๆ

ความสามารถด้านร่างกาย ได้แก่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางกีฬาและศิลปะ ความแข็งแรงและมีวินัยในตนเอง

ความสามารถด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นการพัฒนาทักษะการฟัง การสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ การปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ปรับวิธีการคิดและแนวทางของตนให้เข้ากับเป้าหมายของกลุ่ม รู้จักใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีและการดำเนินการของกลุ่มเป็นไปด้วยดี

2. การจัดการด้านอารมณ์ เป็นสิ่งที่นิสิตนักศึกษาระหนักและรับรู้ในอารมณ์ทั้งดีและไม่ดีของตนเอง

3. ความเป็นตัวของตัวเองและการยอมรับการอาศัยพึ่งพิงซึ่งกันและกัน เป็นการเรียนรู้ที่จะอยู่ได้ด้วยตนเอง รับผิดชอบที่จะไปให้ถึงเป้าหมายที่ตนเองเลือก โดยถูกชักนำจากผู้อื่นน้อยมาก การพัฒนาในขั้นนี้ต้องอาศัยทั้งความเป็นตัวของตัวเองทางความคิดและการกระทำ ในขณะที่เดียวกันก็ยอมรับการพึ่งพิงอาศัยซึ่งกันและกันในสังคมด้วย ยอมรับในความเป็นตัวของตัวเอง รู้จักให้การให้และการรับเมื่ออยู่ในสังคมเพื่อน ๆ

4. การพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะ เป็นการพัฒนาความสามารถที่จะใกล้ชิดกับผู้อื่นได้ โดยยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านต่าง ๆ ทั้งความคิด ประสบการณ์ และวัฒนธรรม ซึ่งจะทำให้นิสิตนักศึกษาไม่ยึดติดกับความคิดของตนเอง ไม่หลงตน ทำให้สัมพันธภาพที่เกิดขึ้นมีความเหนียวแน่น การพัฒนาแบบนี้เป็นการพัฒนาการอยู่ร่วมกันแบบผู้ใหญ่ที่ต่างยอมรับในข้อบกพร่องหรือความภูมิใจในคุณค่าต่าง ๆ ร่วมกัน

5. การสร้างเอกลักษณ์แห่งตน เป็นการพัฒนาที่ทำให้นิสิตนักศึกษาค้นหาว่า ประสบการณ์แบบไหนที่ทำให้ตนเองพอใจ รู้สึกปลอดภัยและมั่นใจในตนเองและจะต้องทำ ประสบการณ์นั้นบ่อยครั้งเพียงใด ซึ่งรวมไปถึงความพอใจในรูปร่างลักษณะของตนเองและการปรับตัวทางเพศ การยอมรับและเข้าใจในบทบาทของตน การมั่นใจในบุคลิกภาพของตน

6. การพัฒนาเป้าหมาย เป็นการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้สามารถที่จะประเมินความสนใจและทางเลือกต่าง ๆ ความสามารถที่จะสร้างความชัดเจนให้กับเป้าหมายต่าง ๆ วางแผนและมุ่งมั่นที่จะสู้กับอุปสรรคทั้งหลายอย่างตั้งใจจริง

7. การพัฒนาความมีคุณธรรม เป็นการพัฒนาความเป็นมนุษย์ คุณค่าส่วนบุคคลและการพัฒนาความพอดี ซึ่งการพัฒนาในข้อนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าคุณค่าและความเชื่อของบุคคล เป็นพื้นฐานในการแปลความหมายจากประสบการณ์

การพัฒนานิสิตนักศึกษา ทั้ง 7 ด้าน ตามแนวคิดของซิกเคอร์รี่นี้ ครอบคลุมจุดมุ่งหมายและหลักการในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข”

2.6 ยุทธศาสตร์ในการพัฒนานิสิตนักศึกษา

ยุทธศาสตร์ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณภาพและศักยภาพในการพัฒนาและแข่งขันในสังคมโลก (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2547: 6)

- 1) พัฒนากิจกรรมนักศึกษาให้มีความหลากหลายและน่าสนใจ
- 2) สร้างเครือข่ายกับสถานประกอบการและชุมชน เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์จริงในวิชาชีพและชีวิต
- 3) ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และกระบวนการประชาธิปไตยในวิถีชีวิตของนักศึกษา
- 4) ส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารทางภาษาและเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 5) สร้างแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพทั้งภายในและภายนอกสถาบัน

2.7 มาตรการและกลไกหลักในการพัฒนานิสิตนักศึกษา

การที่จะพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณภาพและศักยภาพในการพัฒนาและแข่งขันในสังคมโลก มีมาตรการและกลไกหลักดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2547: 6-7)

- 1) จัดให้มีศูนย์กิจกรรมนักศึกษาอย่างหลากหลาย น่าสนใจและพอเพียง
- 2) สนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษา มีการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน ให้ใช้ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งการเรียนรู้

- 3) ส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาเพิ่มพูนประสบการณ์ด้วยการทำงานในระหว่างเรียน
- 4) สนับสนุนกิจกรรมที่เสริมสร้างให้เห็นคุณค่า และภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 5) ฝึกอบรมให้ความรู้ทางด้านดนตรี กีฬา ศาสนา การใช้ชีวิตในสังคม
- 6) ส่งเสริมการใช้หลักธรรมทางศาสนา เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีจริยธรรม คุณธรรม ระเบียบวินัย สมาธิ อย่างสม่ำเสมอ
- 7) ให้นักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษาทำงานตอบแทนสังคม
- 8) ยกย่อง เชิดชูเกียรติคุณครู ศิษย์เก่า นักศึกษาที่เป็นต้นแบบที่ดี
- 9) ส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาระหว่างประเทศ เพื่อสร้างความเป็นสากล
- 10) จัดให้มีโครงการปฐมนิเทศ ปัจฉินิเทศ
- 11) พัฒนาศูนย์กลางทางด้านกิจการนักศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักศึกษาได้ดี
- 12) พัฒนาหอพักนักศึกษาให้เป็นแหล่งศึกษา อาศัยและเอื้ออาทรต่อกัน
- 13) จัดให้มีสถานออกกำลังกาย เพื่อพัฒนาสุขภาพและนันทนาการ
- 14) ปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์ให้เอื้อต่อการพัฒนานักศึกษา

2.8 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย

กรอบคุณวุฒิที่เสนอสำหรับอุดมศึกษาของประเทศไทยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยในการนำแนวนโยบายการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติไปปฏิบัติเพื่อให้มีความเชื่อถือในความสอดคล้องของมาตรฐานกับชื่อของปริญญาและประกาศนียบัตร อีกทั้งให้เห็นชัดเจนว่ามีความเท่าเทียมกันกับปริญญาและประกาศนียบัตรของสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศ กรอบนี้จะช่วยให้มีจุดเปรียบเทียบที่เหมาะสมในการเปรียบเทียบมาตรฐานทางวิชาการเป็นกรอบสำคัญสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในการวางแผนและการประกันคุณภาพภายในเป็นกรอบอ้างอิงสำหรับผู้ประเมินที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภายนอก และเป็นกรอบความเข้าใจสำหรับนายจ้างเพื่อเข้าใจในทักษะและความสามารถของบัณฑิตที่จะรับเข้าทำงาน

2.8.1 ขอบเขตการเรียนรู้

กรอบคุณวุฒิกำหนดประเภทของการเรียนรู้ของทุกด้านไว้ในแต่ละระดับ ขอบเขตการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านได้แก่

2.8.1.1 ความรู้ ความสามารถในการจำและนำเสนอ

2.8.1.2 ทักษะเชาวน์ปัญญา ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ และประยุกต์ความเข้าใจในแนวคิดจากหลักการและทฤษฎี เพื่อใช้ในการคิดเชิงวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

1.8.1.3 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ รวมถึงความสามารถในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในกลุ่มมีภาวะผู้นำ มีความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง

1.8.1.4 ทักษะการวิเคราะห์และการสื่อสาร รวมถึงความสามารถในการใช้เทคนิคพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และสถิติ ความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูดและการเขียน และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

1.8.1.5 การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมรวมถึงการพัฒนาระบบค่านิยมอย่างยึดมั่นความสามารถในการแก้ข้อขัดแย้งทางค่านิยม นิสัยในการประพฤติอย่างมีจริยธรรมและยึดเหนี่ยวในมาตรฐานศีลธรรมที่สูง ทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม

2.8.2 ผลลัพธ์การเรียนรู้ในแต่ละด้านสำหรับกรอบคุณวุฒิสำหรับอุดมศึกษา ระดับปริญญาตรี

2.8.2.1 ทักษะความรู้

เป็นเจ้าของในองค์ความรู้ที่ครอบคลุม สอดคล้องและเป็นระบบในสาขาวิชาที่ศึกษา รวมถึงหลักและทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานและเกี่ยวข้อง ตระหนักในองค์ความรู้และทฤษฎีในสาขาวิชาการอื่น ในกรณีที่เป็นหลักสูตรวิชาชีพที่ตระหนักในองค์ความรู้และทฤษฎีในวิชาชีพอื่น มีความคุ้นเคยกับพัฒนาการล่าสุดในระดับแนวหน้าของความรู้เฉพาะทางในสาขาวิชาหลักที่ศึกษา รวมถึงความตระหนักอย่างมีวิจารณญาณ ในงานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาและการขยายองค์ความรู้ สำหรับหลักสูตรที่เตรียมนักศึกษาสำหรับวิชาชีพ นักศึกษาตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อกำหนดทางเทคนิคที่เกี่ยวข้อง รวมถึงวิธีการปรับปรุงแก้ไขสิ่งเหล่านี้ตามกาลเวลาเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

2.8.2.2 ทักษะเชาวน์ปัญญา

มีความสามารถในการทำวิจัย เข้าใจและสามารถประเมินข้อมูลใหม่ รวมถึงแนวคิดและหลักฐานจากแหล่งข้อมูลที่กว้างขวาง สามารถประยุกต์ข้อสรุปเพื่อแก้ไขปัญหาและข้อโต้แย้งที่แตกต่างหลากหลายโดยไม่ต้องอาศัยคำแนะนำจากภายนอก สามารถศึกษาปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อนและเสนอแนะแนวทางแก้ไขใหม่ที่สร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงองค์ความรู้ทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประสพการณ์ภาคปฏิบัติ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจนั้น สามารถประยุกต์ทักษะและความเข้าใจอันถ่องแท้เหล่านี้ในบริบททางวิชาการและวิชาชีพ ซึ่งเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เรียนมา สำหรับหลักสูตรวิชาชีพ นักศึกษาสามารถใช้วิธีการปฏิบัติที่ใช้อยู่เป็นประจำได้อย่างเหมาะสม และใน

ขณะเดียวกันก็ค้นหาสถานการณ์ที่ต้องการวิธีการใหม่ พร้อมกับนำเอาความรู้ความเข้าใจในทาง ทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์มาประยุกต์ใช้เพื่อสนองตอบสถานการณ์เช่นนั้น

2.8.2.3 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

มีส่วนช่วยและเอื้ออำนวยในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในกลุ่มหรือในทีมงาน ไม่ว่าจะในฐานะผู้นำหรือสมาชิกของกลุ่ม สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในกลุ่มในสถานการณ์ที่ไม่ ชัดเจนและต้องการการตอบสนองแบบใหม่ แสดงออกซึ่งความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาที่เป็นที่สนใจ และหาแนวทางอย่างเหมาะสมในการแก้ปัญหาทั้งโดยส่วนตัวและโดยทีมงาน

2.8.2.4 ทักษะการวิเคราะห์และการสื่อสาร

- 1) สามารถที่จะค้นหาเทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่สอดคล้อง และ ประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ในการแปลความหมาย และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไข
- 2) สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในการพูดและการเขียน รู้จักเลือกใช้ รูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับปัญหาและกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน
- 3) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสมที่สุดเป็นประจำในการเก็บรวบรวมข้อมูล แปลความหมาย และสื่อสารข้อมูลข่าวสารและความคิด

2.8.2.5 การพัฒนาทางคุณธรรมและจริยธรรม

จัดการเกี่ยวกับปัญหาทางด้านจริยธรรม และวิชาชีพซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจทาง ค่านิยม และศีลธรรมในวิถีทางที่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น โดยมีความสอดคล้องกับค่านิยมพื้นฐาน ที่เป็นรากฐานสำคัญ และสอดคล้องกับจรรยาบรรณของวิชาชีพ แสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมและ จริยธรรมในระดับสูง ที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งทางค่านิยมและความจำเป็นที่ต่างกันที่มีลักษณะ แข่งขันกัน แสดงออกอย่างสม่ำเสมอซึ่งความซื่อสัตย์สุจริตและความเข้มแข็ง ทางคุณธรรม พร้อมด้วยความสมดุลที่เหมาะสมระหว่างวัตถุประสงค์ส่วนบุคคล และวัตถุประสงค์ของกลุ่ม แสดงออกซึ่งอิทธิพลในทางบวกต่อผู้อื่น โดยเป็นแบบอย่างที่ดีและมีภาวะผู้นำในการทำงาน หรือ ในสถานการณ์ต่างๆของกลุ่มในครอบครัวและชุมชน

2.9 เป้าหมายในการพัฒนานิสิตนักศึกษา

บรราน์ (อ้างถึงใน สำเนา ขจรศิลป์, 2538: 5) ได้เสนอเป้าหมายในการพัฒนานิสิตนัก ศึกษาไว้ 5 ประการ คือ

1. การพัฒนาเอกลักษณ์ ซึ่งรวมถึงการพัฒนาระบบค่านิยม การพัฒนาคุณธรรมและการพัฒนาเป้าหมายด้านอาชีพ

2. การพัฒนาทักษะในการสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น ทักษะในการสื่อความหมาย การพัฒนาความเข้าใจและความเห็นใจกับผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ที่มีความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติและวัฒนธรรม
3. การพัฒนาทักษะในด้านการเรียนและสติปัญญา ซึ่งจะช่วยให้เป็นบุคคลที่มีความสนใจและทำการศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ ตลอดชีวิต
4. การพัฒนาด้านสุนทรียภาพ คือ การพัฒนาความเข้าใจ เห็นคุณค่าและเกิดความซาบซึ้งในธรรมชาติและศิลปะ ตลอดจนพัฒนาการทักษะในการสร้างสรรค์ในงานศิลปะ
5. การพัฒนาด้านร่างกายและทักษะในด้านนันทนาการเข้ากับลักษณะการดำรงชีวิตของตน

กิงและฟิลด์ (อ้างถึงใน ประเสริฐ ภูเงิน, 2546: 49) การพัฒนานิสิตนักศึกษาเป็นด้านหนึ่งของกระบวนการพัฒนามนุษย์ และเสนอเป้าหมายในการพัฒนานิสิตนักศึกษาไว้ 4 ประการ คือ

1. การพัฒนาสติปัญญา เน้นการพัฒนาความสามารถของบุคคลในการคิดและการเรียนรู้รวมทั้งกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลเหล่านั้น
  2. การพัฒนาเอกลักษณ์ เน้นการพัฒนาความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง หมายถึง การค้นพบว่าตัวเองเป็นใคร และบอกได้ว่าตัวเองเป็นคนประเภทไหน ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นการพัฒนา “อีโก้” หรือ “ลักษณะเฉพาะของบุคคล”
  3. การพัฒนาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล เน้นการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ผลของการปฏิสัมพันธ์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่นและการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์
  4. การพัฒนาค่านิยมเน้นการสร้างเกณฑ์เกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต วิธีการกำหนดบทบาทตัวเองในสังคมโดยคำนึงถึงอุดมคติในสังคม
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544: 75) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนานิสิตนักศึกษาไว้ในบทความเรื่อง “In pursuit of student excellence: Wallapa 9-A for Student Development” ว่า นิสิตนักศึกษาควรได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ 9 ด้าน คือ
1. Academic Performance การพัฒนาให้นิสิตนักศึกษามีความสามารถในเชิงวิชาการ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง
  2. Ability พัฒนาให้มีความสามารถทั้งทางด้านการสื่อสาร ความสามารถในการคิด และความสามารถในการจัดการ เช่น การจัดการเวลา การจัดการความเครียด
  3. Attitude พัฒนาให้นิสิตนักศึกษามีทัศนคติที่ดีทั้งต่อตนเองต่อผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมอื่น
  4. Appearance พัฒนาให้นิสิตนักศึกษามีลักษณะท่าทาง บุคลิกภาพที่ดี เหมาะสม

5. Aim high การพัฒนานิสิตนักศึกษาที่มีการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและตั้งเป้าหมายที่สูงมาก พอที่จะทำให้เกิดความกระตือรือร้นในความพยายามที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จ

6. Accountability การพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายงานที่ต้องกระทำในหน้าที่

7. Analytical การพัฒนาให้นิสิตนักศึกษามีทักษะในการคิดวิเคราะห์

8. Active พัฒนาให้นิสิตนักศึกษาเป็นผู้มีความกระตือรือร้นในการใฝ่หาความรู้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งกิจกรรมนักศึกษาและกิจกรรมในชุมชน

9. Appreciation ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีความรัก ความชื่นชมในความงามของ ศิลปะและธรรมชาติ

สำเนา ขจรศิลป์ (2538: 9) กล่าวว่า เป้าหมายในการพัฒนานิสิตนักศึกษาสำหรับ สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ควรมีอย่างน้อย 7 ประการ คือ

1. ด้านวิชาการและวิชาชีพ โดยมุ่งพัฒนาเจตคติและทักษะในการเรียน เพื่อให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการวิชาชีพ ความรู้และทักษะในการบริหาร ความรู้และทักษะด้านภาษาต่างประเทศและคอมพิวเตอร์ ตลอดจนเป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ

2. ด้านสติปัญญา โดยมุ่งพัฒนาความสามารถในการคิด ความรอบคอบ ไตร่ตรอง และมองการณ์ไกล

3. ด้านสังคม โดยเน้นการพัฒนาทักษะในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น โดยกระบวนการประชาธิปไตย กิริยามารยาทในสังคม มนุษย์สัมพันธ์ และรอบรู้ทั้งวัฒนธรรมไทยและต่างชาติ ที่ต้องติดต่อด้วย

4. ด้านอารมณ์ โดยเน้นทำความเข้าใจอารมณ์ของตนเอง การปรับและการควบคุม อารมณ์ตนเอง ทางด้านสุนทรียภาพ เพื่อให้เห็นคุณค่าทางศิลปะ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

5. ด้านเอกลักษณ์ โดยเน้นทำความเข้าใจบุคลิกภาพของตนเองในทุกๆ ด้าน การพัฒนาความสนใจในงานอาชีพ การวางแผนเพื่อประกอบอาชีพ การวางแผนดำรงชีวิตให้ สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนเอง

6. ด้านร่างกาย โดยเน้นการพัฒนาความเจริญเติบโตในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย การพัฒนาเจตคติในการรักษาสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตให้มีความสมบูรณ์แข็งแรงอยู่เสมอ

7. ด้านคุณธรรม โดยเน้นคุณธรรมขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ความกตัญญู กตเวทิตา ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน เสียสละเพื่อส่วนรวม ถอดแถ่เลิกอบายมุข ตลอดจนการส่งเสริมให้ยึดมั่น ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของศาสนาและจรรยาบรรณในวิชาชีพ

จากแนวคิดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นิสิตนักศึกษาพึงต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความสามารถครบสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

2.9.1 เป้าหมายการพัฒนา นิสิตนักศึกษาในด้านร่างกาย

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตราที่ 6 กล่าวว่า ให้การพัฒนาทางด้านร่างกายเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาในทุกระดับ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2542:5) ในขณะที่ สำเนา ขจรศิลป์ (2538:5) ได้อ้างถึงเป้าหมายพัฒนานักศึกษาของบราวน์ (Brown) ซึ่งระบุไว้ว่า การพัฒนาทางด้านร่างกายเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายในการพัฒนานิสิตนักศึกษา ซึ่งการพัฒนาทางด้านร่างกาย หมายถึง ทักษะในด้านนันทนาการ หรือการพัฒนาความเข้าใจ เห็นคุณค่าและบูรณาการกิจกรรมนันทนาการเข้ากับลักษณะการดำรงชีวิตของตน

พระเทพเวที (2532: 70-81) ได้อธิบายถึงการพัฒนาทางด้านร่างกายไว้ว่า การพัฒนาที่แยกออกได้เป็นหลายประเภท อย่างง่ายที่สุดคือ การพัฒนาร่างกายให้แข็งแรง มีสุขภาพดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ นอกจากนี้ทางพุทธศาสนายังขยายความออกไปอีกว่า การพัฒนาร่างกาย หมายถึง การพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพอย่างถูกต้องดังมในทางที่เป็นคุณประโยชน์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ใช่เพียงพัฒนากายให้แข็งแรงเท่านั้น แต่พัฒนาร่างกายให้มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพให้ถูกต้องเหมาะสม กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เพราะสิ่งแวดล้อมไม่ใช่มีเฉพาะทางสังคมเท่านั้น

กล่าวโดยสรุปว่า การพัฒนาทางด้านร่างกายนั้นมุ่งเน้น การมีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง รู้จักการออกกำลังกายและใช้นันทนาการอย่างถูกต้อง มีพฤติกรรมในการบริโภคที่เหมาะสม รู้จักรวังป้องกันปัญหาด้านสุขภาพต่าง ๆ มีสุขภาพอนามัยที่ดี และมีความสัมพันธ์ในทางกายภาพอย่างเหมาะสม

2.9.2 เป้าหมายการพัฒนา นิสิตนักศึกษาในด้านสติปัญญา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตราที่ 6 กล่าวว่า ให้การพัฒนาทางด้านสติปัญญาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาในทุกระดับ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2542:5) ในขณะที่ สำเนา ขจรศิลป์ (2538: 5) ได้อ้างถึงเป้าหมายพัฒนานักศึกษาทางด้านสติปัญญาตามแนวคิดของ บราวน์(Brown) รวมทั้ง คิงและฟิลด์ส์ (King and Fields) โดยบราวน์ (Brown) ระบุว่า การพัฒนาสติปัญญาและทักษะในด้านการเรียน จะช่วยให้เป็นบุคคลที่มีความสนใจ และทำการศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ ตลอดชีวิต ขณะที่ คิงและฟิลด์ส์ (King and Fields) มองว่าการพัฒนาด้านสติปัญญา ควรเน้นความสามารถในการเป็นนักคิด เป็นผู้เรียนรู้และการรวบรวมข้อมูลให้ได้ความหมายที่เป็นประโยชน์

ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ (2541: 79-86) มองว่า ปัญญาคือการรู้จักเหตุและผล รู้จักการควรและไม่ควร มีความเข้าใจชีวิตตามความเป็นจริงในธรรมชาติ และนำความรู้ที่ได้มานั้นมาจัดสรรสังคม ให้ดี อันจะช่วยให้มนุษย์ไปสู่ความเป็นอิสระทั้งทางกายภาพและจิตใจ

พระเทพเทวี (2532: 70-81) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของการพัฒนาด้านสติปัญญา โดยอาศัยหลักทฤษฎี 4 ไว้ว่าการพัฒนาปัญญานั้นแบ่งออกเป็น 4 ขั้นคือ

ปัญญาขั้นที่ 1 คือปัญญาที่เป็นความรู้ความเข้าใจในศิลปะวิทยาการ ความรู้ทางวิชาการ และวิชาชีพที่เข้าใจจริง ให้เข้าใจจริง เป็นเบื้องต้น

ปัญญาขั้นที่ 2 คือ การรับรู้เรียนรู้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริงไม่บิดเบือน หรือ เอนเอียงด้วยอคติในการศึกษาศิลปะวิทยา

ปัญญาขั้นที่ 3 คือ การคิดวินิจฉัยด้วยการใช้ปัญญาโดยบริสุทธิ์ใจ การใช้ปัญญาคิดวินิจฉัยการต่าง ๆ จะต้องไม่ถูกครอบงำโดยกิเลส

ปัญญาขั้นที่ 4 คือ ปัญญาที่รู้จักการเข้าใจโลก และชีวิตตามความเป็นจริง รู้ทางเสื่อมทางเจริญ รู้วิธีแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ความสำเร็จ ที่ทำให้พัฒนาตน พัฒนาชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น ๆ ขึ้นไป

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาด้านสติปัญญา หมายถึงการศึกษาหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ พัฒนาความรู้ความสามารถต่าง ๆ ตลอดจนนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม เช่น การพัฒนาความคิดอย่างมีเหตุมีผล มีทักษะในการเรียนและมีความสามารถในการเรียนรู้ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ที่มีในห้องเรียน สามารถทบทวนไตร่ตรองประสบการณ์ที่ตนได้รับ สามารถพัฒนาความรู้ และทักษะผ่านประสบการณ์ที่ได้รับ ตลอดจนเข้าใจประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมได้เป็นอย่างดี

2.9.3 เป้าหมายการพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านอารมณ์

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2547: 5) มาตราที่ 6 ระบุไว้ว่า “การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักวิชาศิลปศาสตร์ (2538: 5) ซึ่งได้กล่าวถึงเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ของ คิง และฟิลด์ส (King and Fields, 1980) ซึ่งได้แก่ การควบคุมอารมณ์และการพัฒนานักศึกษานั้นต้องมีการพัฒนาความสามารถในการควบคุมอารมณ์ และการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองขึ้นมา ขณะที่ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ (2541: 79-86) มองว่า ลักษณะของคนในสังคมอนาคตทางด้านอารมณ์หรือด้านความสามารถทางสังคมนี้ คือทักษะของการติดต่อสื่อสาร ความรู้ความสามารถที่จะคบค้าสมาคมกับคนต่างชาตินี้ มีความเป็นสากล และมีความเป็นไทยในตนเอง มีใจเปิดกว้างสำหรับโลกสมัยใหม่ขณะที่มีความผูกพันอยู่กับวิถีไทย

พระเทพเวที (2532: 70-81) เรียกการพัฒนาการทางด้านอารมณ์นี้ว่า สุขภาพจิต หรือจิตที่มีสุขภาพจริง มีจิตใจที่เป็นสุข สดชื่นร่าเริง เบิกบาน ปลอดโปร่ง สงบ ผ่องใส พร้อมทั้งจะยิ้มแย้มได้ มีปีติ ความเอิบอ้อมใจ มีปราโมทย์ ความแจ่มชื่นใจ ไม่คับข้องขุ่นมัว ท่านได้ระบุว่าสมรรถภาพจิต คือความสามารถของจิต เช่น ความมีสติดี มีวิริยะ มีความเพียรพยายาม มีความอดทน มีสมาธิ จิตใจแน่วแน่ มีสัจจะ มีความจริงจัง มีความหนักแน่นเข้มแข็งมั่นคงทางจิตที่จะทำงานให้ได้ผลสมบูรณ์ โดยเฉพาะทางปัญญา คือการคิดพิจารณาให้เห็นความจริง

กล่าวโดยสรุป คือ การพัฒนาทางด้านอารมณ์นี้ ต้องทำให้มีอารมณ์แจ่มใส เบิกบาน ปลอดโปร่ง ไม่คับข้องขุ่นมัว ไม่หม่นหมอง รู้จักผ่อนคลายความเครียด ควบคุมอารมณ์ตนเองได้ สามารถปรับตัวเข้าหาผู้อื่นและอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข

2.9.4 เป้าหมายการพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านสังคม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (สำนักงานสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2547: 5) มาตราที่ 6 เน้นถึง ความสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 ข: 117 – 118) กล่าวว่า การพัฒนามนุษย์เพื่อสังคม เป็นการพัฒนามนุษย์ให้รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มหาวิทยาลัยจะต้องจัดสิ่งแวดล้อม หลักสูตร กิจกรรม และการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักศึกษาได้พัฒนาด้านสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักรักษาคุณค่าของสิ่งที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้ มีความรู้ด้านทักษะทางสังคม รู้จักสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบของตนเองต่อผู้อื่น ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม พัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งพัฒนาให้เป็นผู้ประสานงานที่ดีได้และวิเลียมสัน(อ้างถึงใน พรชูลี อาชวอรุง, 2525:263) ได้กล่าวว่าการพัฒนานักศึกษาทางด้านสังคมต้องเน้นให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อตนเองให้มากที่สุด

กล่าวโดยสรุป คือ การพัฒนาด้านสังคมต้องเน้นการพัฒนามนุษย์ให้รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความรู้ด้านทักษะทางสังคม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.9.5 เป้าหมายการพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านจิตใจ

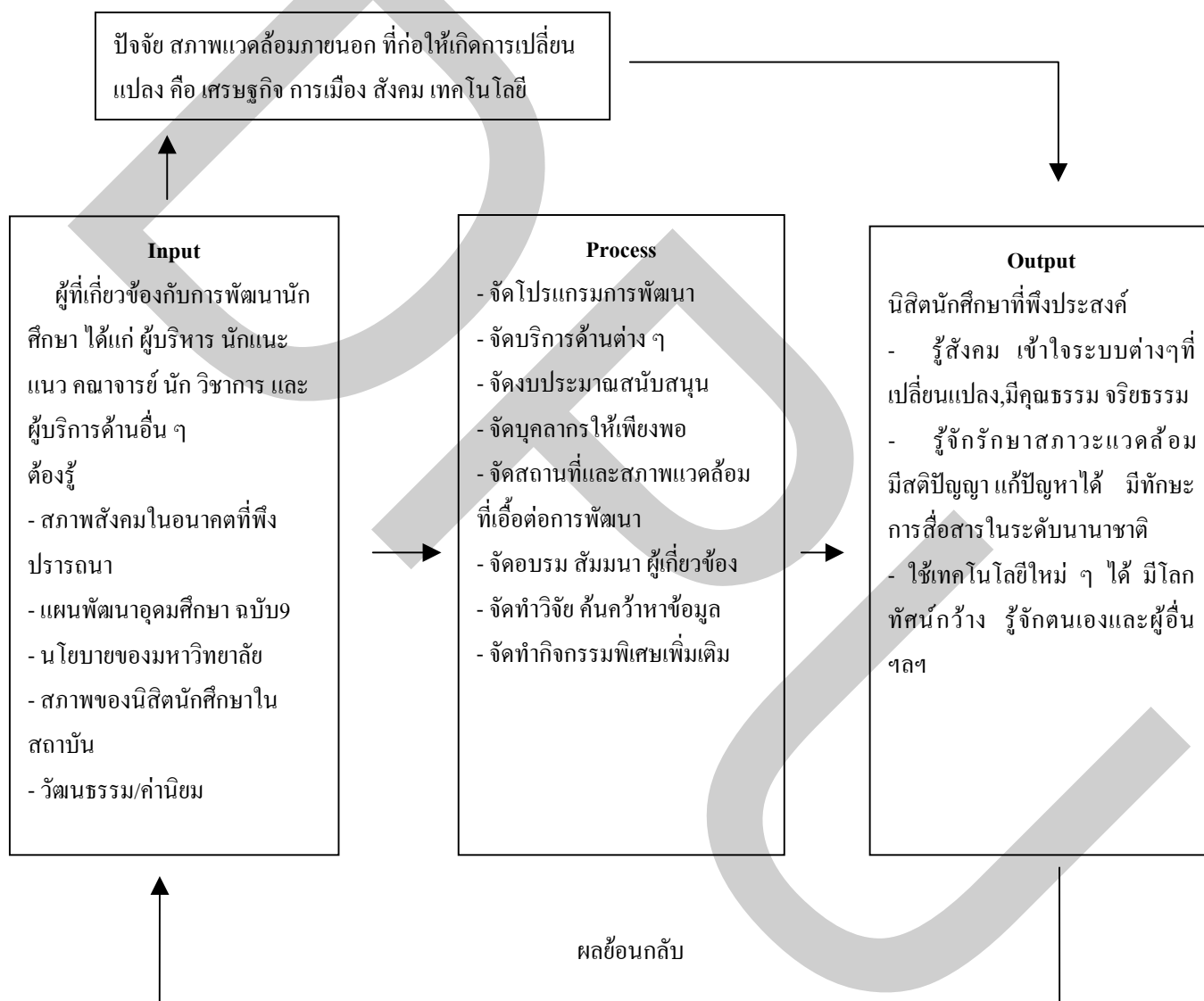
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (สำนักงานสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2547: 5) มาตราที่ 6 เน้นถึงเป้าหมายในแง่คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสอดคล้องกับ สักดิ์ชัย นิรัญทวิ (2541: 79-86) ที่มองว่าการพัฒนาด้านจิตใจ ต้องเน้นด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม คือความเป็นผู้งดงามทางด้านจิตใจ และมีการกระทำที่ถูกต้องตามหลักศีลธรรม มีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ มีความอิสระที่จะคิด จะทำ ความดีตามหน้าที่การงานของตน

พระเทพเวที (2532: 70-81) กล่าวถึงการพัฒนาจิตใจไว้ 3 ด้าน คือ คุณภาพจิต สมรรถภาพจิต และสุขภาพจิต การพัฒนาเรื่องสมรรถภาพจิตและสุขภาพจิตนั้น มีความโน้มเอียงไปทางการพัฒนาทางด้านอารมณ์ ในขณะที่การพัฒนาทางด้านคุณภาพจิตนั้นสอดคล้องกับการพัฒนา ด้านจิตใจ โดยท่านพระเทพเวที กล่าวถึงคุณภาพจิตนี้ได้แก่ คุณธรรมต่าง ๆ หมายถึง การสร้างเสริมจิตใจให้ดีงาม เป็นจิตใจที่สูง ประณีต ให้มีความเมตตา ความรัก ความเป็นมิตร ความปรารถนาประโยชน์สุขแก่ผู้อื่น มีกรุณา อยากช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์ มีจาคะ มีน้ำใจเพื่อแผ่ มีคุณธรรม จริยธรรมประจำใจ ความเป็นมิตรและความปรารถนาถึงประโยชน์สุขแก่ผู้อื่น ไม่ทำความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น สังคม ไปจนถึงมีพฤติกรรมที่เป็นสิ่งที่มีประโยชน์เกื้อกูลต่อผู้อื่นและสังคมส่วนรวม

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาทางด้านจิตใจ นั้นมีเป้าหมายเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้เกิดขึ้นในจิตใจของนักศึกษา ให้เกิดความปรารถนาดี มีความรัก ความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น นอกจากนี้ จะไม่ก่อความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นแล้ว ยังมีพฤติกรรมที่มีประโยชน์แก่ผู้อื่นด้วย

2.10 แบบจำลองการพัฒนาบัณฑิตศึกษา

จรินทร์ ธานีรัตน์ (2538:25) ได้นำเสนอแบบจำลองกระบวนการพัฒนาบัณฑิตศึกษาไว้ดังนี้

ภาพที่ 2.1 แบบจำลองการพัฒนาบัณฑิตศึกษา

2.11 ประเภทและลักษณะของการจัดกิจกรรมนิตินักศึกษา

งานกิจกรรมนิตินักศึกษาเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวาง ซึ่งนักศึกษาจะใช้โอกาสที่มีอยู่ในขณะที่นักศึกษาได้ไปสัมผัสกับกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นงานที่ช่วยให้นิตินักศึกษาได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในทางที่เหมาะสม ในการแบ่งประเภทของกิจกรรมนิตินักศึกษาควรมีการจัดหลายรูปแบบ เพื่อให้นิตินักศึกษาได้เลือกตามความสมัครใจและตามความเหมาะสมของตนเอง ทั้งนี้แต่ละสถาบันจะเน้นกิจกรรมใดขึ้นอยู่กับนโยบายของสถาบันนั้น ๆ (ไพฑูรย์สินรัตน์, 2530 : 3) นักการศึกษาได้จัดแบ่งประเภทของกิจกรรมนิตินักศึกษาของ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และ สำเนาวั จรศิลป์ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. กิจกรรมทางด้านวิชาการ เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มุ่งเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทางด้านวิชาการให้แก่ นิตินักศึกษา
  2. กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม เป็นกิจกรรมที่มุ่งเสริมความรู้และประสบการณ์ให้แก่ นิตินักศึกษาทางด้านศิลปวัฒนธรรม
  3. กิจกรรมทางด้านบำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่นิตินักศึกษากระทำโดยการช่วยเหลือผู้อื่น หรือสร้างถาวรวัตถุที่เป็นสาธารณสมบัติ โดยเน้นการพัฒนาชุมชนทุรกันดาร
  4. กิจกรรมทางด้านกีฬา เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนานิตินักศึกษาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจและสติปัญญา ตลอดจนทักษะในการกีฬา
  5. กิจกรรมทางด้านนันทนาการ กิจกรรมประเภทนี้ได้แก่ การจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ การเต้นรำ เป็นต้น
  6. กิจกรรมทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่ให้นิตินักศึกษาได้มีการแสดงออกหรือแสดงความคิดเห็น ซึ่งอาจเป็นการคัดค้านหรือการสนับสนุนต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ของสังคม
  7. กิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคม ได้แก่กิจกรรมที่มุ่งพัฒนามารยาทและระเบียบและประเพณีการอยู่ร่วมกันในสังคม
  8. กิจกรรมพัฒนาความเสียสละเพื่อสังคม เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้นิตินักศึกษาตระหนักในการมีส่วนร่วมช่วยเหลือสังคม
  9. กิจกรรมส่วนกลาง เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเป็นศูนย์รวมของนิตินักศึกษา
- ทบวงมหาวิทยาลัย (2540 : 5-9) ได้กำหนดประเภท วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนิตินักศึกษาไว้ 5 ประเภทดังนี้

1. โครงการด้านบำเพ็ญประโยชน์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้นิตินักศึกษาได้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีความสามัคคี มีความรับผิดชอบ เสียสละเพื่อส่วนรวม ฝึกการเป็น

ผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ รู้จักผ่อนปรนและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
อาสาพัฒนาชนบท อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และเพื่อสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ท้องถิ่น

2. โครงการด้านศิลปวัฒนธรรม มีวัตถุประสงค์ เพื่อปลูกฝังค่านิยม ความภูมิใจและความซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรมไทยแก่นิสิตนักศึกษา และประชาชนโดยทั่วไป อีกทั้งอนุรักษ์ส่งเสริมเผยแพร่ แลกเปลี่ยนและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

3. โครงการด้านจริยธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อ เสริมสร้างพัฒนาบุคลิกภาพ ความเป็นผู้นำ คุณธรรมและจริยธรรมแก่นิสิตนักศึกษา ปลูกฝังเสริมสร้างค่านิยมที่ดีงาม สร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคม

4. โครงการด้านกีฬา มีวัตถุประสงค์เพื่อ ให้นิสิตนักศึกษามีความรู้และทักษะทางด้านกีฬา มีทัศนคติที่ดีต่อการออกกำลังกาย ปลูกฝังความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา สร้างความสามัคคี ช่วยผ่อนคลายความเครียด และช่วยพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านอารมณ์ สังคม ร่างกายและจิตใจ โดยใช้กิจกรรมกีฬาเป็นเครื่องมือ

2.12 กิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษานอกชั้นเรียน

กิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาจะต้องเข้าร่วมเพื่อให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จะต้องประกอบไปด้วย (เครือข่ายบัณฑิตอุดมคติไทย, 2548: 64)

1. ด้านการครองตนและการปฏิบัติตน มุ่งพัฒนาให้นิสิตนักศึกษามีความเจริญงอกงามไปในทิศทางที่ดี โดยใช้หลักธรรมเป็นเครื่องนำทาง

2. ความกตัญญูกตเวที มุ่งพัฒนาให้นิสิตนักศึกษาเป็นผู้ที่มีความกตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ

3. ความซื่อสัตย์ เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีความประพฤติชอบ 3 ประการ คือ กาย วาจา และใจ

4. ความมีวินัย มุ่งพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน กฎเกณฑ์ข้อบังคับ เพื่อที่จะได้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

5. ความสามัคคี มุ่งพัฒนานิสิตนักศึกษาให้อยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความรัก ความสามัคคี ไม่มีความอาฆาต พยาบาท ปองร้ายซึ่งกันและกัน ทำให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม

6. ด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาซาบซึ้งเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมไทย มีค่านิยมความเป็นไทย มีวิจารณญาณในการเลือกรับศิลปวัฒนธรรมต่างชาติ

7. ด้านสุขภาพ มุ่งเน้นให้นิสิตนักศึกษาดูแลสุขภาพให้เป็นผู้ที่มีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ มีการออกกำลังกายเพื่อบริหารร่างกาย และฝึกสมาธิเพื่อการพัฒนาจิตใจ รู้จักเลือกบริโภคทั้งอาหารกายและอาหารใจ

2.13 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมนิตินักศึกษา

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2533:13) ได้สรุปถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมนิตินักศึกษาว่า ผู้ที่อยู่ในสถาบันอุดมศึกษาไม่มีความชัดเจน ว่าตนเองมีจุดมุ่งหมาย มีบทบาท และมีความรับผิดชอบต่อการศึกษาอย่างไร อาจารย์ไม่ทราบสถานภาพของตนเอง ไม่แจ่มแจ้งในปณิธานหรือจุดมุ่งหมายของสถาบัน ไม่รู้จักนิตินักศึกษา ขาดความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมนิตินักศึกษา ส่วนนิตินักศึกษาเข้าสู่ระบบอุดมศึกษาโดยปราศจากจุดมุ่งหมาย ไม่ทราบว่าสถาบันมีจุดมุ่งหมายที่จะผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรม บุคลิกภาพ หรือความรู้ได้อย่างไร และนอกจากนี้ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ คือผู้ที่มาจากนักวิชาการ จึงขาดความเข้าใจในสถานภาพของนักศึกษาและขาดความเข้าใจในอิทธิพล สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อนักศึกษา

ทบวงมหาวิทยาลัย (อ้างถึงใน เนาวรัตน์ กังเม้ง, 2543: 62) ได้จัดให้มีการสัมมนาผู้นำนิตินักศึกษา เรื่องการจัดกิจกรรมนิตินักศึกษาให้เหมาะสมกับยุคสมัย ผลการจัดสัมมนาได้ข้อสรุปถึงปัญหาที่พบ ในการจัดกิจกรรมนิตินักศึกษา ผู้บริหารและอาจารย์ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องกิจกรรมนิตินักศึกษา กิจกรรมนักศึกษาที่จัดไม่น่าสนใจ ไม่สร้างสรรค์ ไม่เหมาะสมกับยุคสมัย จึงทำให้นิตินักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมน้อย รวมทั้งขาดงบประมาณและวัสดุ อุปกรณ์

2.14 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนานักศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา ซึ่งสรุปได้ดังนี้

2.14.1 งานวิจัยในประเทศ

ธงชัย วงศ์เสนา (2530: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนานักศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์นักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมที่จัดดำเนินการพัฒนานักศึกษาด้านสุขภาพกายและจิต ด้านสติปัญญาและความสามารถด้านอาชีพ และด้านบุคลิกภาพทางสังคม คุณธรรมและจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่จัดดำเนินการ พัฒนานักศึกษาด้านสุขภาพกายและจิต ด้านสติปัญญาและความสามารถ ด้านอาชีพ และ

ด้านบุคลิกภาพทางสังคม คุณธรรมและจริยธรรมระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มพบว่า ผู้บริหาร และอาจารย์มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 4 ด้าน ส่วนการให้ลำดับความสำคัญของการพัฒนานักศึกษาของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา อันดับที่ 1 คือ แนวทางการพัฒนานักศึกษาด้านบุคลิกภาพทางสังคม คุณธรรมและจริยธรรม

อนุศักดิ์ สมิตสันต์ (2532: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน พบว่าการพัฒนานักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน พ.ศ.2512-2530 ส่วนใหญ่เน้นการพัฒนาทางด้านสติปัญญาและความสามารถในการประกอบอาชีพ ดังนั้นนักศึกษาจึงมีการพัฒนาความสามารถด้านสติปัญญาในระดับมาก ด้านการพัฒนาทางอารมณ์ พบว่า มีการพัฒนาในระดับปานกลาง แต่จากความคิดเห็นของอาจารย์เห็นว่า ความอดทนและความอดกลั้นของนักศึกษาต่อเหตุการณ์ที่ไม่พึงปรารถนา มีระดับน้อย

สุกัญญา โต้ะถม (2531: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา นักศึกษาของวิทยาลัยพลศึกษา พ.ศ. 2514-2530 พบว่า การพัฒนาส่วนใหญ่เน้นการพัฒนา ด้านร่างกายและทางด้านกีฬา ดังนั้นนักศึกษาจึงมีพัฒนาความสามารถด้านร่างกายในระดับมาก สำหรับความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีการพัฒนาในด้านการพัฒนาสมรรถภาพ การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง การพัฒนาความมีเอกลักษณ์ การพัฒนาความมีอิสระในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล การกำหนดเป้าหมายในชีวิตอย่างชัดเจน และการบูรณาการ อยู่ในระดับมาก ส่วนการพัฒนา ด้านอารมณ์อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับความคิดเห็นของอาจารย์ พบว่านักศึกษามีพัฒนาการ ในทุกด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง

สุวรรณ หันไชยงวา (2531: 113) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา นักศึกษา มหาวิทยาลัย ผลงานวิจัยพบว่า ในด้านการพัฒนาอารมณ์ นักศึกษามีการพัฒนาในระดับ ปานกลาง ส่วนอาจารย์ มีความคิดเห็นว่า นักเรียนนักศึกษามีพัฒนาการน้อยในด้านความสามารถในการแสดงออกทางอารมณ์ในแต่ละสถานการณ์ตามเวลา และสถานที่อย่างเหมาะสม

ประไพ นवलแสง (2531: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนานักศึกษาของวิทยาลัย เทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พบว่า วิทยาลัยได้มีการพัฒนานักศึกษาในด้าน สติปัญญา ร่างกาย และส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองอันนำไปสู่อาชีพ และจากความคิดเห็นของนักศึกษาพบว่านักศึกษามีพัฒนาการในระดับ มาก ได้แก่ การพัฒนาสมรรถภาพ การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง การพัฒนาความมีเอกลักษณ์ ความมีอิสระในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลและการกำหนดเป้าหมายในชีวิตอย่างชัดเจน และพัฒนาในระดับปานกลาง ได้แก่ การพัฒนาอารมณ์ และการบูรณาการ สำหรับความคิดเห็นของอาจารย์ พบว่า นักศึกษามีพัฒนาการทั้ง 7 ด้านในระดับปานกลาง ส่วนแนวทางในการ

พัฒนานักศึกษาของสหวิทยาลัยฯ พบว่า ควรได้รับการพัฒนาความรับผิดชอบและอาชีพ สำหรับกิจกรรมที่นักศึกษาสนใจเป็นอันดับหนึ่งคือการพัฒนาชนบท

อุไรวรรณ สมบัติศิริ (2537: 163-171) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์การบริหารงานบุคลากรนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการบริหารงานบุคลากรนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า มีปัญหาการขาดแคลนงบประมาณและขาดแคลนบุคลากรที่เป็นนักวิชาการในงานบุคลากร

ชุมพล ชำนาญสาร(2538: 138-144)ได้ศึกษา เรื่องการศึกษากิจการนักศึกษานักศึกษาของวิทยาลัยครูในสหวิทยาเขตอีสานเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานกิจการนักศึกษา ได้แก่ ด้านงบประมาณมีปัญหาอยู่ในระดับ มาก

ไพรัตน์ จันทร์แก้ว (2540: 92-96) ได้ศึกษา เรื่องการศึกษากิจการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษา 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และปัญหา ด้านบุคลากร

สมชาย บุญญบาล (2541: 82) ได้ศึกษา เรื่อง ทักษะของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา ต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลส่วนกลาง ที่จัดการเรียนการสอนด้านบริหารธุรกิจ พบว่าปัญหาในการจัดกิจกรรมคือ นักศึกษาและอาจารย์ส่วนใหญ่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมเนื่องจากลักษณะของกิจกรรมไม่เหมาะสมกับยุคสมัย ขาดความสนใจ มีภารกิจส่วนตัว ระบบการเรียนที่ไม่เอื้ออำนวย ภาระการสอนของอาจารย์มีมาก จึงทำให้ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม

2.14.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

เฮลท์ (Heath, 1994: Abstract) ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนาอัตมโนทัศน์ระหว่างนักศึกษาอเมริกันผิวขาวและอเมริกันผิวดำ ซึ่งเป็นการศึกษาแนวความคิดของตนเองด้านวิชาการและสังคมระหว่างนักศึกษา 4 กลุ่ม คือ นักศึกษาชายผิวขาว นักศึกษาหญิงผิวขาว นักศึกษาชายผิวดำ และนักศึกษาหญิงผิวดำ จำนวน 26,291 คน พบว่า 1. แนวความคิดความสามารถทางด้านวิชาการของนักศึกษาสัมพันธ์กับความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ ความสามารถทางการเรียน ความสามารถทางด้านวิชาการ และความเชื่อมั่นทางด้านสติปัญญาของตน 2. แนวความคิดทางด้านสังคม เกี่ยวข้องกับความมีชื่อเสียงในสังคม ความสามารถด้านการเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่นของตนเองในสังคม และความมั่นคงทางอารมณ์ 3. การพัฒนาความสามารถทางด้านวิชาการและสังคม จะเพิ่มตามระดับชั้นปีการศึกษา และเพศชายมีการพัฒนาความสามารถสูงกว่าเพศหญิง

เชบเบเทอร์ (Chebator, 1995: Abstract) ได้ศึกษาความสัมพันธ์เกี่ยวกับโปรแกรมหลักสูตรร่วมที่มีผลต่อการพัฒนานักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันด้านความเชื่อมั่นและการควบคุมอารมณ์ เนื่องจากตัวแปรด้านภูมิหลัง กลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมมีความเชื่อมั่นและการควบคุมอารมณ์สูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมมีความสำเร็จในด้านความเชื่อมั่นสูงกว่าการควบคุมอารมณ์

ไทค์ (Thieke, 1994: Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนานักศึกษาตามแนวทฤษฎีการพัฒนานักศึกษาของซิคเคอร์ริงวัตดูประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาต่างคณะ ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนและการมีกิจกรรมร่วมกันจะเป็นสิ่งที่พัฒนานักศึกษาชั้นปีที่ 1

เพาเวอร์ (อ้างถึงใน นริรัตน์ วิจิตรแก้ว, 2542: 43) ได้ศึกษาการพัฒนาด้านวิชาการและบุคลิกภาพของนักศึกษาเกี่ยวกับเป้าหมายของการสร้างเอกลักษณ์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยชุมชน Holyoke พบว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคือ ความรู้ รองลงมาคือ ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการวิจัยยังพบว่า นักศึกษาหญิงมีพัฒนาการทางด้านความรู้และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสูงกว่านักศึกษาชาย และนักศึกษาชายที่มีอายุมากกว่าจะสนใจในเรื่องความรู้ วัฒนธรรม และการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่าผู้ที่มีอายุน้อย

กิบสัน (อ้างถึงใน นริรัตน์ วิจิตรแก้ว, 2542: 46) ได้ศึกษา รูปแบบการพัฒนานักศึกษาของซิคเคอร์ริง ที่มีผลทางด้านวิชาการของนักศึกษาอเมริกันผิวดำโดยมีจุดมุ่งหมายในการศึกษาเพื่อตรวจสอบพัฒนาการด้านจิตสังคม โดยใช้เครื่องมือการพัฒนานักศึกษาด้านการดำเนินชีวิต 6 ด้าน คือ การดำเนินชีวิต ความเป็นอิสระ ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน การพัฒนาอารมณ์ การพัฒนาทางวิชาการ และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยสะสมมากที่สุดคือ การพัฒนาทางวิชาการ

แวนซ์ ราอูล วาเลอร์โอ (อ้างถึงใน วินัย นุชพิทักษ์, 2545:46) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของ ผู้บริหารกิจการนักศึกษาในรอบทศวรรษ (1970 – 1980) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกิจการนักศึกษาและผู้บริหารมหาวิทยาลัยเป็นสิ่งที่ผู้บริหารกิจการนักศึกษาจะต้องทำให้เกิดขึ้นเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดและผู้บริหารกิจการนักศึกษาควรปรึกษางานด้านกิจการนักศึกษากับผู้บริหาร อาจารย์ และ ผู้เกี่ยวข้องในสถาบันตนเองมากกว่าผู้เชี่ยวชาญภายนอก

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับสาระ ดังนี้คือ การศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เกณฑ์การแปลค่าของคะแนนเฉลี่ย การกำหนดค่าของมาตราส่วนประมาณค่า การนำเสนอรายงานการวิจัย และกรอบแนวคิดในการวิจัย

3.1 การศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์

3.1.1 ศึกษาเอกสารการจัดโครงการ หลักสูตรการจัดอบรม รายงานการประชุม ระเบียบและคำสั่งต่าง ๆ รวมถึงผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา

3.1.2 สัมภาษณ์ ผู้บริหารกิจการนิสิตนักศึกษา และอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม จำนวน 18 คน

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร

3.2.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และ นิสิตนักศึกษาชั้นปี 4 ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2549 โดยเลือกตัวแทนประชากรของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 แห่ง คือ
  - 1.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  - 1.2 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
  - 1.3 มหาวิทยาลัยศิลปากร
  - 1.4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
  - 1.5 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- 1.6 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- 1.7 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- 1.8 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
3. สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 แห่ง คือ
  - 2.1 มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
  - 2.2 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
  - 2.3 มหาวิทยาลัยศรีปทุม
  - 2.4 มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
  - 2.5 มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
  - 2.6 มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
  - 2.7 มหาวิทยาลัยสยาม
  - 2.8 มหาวิทยาลัยเกริก
  - 2.9 มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
  - 2.10 มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
  - 2.11 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร
  - 2.12 มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิตและวิทยาศาสตร์

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดเรียงสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวน 8 แห่ง และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 แห่ง ใช้วิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับสลากเลือกตัวแทนสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาเอกชน อย่างละ 3 แห่ง รวม 6 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ และมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น จากนั้นกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้บริหาร กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยให้แต่ละสถาบันประกอบไปด้วย รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ 1 คน รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา 1 คน ผู้อำนวยการสำนักกิจการนิสิตนักศึกษา 1 คน รองคณบดี 2 คน รวม 5 คนต่อสถาบัน สำหรับรองคณบดีใช้การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sample) สุ่มมาสถาบันละ 2 คน ประกอบด้วย รองคณบดีฝ่ายวิชาการ 1 คน และรองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา จำนวน 1 คน รวมกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร จำนวน 30 คน

2. อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีของเคอร์ลิงเจอร์ (อ้างถึงใน มาเรียม นิลพันธ์, 2547 : 116) คือใช้ตัวแทนร้อยละ 30 ของประชากรอาจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม ประชากร จำนวน 206 คน กลุ่มตัวอย่าง (30%) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม จำนวน 62 คน หลังจากนั้นแบ่งกระจายตามสัดส่วน

3. นิสิตนักศึกษาชั้นปี 4 ประชากร จำนวน 21,801 คน ได้ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 393 คน (ที่ระดับค่าความเชื่อมั่น 95 %) ใช้วิธีการคำนวณของ Yamanae (Yamanae, 1973: 725) หลังจากนั้นแบ่งกระจายตามสัดส่วน

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น

$$\begin{aligned} n &= \frac{N}{1 + Ne^2} \\ &= \frac{21,801}{1 + 21,801 (0.05)^2} \\ &= 392.8 \end{aligned}$$

จากการคำนวณได้กลุ่มตัวอย่างของนิสิตนักศึกษาจำนวน 392.8 คน ผู้วิจัยขอเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็น 393 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 485 คน

3.2.3 การกระจายกลุ่มตัวอย่าง

เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความเหมาะสม ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างตามขนาดสัดส่วนของแต่ละสถาบัน ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม

ลำดับ	สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ - เอกชน	ประชากร อาจารย์ที่ ปรึกษา ชมรม (คน)	กลุ่ม ตัวอย่าง (คน) ร้อยละ30	ประชากร ผู้บริหาร (คน)	กลุ่ม ตัวอย่าง (คน)
1	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (บางเขน)	30	9	17	5
2	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	37	11	10	5
3	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	25	8	15	5
4	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	50	15	12	5
5	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	44	13	12	5
6	มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น	20	6	7	5
	รวม	206	62	73	30

ตารางที่ 3.2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนิสิตนักศึกษาชั้นปี 4

ลำดับ	สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ - เอกชน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (บางเขน)	4,816	87
2	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	3,817	69
3	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	3,306	60
4	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	4,809	86
5	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	4,482	81
6	มหาวิทยาลัย เซนต์จอร์จส์	571	10
รวม		21,801	393

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม (Questionnaire) เรื่อง “แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร” ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีรายละเอียดแบ่งออกเป็น ดังนี้

3.3.1 การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ

3.3.1.1 ศึกษาตำรา เอกสาร พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา และสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม

3.3.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ศึกษา นำมาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา

3.3.1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์สินธวา กามดิษฐ์ ผู้ช่วยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับแก้ให้มีความเหมาะสม แล้วนำเสนอ ศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบแก้ไขความถูกต้อง

3.3.1.4 นำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity)

รายนามผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ประกอบด้วย

1. ศาสตราจารย์ ดร.สำเนา ขจรศิลป์ จาก มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สัญญาวิวัฒน์ จาก มหาวิทยาลัยสยาม
3. ดร. จิรวัฒน์ วีรังกร จาก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. อาจารย์กนกวรรณ ฉันทนะมงคล
จาก มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
5. อาจารย์โสภิต ภาโนมัย จาก มหาวิทยาลัยศรีปทุม

3.3.1.5 พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และให้
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง

3.3.1.6 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่พัฒนาแล้วไปทดลองสอบถามผู้บริหาร
อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำนวน 75 คน เพื่อ
หาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ
ซึ่งใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa Coefficient) ของ Cronbach (Hopkin,Stanly and
Hopkins,1990) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.9331 ,0.9458 และ 0.8129 ตามลำดับ

3.3.1.7 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

- 1) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์
  - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร
- 2) แบบสอบถามผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และนิสิตนักศึกษา ชั้น
ปีที่ 4 แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทางด้านสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง
โดยเป็นคำถามแบบตรวจรายการ (Check list)
  - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบัน
อุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษาของ ชิคเคอร์ริง และ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ
ระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย
  - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลำดับความสำคัญในการพัฒนานิสิต
นักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 101 ฉบับ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 73 ฉบับ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จำนวน 85 ฉบับ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ จำนวน 99 ฉบับ มหาวิทยาลัยศรีปทุม จำนวน 106 ฉบับ และมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น จำนวน 21 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 485 ฉบับ โดยดำเนินการติดต่อประสานงานกับมหาวิทยาลัยด้วยตนเอง และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม 2549 ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลปรากฏว่า ได้รับแบบสอบถามคืน 484 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 99.79

ตารางที่ 3.3 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำแนกตามมหาวิทยาลัย

ลำดับ	สถาบันอุดมศึกษา	ผู้บริหาร		อาจารย์		นิสิตนักศึกษา	
		แจก /	รับคืน	ที่ปรึกษาชมรม	แจก /	รับคืน	แจก /
1	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (บางเขน)	5	5	9	9	87	87
2	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	5	5	11	11	69	69
3	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	5	5	8	8	60	60
4	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	5	5	15	15	86	86
5	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	5	5	13	13	81	81
6	มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น	5	4	6	6	10	10
รวม		30	29	62	62	383	383
ร้อยละ		100	96.66	100	100	100	100

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบตามจำนวนที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOWS และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.5.1.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และร้อยละ (Percentage) ในการนำเสนอและอธิบายข้อมูลทั่วไปตามลักษณะกลุ่มตัวอย่าง

3.5.1.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการพัฒนานิสิตนักศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านจิตใจ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ผู้วิจัยกำหนดค่าของแบบสอบถามและแปลความหมายตามเกณฑ์การแปรผล ซึ่งกำหนดเป็นเกณฑ์เฉลี่ยดังนี้ (ประคอง วรรณสุต, 2538 :77)

ระดับคะแนน 5 หมายถึง มีการพัฒนาในระดับ มากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง มีการพัฒนาในระดับ มาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง มีการพัฒนาในระดับ ปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง มีการพัฒนาในระดับ น้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง มีการพัฒนาในระดับ น้อยที่สุด

3.5.1.3 แบบสอบถามตอนที่ 3 ลำดับความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอกำหนดค่าดังนี้

1	หมายถึง ควรพัฒนาเป็นลำดับแรก	ค่าคะแนน เท่ากับ 10
2	หมายถึง ควรพัฒนาเป็นลำดับที่ 2	ค่าคะแนนเท่ากับ 9
3	หมายถึง ควรพัฒนาเป็นลำดับที่ 3	ค่าคะแนนเท่ากับ 8
4	หมายถึง ควรพัฒนาเป็นลำดับที่ 4	ค่าคะแนนเท่ากับ 7
5	หมายถึง ควรพัฒนาเป็นลำดับที่ 5	ค่าคะแนนเท่ากับ 6
6	หมายถึง ควรพัฒนาเป็นลำดับที่ 6	ค่าคะแนนเท่ากับ 5
7	หมายถึง ควรพัฒนาเป็นลำดับที่ 7	ค่าคะแนนเท่ากับ 4
8	หมายถึง ควรพัฒนาเป็นลำดับที่ 8	ค่าคะแนนเท่ากับ 3
9	หมายถึง ควรพัฒนาเป็นลำดับที่ 9	ค่าคะแนน เท่ากับ 2
10	หมายถึง ควรพัฒนาเป็นลำดับสุดท้าย	ค่าคะแนน เท่ากับ 1

3.6 เกณฑ์การแปลค่าของคะแนนเฉลี่ย

ผู้วิจัยนำคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ยและกำหนดเกณฑ์ในการแปลผล เป็น 5 ระดับ เพื่อประเมินค่า คือ

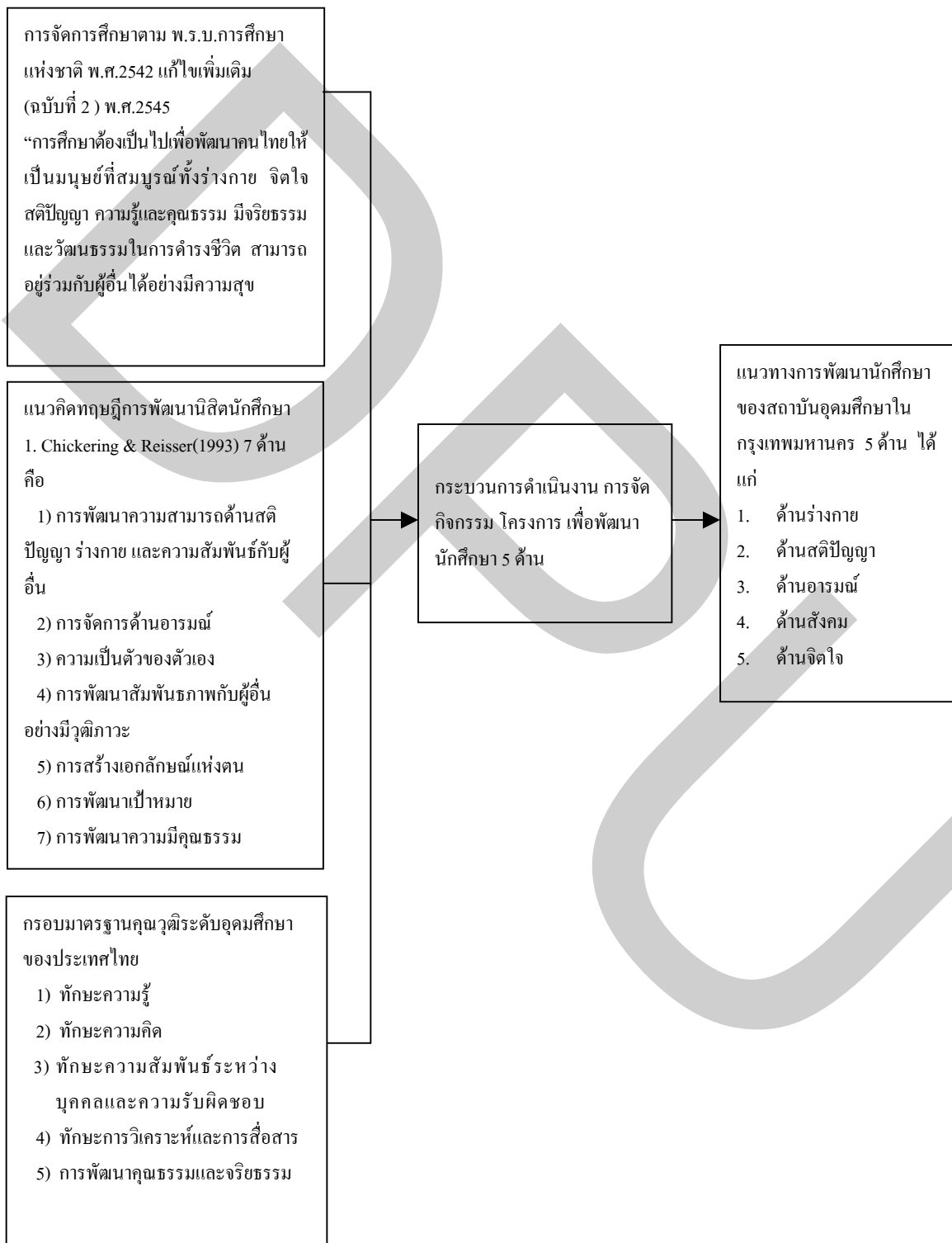
3.6.1 แบบสอบถามตอนที่ 2 กำหนดค่าดังนี้

- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการพัฒนาในระดับ มากที่สุด
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการพัฒนาในระดับ มาก
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการพัฒนาในระดับ ปานกลาง
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการพัฒนาในระดับ น้อย
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการพัฒนาในระดับ น้อยที่สุด

3.6.2 แบบสอบถามตอนที่ 3 กำหนดค่าดังนี้

- ผลรวมคะแนนมากที่สุด หมายถึง ควรให้ความสำคัญอันดับแรก
- ผลรวมคะแนนรองลงมา หมายถึง ควรให้ความสำคัญอันดับ 2..3..4 ...ตามลำดับ
- ผลรวมคะแนนน้อยที่สุด หมายถึง ควรให้ความสำคัญอันดับสุดท้าย

3.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาใน กรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

ในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยค่าความถี่ และร้อยละ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และนิสิตนักศึกษา เกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านร่างกาย 2.ด้านสติปัญญา 3.ด้านอารมณ์ 4. ด้านสังคม และ 5.ด้านจิตใจ ด้วยค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 ลำดับความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาใน กรุงเทพมหานคร นำเสนอในรูปตารางแสดงการจัดลำดับ และ คะแนน ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบัน อุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร นำเสนอในรูปความเรียง

ตอนที่ 5 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม โครงการ เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร นำเสนอในรูปความเรียง

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 สถานภาพของผู้บริหาร

ตำแหน่ง	ประเภทสถาบันอุดมศึกษา				รวม
	รัฐ		เอกชน		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	3	50	3	50	6
2. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา	3	60	2	40	5
3. รองคณบดีฝ่ายวิชาการ	3	50	3	50	6
4. รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา	3	50	3	50	6
5. ผู้อำนวยการสำนักกิจการนิสิตนักศึกษา	3	50	3	50	6
รวม	15		14		29

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถาม เป็นผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนจำนวนทั้งสิ้น 29 คน ประกอบด้วย รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ 6 คน รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา 5 คน (ยกเว้น มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นที่ไม่มีตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา) รองคณบดีฝ่ายวิชาการ 6 คน รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา 6 คน ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิตนักศึกษา 6 คน รวมผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาทั้งสิ้น 29 คน

ตารางที่ 4.2 สถานภาพของอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม

สถาบันอุดมศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	28	45.16
2. สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	34	54.84
รวม	62	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมที่ตอบแบบสอบถาม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 45.16 และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 54.84

ตารางที่ 4.3 สถานภาพของนิสิตนักศึกษา

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ		
เพศชาย	108	50.00
เพศหญิง	108	50.00
รวม	216	100.00
2. สถาบันอุดมศึกษาเอกชน		
เพศชาย	90	50.85
เพศหญิง	87	49.15
รวม	177	100.00

จากตารางที่ 4.3 นิสิตนักศึกษในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีจำนวน 216 คน แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 50 เพศหญิง จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 50 สำหรับ นิสิตนักศึกษสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีจำนวน 177 คน แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 90 คน คิดเป็น ร้อยละ 50.85 เพศหญิง จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 49.15

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4.4 การพัฒนานิสิตนักศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และ นิสิตนักศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

การพัฒนานิสิตนักศึกษา	ผู้บริหาร n = 29		อาจารย์ ที่ปรึกษาชมรม n = 62		นิสิต นักศึกษา n = 393	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
	1. ด้านร่างกาย	3.57	0.75	3.26	0.79	3.69
2. ด้านสติปัญญา	3.45	0.69	3.25	0.73	3.49	0.81
3. ด้านอารมณ์	3.40	0.60	3.15	0.76	3.64	0.74
4. ด้านสังคม	3.72	0.77	3.37	0.81	3.71	0.78
5. ด้านจิตใจ	3.8	0.61	3.33	0.71	3.81	0.73
ค่าเฉลี่ย	3.59	0.68	3.27	0.76	3.67	0.78

จากตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และนิสิตนักศึกษา โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้ง 2 กลุ่ม โดยค่าเฉลี่ยของนิสิตนักศึกษาสูงกว่าผู้บริหาร ($\bar{x} = 3.67 > \bar{x} = 3.59$) ในขณะที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.27$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า ผู้บริหารเห็นว่า ด้านที่นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนา อยู่ในอันดับ 1 ได้แก่ ด้านจิตใจ ($\bar{x} = 3.80$) อันดับ 2 ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{x} = 3.72$) อันดับ 3 ได้แก่ ด้านร่างกาย ($\bar{x} = 3.57$) และ อันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านอารมณ์ ($\bar{x} = 3.40$)

อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม เห็นว่า ด้านที่นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาอยู่ในอันดับ 1 ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{x} = 3.37$) อันดับ 2 ได้แก่ ด้านจิตใจ ($\bar{x} = 3.33$) อันดับ 3 ได้แก่ ด้านร่างกาย ($\bar{x} = 3.26$) และ อันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านอารมณ์ ($\bar{x} = 3.15$)

นิสิตนักศึกษา เห็นว่า ด้านที่นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาอยู่ในอันดับ 1 ได้แก่ ด้านจิตใจ ($\bar{x} = 3.81$) อันดับ 2 ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{x} = 3.71$) อันดับ 3 ได้แก่ ด้านร่างกาย ($\bar{x} = 3.69$) และอันดับสุดท้ายได้แก่ ด้านสติปัญญา ($\bar{x} = 3.49$)

ตารางที่ 4.5 การพัฒนานิสิตนักศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และ นิสิตนักศึกษา ตามประเภทสถาบันอุดมศึกษา

การพัฒนานิสิต นักศึกษา	สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ						สถาบันอุดมศึกษาเอกชน					
	ผู้บริหาร		อาจารย์ที่ ปรึกษาชมรม		นิสิต นักศึกษา		ผู้บริหาร		อาจารย์ที่ ปรึกษาชมรม		นิสิต นักศึกษา	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
1. ด้านร่างกาย	3.61	0.78	3.34	0.73	3.55	0.83	3.52	0.72	3.19	0.82	3.85	0.82
2. ด้านสติปัญญา	3.47	0.78	3.32	0.62	3.39	0.79	3.44	0.57	3.19	0.81	3.62	0.81
3. ด้านอารมณ์	3.39	0.69	3.22	0.74	3.55	0.69	3.41	0.51	3.09	0.78	3.75	0.79
4. ด้านสังคม	3.77	0.72	3.42	0.84	3.59	0.74	3.67	0.83	3.33	0.78	3.86	0.80
5. ด้านจิตใจ	3.79	0.68	3.42	0.68	3.71	0.72	3.81	0.53	3.25	0.74	3.92	0.74
ค่าเฉลี่ย	3.60	0.73	3.34	0.72	3.55	0.75	3.57	0.63	3.21	0.78	3.80	0.79

จากตารางที่ 4.5 ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เห็นว่านิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ ด้านจิตใจ ($\bar{x} = 3.79$) อันดับ 2 ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{x} = 3.77$) อันดับ 3 ได้แก่ ด้านร่างกาย ($\bar{x} = 3.61$) และ อันดับสุดท้ายได้แก่ ด้านอารมณ์ ($\bar{x} = 3.39$)

ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เห็นว่านิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ ด้านจิตใจ ($\bar{x} = 3.81$) อันดับ 2 ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{x} = 3.67$) อันดับ 3 ได้แก่ ด้านร่างกาย ($\bar{x} = 3.52$) และ อันดับสุดท้ายได้แก่ ด้านอารมณ์ ($\bar{x} = 3.41$)

อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เห็นว่านิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ ด้านสังคมและด้านจิตใจ ($\bar{x} = 3.42$) อันดับ 2 ได้แก่ ด้านร่างกาย ($\bar{x} = 3.34$) อันดับ 3 ได้แก่ ด้านสติปัญญา ($\bar{x} = 3.32$) และอันดับสุดท้ายได้แก่ ด้านอารมณ์ ($\bar{x} = 3.22$)

อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เห็นว่านิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{x} = 3.33$) อันดับ 2 ได้แก่ ด้านจิตใจ ($\bar{x} = 3.25$) อันดับ 3 ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ($\bar{x} = 3.19$) และอันดับสุดท้ายได้แก่ ด้านอารมณ์ ($\bar{x} = 3.09$)

นิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้รับการพัฒนาทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ ด้านจิตใจ ($\bar{x} = 3.71$) อันดับ 2 ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{x} = 3.59$) อันดับ 3 ได้แก่ ด้านอารมณ์ และอันดับสุดท้ายได้แก่ ด้านสติปัญญา ($\bar{x} = 3.39$)

นิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ได้รับการพัฒนาทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ ด้านจิตใจ ($\bar{x} = 3.92$) อันดับ 2 ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{x} = 3.86$) อันดับ 3 ได้แก่ ด้านร่างกาย ($\bar{x} = 3.85$) และอันดับสุดท้ายได้แก่ ด้านสติปัญญา ($\bar{x} = 3.62$)

ตารางที่ 4.6 ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และนิสิตนักศึกษาของสถาบัน
อุดมศึกษาในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านร่างกาย

การพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านร่างกาย	ผู้บริหาร			อาจารย์ ที่ปรึกษาชมรม			นิสิตนักศึกษา		
	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับ
	1. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สดใส ร่าเริง	4.14	0.52	1	3.9	0.69	1	4	0.71
2. มีพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพ	3.55	0.69	3	3.42	0.78	2	3.65	0.73	4
3. มีความสนใจในการเข้าร่วมการ แข่งขันกีฬาภายใน	3.72	0.84	2	3.40	0.71	3	3.54	0.80	6
4. ให้ความสนใจออกกำลังกายหลัง เลิกเรียน	3.41	0.82	4	3.00	0.77	4	3.56	0.86	5
5. แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของ มหาวิทยาลัย	3.21	0.90	6	2.87	0.98	6	3.74	0.95	2
6. มีส่วนร่วมในกิจกรรมการออก กำลังกายเพื่อสุขภาพ	3.38	0.73	5	2.95	0.78	5	3.66	1.02	3
ค่าเฉลี่ย	3.57	0.75		3.26	0.79		3.69	0.84	

จากตารางที่ 4.6 ผู้บริหารเห็นว่านิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อยู่ในระดับ
มาก ($\bar{x} = 3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีสุขภาพ ร่างกาย
แข็งแรง สดใส ร่าเริง ($\bar{x} = 4.14$) อันดับ 2 ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีความสนใจในการเข้าร่วมการ
แข่งขันกีฬาภายใน ($\bar{x} = 3.72$) อันดับ 3 ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพ
($\bar{x} = 3.55$) และอันดับสุดท้ายได้แก่ นิสิตนักศึกษาแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัย
($\bar{x} = 3.21$)

อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมเห็นว่านิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านร่างกายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สถิติ รำเรริง ($\bar{x} = 3.90$) อันดับ 2 ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพ ($\bar{x} = 3.42$) อันดับ 3 ได้แก่ มีความสนใจในการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาภายใน ($\bar{x} = 3.40$) และอันดับสุดท้ายได้แก่ นิสิตนักศึกษาแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัย ($\bar{x} = 2.87$)

นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สถิติ รำเรริง ($\bar{x} = 4.00$) อันดับ 2 ได้แก่ แต่งกายได้ถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัย ($\bar{x} = 3.74$) อันดับ 3 ได้แก่ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ($\bar{x} = 3.66$) และ อันดับสุดท้ายได้แก่ มีความสนใจในการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาภายใน ($\bar{x} = 3.54$)

ตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านสติปัญญา

การพัฒนานิสิตนักศึกษา ด้านสติปัญญา	ผู้บริหาร			อาจารย์ ที่ปรึกษาชมรม			นิสิตนักศึกษา		
	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับ
	1. มีกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่าง มีเหตุผล	3.38	0.62	4	3.32	0.72	4	3.65	0.72
2. มีความสามารถในการแก้ไข ปัญหาที่ซับซ้อน	3.34	0.77	6	2.97	0.7	6	3.53	0.73	4
3. ความสามารถเสนอแนะแนวทาง แก้ไขใหม่ที่สร้างสรรค์	3.38	0.78	4	3.34	0.72	3	3.55	0.77	3
4. มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ และทฤษฎีในสาขาที่เรียน	3.59	0.68	2	3.45	0.64	2	3.58	0.77	2
5. มีความสามารถในการสื่อสารทาง ด้านภาษาอังกฤษ	3.28	0.75	7	2.87	0.82	7	3.21	0.91	7
6. มีความสามารถในการใช้ภาษา ไทยที่ถูกต้อง	3.52	0.57	3	3.16	0.71	5	3.45	0.86	6
7. มีความสามารถในการใช้ คอมพิวเตอร์	3.69	0.66	1	3.63	0.81	1	3.50	0.93	5
ค่าเฉลี่ย	3.45	0.69		3.25	0.73		3.49	0.81	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้บริหารเห็นว่านิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านสติปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ ($\bar{x} = 3.69$) อันดับ 2 ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในหลักการและทฤษฎีในสาขาที่เรียน ($\bar{x} = 3.59$) อันดับ 3 ได้แก่ มีความสามารถในการใช้

ภาษาไทยที่ถูกต้อง ($\bar{x} = 3.52$) และอันดับสุดท้ายได้แก่ นิสิตนักศึกษาที่มีความสามารถในการสื่อสารทางด้านภาษาอังกฤษ ($\bar{x} = 3.28$)

อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมเห็นว่านิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านสติปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ ($\bar{x} = 3.63$) อันดับ 2 ได้แก่ มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการและทฤษฎีในสาขาที่เรียน ($\bar{x} = 3.45$) อันดับ 3 ได้แก่ มีความสามารถเสนอแนะแนวทางแก้ไขใหม่ที่สร้างสรรค์ ($\bar{x} = 3.34$) และอันดับสุดท้ายได้แก่ นิสิตนักศึกษาที่มีความสามารถในการสื่อสารทางด้านภาษาอังกฤษ ($\bar{x} = 2.87$)

นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านสติปัญญา อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ ได้รับการพัฒนาให้รู้จักการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีเหตุผล ($\bar{x} = 3.65$) อันดับ 2 ได้แก่ ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้และมีความเข้าใจในหลัก ทฤษฎีในสาขาที่เรียนอย่างถ่องแท้ ($\bar{x} = 3.58$) อันดับ 3 ได้แก่ ได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถในการเสนอแนะแนวทางแก้ไขใหม่ที่สร้างสรรค์ และอันดับสุดท้ายได้แก่ ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ ($\bar{x} = 3.21$)

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และนิสิตนักศึกษาของสถาบัน
อุดมศึกษาในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านอารมณ์

การพัฒนานิสิตนักศึกษา ด้านอารมณ์	ผู้บริหาร			อาจารย์ ที่ปรึกษาชมรม			นิสิตนักศึกษา		
	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับ
1. มีความสามารถในการควบคุม อารมณ์ตนเองในทุกสถานการณ์	3.45	0.57	2	3.19	0.79	1	3.64	0.78	3
2. มีความสามารถระงับอารมณ์เมื่อ ถูกผู้อื่นติเตียนหรือกล่าวหา	3.24	0.64	5	3.16	0.71	2	3.62	0.73	4
3. มีความอดทนอดกลั้นต่อทุกสถานการณ์	3.38	0.62	4	3.13	0.76	3	3.52	0.81	5
4. พร้อมยอมรับคำวิจารณ์จากผู้อื่น	3.41	0.68	3	3.13	0.76	3	3.78	0.68	1
5. มีความเข้าใจในอารมณ์ของตนเอง และผู้อื่น	3.52	0.51	1	3.13	0.80	3	3.68	0.75	2
ค่าเฉลี่ย	3.40	0.6		3.15	0.76		3.64	0.74	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้บริหารเห็นว่านิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านอารมณ์
อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ นิสิตนักศึกษามี
ความเข้าใจในอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ($\bar{x} = 3.52$) อันดับ 2 ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีความ
สามารถในการควบคุมอารมณ์ตนเองในทุกสถานการณ์ ($\bar{x} = 3.45$) อันดับ 3 ได้แก่ พร้อมยอมรับ
คำวิจารณ์จากผู้อื่น ($\bar{x} = 3.41$) และอันดับสุดท้ายได้แก่ นิสิตนักศึกษามีความสามารถระงับอารมณ์
เมื่อถูกผู้อื่นติเตียนหรือกล่าวหา ($\bar{x} = 3.24$)

อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมเห็นว่านิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านอารมณ์ อยู่ใน
ระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีความ
สามารถในการควบคุมอารมณ์ตนเองในทุกสถานการณ์ ($\bar{x} = 3.19$) อันดับ 2 ได้แก่
นิสิตนักศึกษามีความสามารถระงับอารมณ์เมื่อถูกผู้อื่นติเตียน หรือกล่าวหา ($\bar{x} = 3.16$)

อันดับ 3 ได้แก่ มีความเข้าใจในอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้นต่อทุกสถานการณ์ และพร้อมยอมรับคำวิจารณ์จากผู้อื่น ($\bar{x} = 3.13$)

นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านอารมณ์ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ พร้อมยอมรับคำวิจารณ์จากผู้อื่น ($\bar{x} = 3.78$) อันดับ 2 ได้แก่ มีความเข้าใจในอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ($\bar{x} = 3.68$) อันดับ 3 ได้แก่ สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ทุกสถานการณ์ และ อันดับสุดท้ายได้แก่ มีความอดทนอดกลั้นต่อทุกสถานการณ์ ($\bar{x} = 3.52$)

ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านสังคม

การพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านสังคม	ผู้บริหาร			อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม			นิสิตนักศึกษา		
	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับ
	1. มีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในกลุ่มหรือในที่ทำงาน	3.72	0.75	3	3.50	0.76	2	3.68	0.73
2. มีกิจกรรมที่ดีต่ออาจารย์และบุคคลรอบข้าง	3.79	0.82	2	3.45	0.69	3	3.75	0.71	3
3. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่ออาจารย์และบุคคลรอบข้าง	3.97	0.73	1	3.55	0.78	1	3.95	0.75	1
4. ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อบุคคลรอบข้างและสังคม	3.62	0.90	5	3.34	0.83	4	3.82	0.78	2
5. มีภาวะการเป็นผู้นำ	3.69	0.81	4	3.26	0.90	5	3.68	0.81	4
6. เข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อชุมชน	3.52	0.63	6	3.13	0.88	6	3.41	0.93	5
ค่าเฉลี่ย	3.72	0.77		3.37	0.81		3.71	0.78	

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้บริหารเห็นว่านิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านสังคม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่ออาจารย์และบุคคลรอบข้าง ($\bar{x} = 3.97$) อันดับ 2 ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีกิจกรรมที่ดีต่ออาจารย์และบุคคลรอบข้าง ($\bar{x} = 3.79$) อันดับ 3 ได้แก่ มีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในกลุ่มหรือในที่ทำงาน ($\bar{x} = 3.72$) และอันดับสุดท้ายได้แก่ นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อชุมชน ($\bar{x} = 3.52$)

อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมเห็นว่านิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านสังคม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

ต่ออาจารย์และบุคคลรอบข้าง ($\bar{x} = 3.55$) อันดับ 2 ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีส่วนช่วยในการแก้ปัญหา
 อย่างสร้างสรรค์ในกลุ่มหรือในทีมงาน ($\bar{x} = 3.50$) อันดับ 3 ได้แก่ มีกิจกรรมายาทที่ดีต่ออาจารย์
 และบุคคลรอบข้าง ($\bar{x} = 3.45$) และอันดับสุดท้ายได้แก่ นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่
 มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อชุมชน ($\bar{x} = 3.13$)

นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านสังคม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.71$) เมื่อพิจารณา
 เป็นรายข้อ พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่ออาจารย์และบุคคลรอบข้าง ($\bar{x} = 3.95$)
 อันดับ 2 ได้แก่ ได้รับการพัฒนาให้รู้จักการทำประโยชน์เพื่อสังคม ($\bar{x} = 3.82$) อันดับ 3 ได้แก่
 ได้รับการพัฒนาให้มีกิจกรรมายาทที่ดี ($\bar{x} = 3.75$) และ อันดับสุดท้ายได้แก่ ได้เข้าร่วมในกิจกรรมที่
 มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อชุมชน ($\bar{x} = 3.41$)

ตารางที่ 4.10 ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และนิสิตนักศึกษาของสถาบัน
อุดมศึกษาในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านจิตใจ

การพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านจิตใจ	ผู้บริหาร			อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม			นิสิตนักศึกษา		
	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับ
	1. นิสิตนักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม	3.69	0.66	5	3.31	0.69	4	3.74	0.72
2. นิสิตนักศึกษามีความเมตตา กรุณา	3.72	0.59	4	3.31	0.71	4	3.79	0.73	4
3. นิสิตนักศึกษามีความซื่อสัตย์	3.83	0.6	3	3.31	0.71	4	3.89	0.76	1
4. นิสิตนักศึกษามีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	3.93	0.59	1	3.42	0.64	1	3.84	0.72	2
5. นิสิตนักศึกษามีการเสียสละเพื่อส่วนรวม	3.69	0.71	5	3.32	0.84	2	3.83	0.76	3
6. นิสิตนักศึกษามีความอ่อนน้อมถ่อมตน	3.93	0.53	1	3.32	0.67	2	3.79	0.75	4
ค่าเฉลี่ย	3.80	0.61		3.33	0.71		3.81	0.73	

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้บริหารเห็นว่านิสิตนักศึกษารับการพัฒนาจิตใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ($\bar{x} = 3.93$) อันดับ 3 ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีความซื่อสัตย์ ($\bar{x} = 3.83$) และ อันดับสุดท้ายได้แก่ นิสิตนักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม และ มีการเสียสละเพื่อส่วนรวม ($\bar{x} = 3.69$)

อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมเห็นว่านิสิตนักศึกษารับการพัฒนาจิตใจอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ($\bar{x} = 3.42$) อันดับ 2 ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีการเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ($\bar{x} = 3.32$) และ อันดับสุดท้ายได้แก่ นิสิตนักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มีความเมตตา กรุณา และมีความซื่อสัตย์ ($\bar{x} = 3.31$)

นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านจิตใจ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ ได้รับการพัฒนาให้มีความซื่อสัตย์ ($\bar{x} = 3.89$) อันดับ 2 ได้แก่ ได้รับการพัฒนาให้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ($\bar{x} = 3.84$) อันดับ 3 ได้แก่ ได้รับการพัฒนาให้มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ($\bar{x} = 3.83$) และ อันดับสุดท้ายได้แก่ ได้รับการพัฒนาตนเองให้มีคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{x} = 3.74$)

ตอนที่ 3 ลำดับความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4.11 ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาฯ และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับลำดับความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ	ผู้บริหาร		อาจารย์ที่ปรึกษา		นิสิตนักศึกษา	
	ผลรวม	ลำดับที่	ผลรวม	ลำดับที่	ผลรวม	ลำดับที่
1. บุคลิกภาพ	155	4	380	2	2,406	1
2. การเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา	152	5	272	10	2,099	6
3. การแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัย	151	6	370	3	2,178	5
4. กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์	196	1	351	4	2,051	8
5. ทักษะการสื่อสารทางด้านภาษาอังกฤษ	193	2	345	5	2,353	2
6. การจัดการทางอารมณ์	132	8	289	9	1,932	10
7. การทำงานเป็นทีม	138	7	306	7	2,009	9
8. การอยู่ร่วมกับผู้อื่น	114	9	305	8	2,195	4
9. การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม)	168	3	343	6	2,079	7
10. คุณธรรม จริยธรรม	196	1	449	1	2,298	3

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้บริหาร มีความคิดเห็นว่า มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษา อันดับ 1 ได้แก่ การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และ กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ อันดับ 2 ได้แก่ ทักษะการสื่อสารทางด้านภาษาอังกฤษ อันดับ 3 ได้แก่ การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม)

อาจารย์ที่ปรึกษาฯ มีความคิดเห็นว่า มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษา เป็นอันดับ 1 ได้แก่ การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม อันดับ 2 ได้แก่ บุคลิกภาพ อันดับ 3 ได้แก่ การแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

นิสิตนักศึกษา มีความคิดเห็นว่า มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษา เป็นอันดับ 1 ได้แก่ บุคลิกภาพ อันดับ 2 ได้แก่ ทักษะการสื่อสารทางด้านภาษาอังกฤษ อันดับ 3 ได้แก่ การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

ตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับลำดับความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษา
ของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประเภทสถาบันอุดมศึกษา

ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ	สถาบันอุดมศึกษา รัฐ		สถาบันอุดมศึกษา เอกชน	
	ผลรวม	ลำดับ	ผลรวม	ลำดับ
	1. บุคลิกภาพ	92	3	63
2. การเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา	82	4	70	6
3. การแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัย	81	5	70	6
4. กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์	103	2	93	1
5. ทักษะการสื่อสารทางด้านภาษาอังกฤษ	103	2	90	2
6. การจัดการทางอารมณ์	57	8	75	4
7. การทำงานเป็นทีม	67	7	71	5
8. การอยู่ร่วมกับผู้อื่น	49	9	65	7
9. การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม)	78	6	90	2
10. คุณธรรม จริยธรรม	113	1	83	3

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีความคิดเห็นว่า มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษา เป็นอันดับแรก ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม อันดับ 2 ได้แก่ กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และทักษะการสื่อสารทางด้านภาษาอังกฤษ อันดับ 3 ได้แก่ บุคลิกภาพ

ผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีความคิดเห็นว่า มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาเป็นอันดับแรกได้แก่ กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ อันดับ 2 ได้แก่ ทักษะการสื่อสารทางด้านภาษาอังกฤษ และการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม) อันดับ 3 ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม

ตารางที่ 4.13 ความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมเกี่ยวกับลำดับความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประเภทสถาบันอุดมศึกษา

ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ	สถาบันอุดมศึกษา รัฐ		สถาบันอุดมศึกษา เอกชน	
	ผลรวม	ลำดับ	ผลรวม	ลำดับ
	1. บุคลิกภาพ	203	2	177
2. การเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา	134	6	138	10
3. การแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัย	180	3	190	3
4. กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์	162	4	189	4
5. ทักษะการสื่อสารทางด้านภาษาอังกฤษ	159	5	186	5
6. การจัดการทางอารมณ์	110	10	179	8
7. การทำงานเป็นทีม	123	9	183	6
8. การอยู่ร่วมกับผู้อื่น	124	8	181	7
9. การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม)	134	6	209	2
10. คุณธรรม จริยธรรม	211	1	238	1

จากตารางที่ 4.13 พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีความคิดเห็นว่า มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษา เป็นอันดับแรก ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม อันดับ 2 ได้แก่ บุคลิกภาพ อันดับ 3 ได้แก่ การแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีความคิดเห็นว่า มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษา เป็นอันดับแรก ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม อันดับ 2 ได้แก่ การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม) อันดับ 3 ได้แก่ การแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.14 ความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับลำดับความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษา
ของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประเภทสถาบัน

ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ	สถาบันอุดมศึกษา ภาครัฐ		สถาบันอุดมศึกษา เอกชน	
	ผลรวม	ลำดับ	ผลรวม	ลำดับ
	1. บุคลิกภาพ	1,308	2	1,098
2. การเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา	1,123	6	976	5
3. การแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัย	1,160	4	1,018	3
4. กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์	1,113	7	938	8
5. ทักษะการสื่อสารทางด้านภาษาอังกฤษ	1,409	1	944	6
6. การจัดการทางอารมณ์	1,047	9	885	10
7. การทำงานเป็นทีม	1,068	8	941	7
8. การอยู่ร่วมกับผู้อื่น	1,156	5	1,039	2
9. การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม)	1,175	3	904	9
10. คุณธรรม จริยธรรม	1,308	2	990	4

จากตารางที่ 4.14 พบว่า นิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีความคิดเห็นว่า มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษา เป็นอันดับแรก ได้แก่ ทักษะการสื่อสารทางด้านภาษาอังกฤษ อันดับ 2 ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม และบุคลิกภาพ อันดับ 3 ได้แก่ การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม)

นิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีความคิดเห็นว่า มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษา เป็นอันดับแรก ได้แก่ บุคลิกภาพ อันดับ 2 ได้แก่ การอยู่ร่วมกับผู้อื่น อันดับ 3 ได้แก่ การแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

1. ด้านร่างกาย สรุปได้ดังนี้

- 1.1 จัดกิจกรรมการออกกำลังกายที่หลากหลาย (ความถี่ = 46)
- 1.2 จัดแข่งขันกีฬาภายใน (ความถี่ = 18)
- 1.3 ปลุกฝังให้นิสิตนักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการแต่งกาย (ความถี่ = 13)
- 1.4 จัดหลักสูตรอบรมเรื่องบุคลิกภาพ การแต่งกาย การมีวินัย สุขภาพ การสร้างจิตสำนึกในตนเอง และโภชนาการ (ความถี่ = 11)
- 1.5 เพิ่มสนามกีฬาให้มากขึ้น อุปกรณ์กีฬาและอำนวยความสะดวกในการใช้สนามกีฬา (ความถี่ = 8)
- 1.6 ปลุกฝังให้นิสิตนักศึกษาตระหนักในเรื่องของการออกกำลังกาย (ความถี่ = 8)
- 1.7 รณรงค์ให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา (ความถี่ = 8)
- 1.8 ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพลศึกษาให้มากขึ้น (ความถี่ = 6)
- 1.9 ปรับสิ่งแวดล้อมสถานที่ให้น่าออกกำลังกาย (ความถี่ = 5)
- 1.10 การจัดกิจกรรมควรให้สอดคล้องกับเวลาว่างของนิสิตนักศึกษา (ความถี่ = 3)
- 1.11 มหาวิทยาลัยมีกิจกรรมที่เสริมทักษะและพัฒนานิสิตศึกษาน้อยอยู่ ควรจัดให้หลากหลาย (ความถี่ = 2)
- 1.12 กิจกรรมกีฬาควรจัดให้กับนิสิตนักศึกษาอย่างทั่วถึง ไม่มุ่งเฉพาะ ปี 1 อย่างเดียว (ความถี่ = 2)

2. ด้านสติปัญญา สรุปได้ดังนี้

- 2.1 มหาวิทยาลัยควรเน้นให้นิสิตศึกษาคิดวิเคราะห์ (ความถี่ = 36)
- 2.2 สอนทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ สอนการใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ (ความถี่ = 34)
- 2.3 ปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน เน้นให้นักศึกษาเรียนรู้แบบ Active Learning มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนจากนิสิตศึกษามากขึ้น (ความถี่ = 11)
- 2.4 อาจารย์ผู้สอน ควรสอนแบบไม่ให้นิสิตนักศึกษาเครียด ควรสอนให้สนุก (ความถี่ = 8)
- 2.5 ควรจัดการแข่งขันตอบปัญหาวิชาการ จัดการประกวดเรียงความ เพื่อพัฒนาด้านภาษา (ความถี่ = 5)
- 2.6 จัดกิจกรรมด้านวิชาการ เพื่อเสริมในหลักสูตร (ความถี่ = 3)

- 2.7 จัดอบรม course ต่าง ๆ สอนเสริม ของแต่ละคณะ เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษา มีความรู้เพิ่มเติมจากที่เรียน (ความถี่ = 3)
- 2.8 ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีในการศึกษาค้นคว้าให้มากขึ้น (ความถี่ = 2)
- 2.9 จัดบรรยายการพัฒนาวิธีคิดวิเคราะห์ คิดเป็นระบบ คิดแบบบูรณาการ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา และการตัดสินใจ (ความถี่ = 2)
- 2.10 จัดให้มีจุดให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์ให้นักศึกษา (ความถี่ = 2)
- 2.11 จัดกิจกรรมเน้นให้นักศึกษาศึกษาตอบโจทย์ที่กำหนดให้โดยคิดรูปแบบงานหรือกิจกรรม และนำเสนอแนวคิดในที่ประชุม (ความถี่ = 2)
- 2.12 ให้นักศึกษานำเสนอผลงานและโต้ตอบกันระหว่างผู้เรียน เพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาความคิด(ความถี่ = 2)
- 2.13 จัดกิจกรรมที่ให้นักศึกษาได้ระดมสมองในการสร้างสรรค์งานและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ (ความถี่ = 2)
- 2.14 จัดกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ที่พัฒนาทักษะ ฝึกให้นักศึกษาคิด วางแผนและปฏิบัติได้จริง (ความถี่ = 2)
- 2.15 ควรให้นักศึกษาต่างคณะ หรือต่างสถาบันร่วมกันทำกิจกรรมด้วยกัน เพื่อเปิดโอกาสได้รับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลง จะได้ช่วยกันแก้ปัญหา(ความถี่ = 2)
- 2.16 ควรเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ให้กับบัณฑิตนักศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ให้กว้างขวางมากขึ้น (ความถี่ = 2)
- 2.17 ควรให้นักศึกษาทั่วไปมีส่วนร่วมในการแข่งขันในโครงการวิชาการที่ทางคณะจัดขึ้นเพื่อพัฒนานักศึกษาด้านสติปัญญาด้วย (ความถี่ = 2)
- 2.18 ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้มากที่สุด (ความถี่ = 2)
- 2.19 ส่งเสริมให้มีการสอนเสริมเพื่อให้นักศึกษาที่สนใจได้เข้าเรียน (ความถี่ = 2)
- 2.20 ปรับปรุงห้อง Net และอุปกรณ์การเรียนการสอนทางด้าน Net Work ให้มีประสิทธิภาพ (ความถี่ = 2)

3. ด้านอารมณ์ สรุปลงได้ดังนี้

- 3.1 จัดอบรม เรื่อง ความรัก คลายเครียด ภาวะผู้นำ การลดความวิตกกังวล การควบคุม อารมณ์แห่งการมี EQ ที่ดี ด้านจิตวิทยา สุขภาพจิต (ความถี่ = 7)
- 3.2 จัดให้นิสิตได้นั่งสมาธิก่อนเรียน (ความถี่ = 3)
- 3.3 ส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนสอดแทรก ทักษะ EQ ในห้องเรียน (ความถี่ = 3)
- 3.4 จัดโครงการให้นิสิตนักศึกษาได้เข้าวัด หรือศาสนสถานของตนเองนับถือ นั่งสมาธิ หรือ ทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาด้านอารมณ์ (ความถี่ = 2)
- 3.5 เน้นให้นิสิตเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมด้าน EQ, IQ, AQ (ความถี่ = 2)
- 3.6 จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีความอดทน อดกลั้นในด้านอารมณ์ (ความถี่ = 2)
- 3.7 จัดอบรมการทำงานเป็นทีมเพื่อนิสิตจะได้มีความรับผิดชอบร่วมกันและจะได้รับรู้ อารมณ์ของแต่ละคน (ความถี่ = 2)
- 3.8 จัดกิจกรรมกลุ่มที่สามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ อย่างถูกวิธี (ความถี่ = 2)
- 3.9 ควรจัดตั้งศูนย์พัฒนาอารมณ์ โดยจัดรูปแบบหลายรูปแบบ มีผู้เชี่ยวชาญด้าน จิตวิทยา เป็นผู้ให้ความรู้ความเข้าใจและแนวทางการพัฒนาด้านอารมณ์ไปอยู่ใน ส่วนที่ต้องการ (ความถี่ = 2)
- 3.10 จัดกิจกรรมที่เสริมสร้างการยอมรับซึ่งกันและกัน (ความถี่ = 2)

4. ด้านสังคม สรุปลงได้ดังนี้

- 4.1 ควรจัดให้นิสิตนักศึกษาได้พบกับชุมชนรอบมหาวิทยาลัยหรือชนบท เพื่อให้นิสิต นักศึกษาได้พูดคุยกับชาวบ้าน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยกันแก้ปัญหา ส่ง เสริมให้นิสิตนักศึกษาได้เผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน สถานสงเคราะห์ เพื่อให้นิสิตนัก ศึกษาได้เห็นสังคมในรูปแบบต่าง ๆ (ความถี่ = 23)
- 4.2 จัดให้นิสิตนักศึกษาออกค่ายอาสา เยี่ยมคนชรา และรักษาสิ่งแวดล้อม (ความถี่ = 7)
- 4.3 จัดกิจกรรมที่ให้นิสิตนักศึกษาได้ทำงานกันเป็นทีม (ความถี่ = 6)
- 4.4 มีการอบรมมารยาท การเข้าสังคม การไหว้ (ความถี่ = 4)
- 4.5 เชิญวิทยากรด้านสังคมมาบรรยายหรือเล่าประสบการณ์ให้กับนิสิตนักศึกษาฟัง (ความถี่ = 2)
- 4.6 ควรปลูกฝังความคิดดี ๆ ตั้งแต่ปฐมนิเทศ (ความถี่ = 1)
- 4.7 เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้แสดงศักยภาพของตนเอง เช่น สอนหนังสือ แสดง ละคร บำเพ็ญประโยชน์ที่วัด (ความถี่ = 1)

- 4.8 ควรจัดกิจกรรมให้สามารถรองรับความต้องการของนิสิตนักศึกษาอย่างทั่วถึง (ความถี่ = 1)
- 4.9 รมรงค์ปลูกฝังจิตสำนึกที่ได้อย่างต่อเนื่อง (ความถี่ = 1)
- 4.10 กระตุ้นให้นิสิตนักศึกษาจัดโครงการร่วมกันในภาพรวมในการพัฒนาชุมชนของตนเองและใกล้เคียง (ความถี่ = 1)
- 4.11 ควรจัดกิจกรรมบังคับให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมทุกคน (ความถี่ = 1)
- 4.12 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้มากขึ้นและผู้บริหารควรให้ความสำคัญ (ความถี่ = 1)
- 4.13 จัดกิจกรรมสร้างเอกลักษณ์และมารยาทไทย (ความถี่ = 1)
- 4.14 ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้นำนิสิตนักศึกษา (ความถี่ = 1)
- 4.15 กิจกรรมที่จะทำให้ให้นิสิตนักศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตของชนบทและการดำรงชีพแบบเศรษฐกิจพอเพียง (ความถี่ = 1)

5. ด้านจิตใจ สรุปได้ดังนี้

- 5.1 จัดโครงการเสริมสร้างและอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรม อย่างต่อเนื่อง และกระตุ้นให้กับนักศึกษาเข้าร่วมอย่างทั่วถึง (ความถี่ = 26)
- 5.2 สร้างจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมให้เกิดกับนิสิตให้มากขึ้น (ความถี่ = 15)
- 5.3 จัดให้นิสิตนักศึกษาได้เข้าวัดฟังธรรมเพื่ออบรมบ่มจิตใจให้ดีขึ้น (ความถี่ = 13)
- 5.4 จัดโครงการให้นิสิตนักศึกษาได้เข้าวัดหรือ โบสถ์หรือมัสยิด นั่งสมาธิ ทำบุญ ตักบาตร (ความถี่ = 5)
- 5.5 จัดโครงการประกวดมารยาท การไหว้ การพูดคุยกับบุคคล (ความถี่ = 3)
- 5.6 ปลูกฝังให้นิสิตนักศึกษา รู้จักเป็นผู้ให้ เช่น โครงการบริจาคเงินช่วยเหลือผู้ที่ยากโอกาส อาหารกลางวัน (ความถี่ = 1)
- 5.7 รมรงค์ปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีทางด้านจิตใจ (ความถี่ = 1)
- 5.8 ควรจัดกิจกรรมด้านพุทธศาสนาให้มากขึ้น (ความถี่ = 1)
- 5.9 กิจกรรมควรมุ่งเน้นเพื่อสังคมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว (ความถี่ = 1)
- 5.10 ผู้บริหารส่วนใหญ่เน้นเรื่องการเรียนการสอน ไม่เน้นการพัฒนา นิสิตนอกชั้นเรียน (ความถี่ = 1)

ตอนที่ 5 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิต นักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิตนักศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักกิจการ นักศึกษา จำนวน 6 คน อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม 12 คน สรุปได้ดังนี้

สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนเห็นความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาเป็น อย่างมาก(ความถี่ 18) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย คณะกรรมการพัฒนา สุขภาพและกีฬา แต่งตั้งคณะกรรมการกิจการนักศึกษา แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม เพื่อให้ คำปรึกษาแก่นักศึกษาในการจัดโครงการหรือกิจกรรมนักศึกษา (ความถี่ 18) มีการกำหนดนโยบาย ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาไว้ชัดเจน (ความถี่ 18) กิจกรรมที่จัดขึ้นจะครอบคลุมการพัฒนานิสิต นักศึกษาทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านจิตใจ (ความถี่ 18) ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งมีทั้งกิจกรรมบังคับ และไม่บังคับ (ความถี่ 18) มีการดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนการดำเนินการ (ความถี่ 15) กิจกรรมบังคับจะ กำหนดให้นิสิตนักศึกษาทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยกำหนดอย่างน้อย 7 กิจกรรม หากนิสิตนักศึกษาไม่เข้าร่วมในกิจกรรมที่กำหนดไว้ จะไม่จบการศึกษา (ความถี่ 4) กำหนดให้นิสิต นักศึกษาต้องเข้าร่วมไม่น้อยกว่า 15 กิจกรรม จำนวน 100 ชั่วโมง ในช่วงตลอดระยะเวลาการศึกษา ในมหาวิทยาลัย (ความถี่ 4) มีการบันทึกข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรม และมหาวิทยาลัยจะออกใบรับ รองประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมในนามของมหาวิทยาลัยแก่นิสิตทุกคน (ความถี่ 12) และ ไม่มีการ บังคับเป็นหลักสูตรแต่เป็นการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาตามความเหมาะสม (ความถี่ 6)

งบประมาณในการพัฒนานิสิตนักศึกษาได้มาจากการจัดสรรเงินงบประมาณจาก มหาวิทยาลัย และ งบประมาณจากคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) (ความถี่ 18)

แนวโน้มในการพัฒนานิสิตนักศึกษา พบว่า มีการวางแผนการพัฒนานิสิตนักศึกษา ระยะยาว ให้ครอบคลุมทุกด้าน โดยเฉพาะเรื่องคุณธรรม จริยธรรม มนุษย์สัมพันธ์ บุคลิกภาพ การแต่งกายของนิสิตนักศึกษา (ความถี่ 18) มีการปรับกลยุทธ์ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้ สอดคล้องกับโลกปัจจุบัน (ความถี่ 4)

ปัญหาในการพัฒนานิสิตนักศึกษา ได้แก่ เรื่องการแต่งกายของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย (ความถี่ 18) งบประมาณในการจัดกิจกรรมในการพัฒนานิสิตนักศึกษา (ความถี่ 14) ผู้บริหาร มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญด้านวิชาการมากกว่าด้านการจัดกิจกรรม (ความถี่ 12) ปัญหาการเข้าร่วม กิจกรรมทั่วไปที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นให้กับนักศึกษา (ความถี่ 12) สถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการออก กำลังกายของนิสิตนักศึกษา (ความถี่ 5)

คุณภาพของอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม มีความรับผิดชอบ และเอาใจใส่ต่อการจัดโครงการของชมรมเป็นอย่างดี (ความถี่ 18)

สำหรับการจัดโครงการพัฒนานิสิตนักศึกษาทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านจิตใจ พบว่า สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาคอบคลุมทั้ง 5 ด้าน ตามศักยภาพของแต่ละสถาบัน เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีความพร้อมทั้ง 5 ด้าน ตามเป้าหมายของแต่ละสถาบัน ซึ่งในส่วนนี้จะอภิปรายในบทที่ 5

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาใน กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 484 คน เก็บแบบสอบถามคืนมาได้ 100 % ทั้ง 3 กลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร มี 3 ตอน และแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล ซึ่งใช้ค่าสถิติ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) นำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

5.1 สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา

จากการศึกษาเอกสาร แผนการดำเนินการประจำปี และสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมผู้รับผิดชอบในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน สรุปได้ดังนี้

สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เห็นความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาเป็นอย่างมาก มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย คณะกรรมการพัฒนาสุขภาพและกีฬา กำหนดนโยบายในการพัฒนานิสิตนักศึกษาไว้ชัดเจน และดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนการดำเนินการ โดยส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งมีทั้งกิจกรรมบังคับ และไม่บังคับ กิจกรรมบังคับ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำหนดให้นิสิตนักศึกษาทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยกำหนดอย่างน้อย 7 กิจกรรมตลอด 4 ปีที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ดังนี้ 1. เข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดไม่น้อยกว่า 2 กิจกรรมจาก 4 กิจกรรม 2. เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ คุณธรรม จริยธรรม โครงการส่งเสริมความรู้เรื่องเอดส์ โครงการส่งเสริมความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม และอื่น ๆ โดยให้นิสิตนักศึกษาเลือกปฏิบัติอีก ไม่น้อยกว่า 2 กิจกรรม และ 3. กิจกรรมที่องค์กร นิสิตนักศึกษา สโมสรนักศึกษา ชมรม จัดขึ้น ที่นิสิตนักศึกษาไปเข้าร่วมมาไม่น้อยกว่า 1 กิจกรรม หากนิสิตนักศึกษาไม่เข้าร่วมในกิจกรรมที่กำหนดไว้ จะไม่จบการศึกษา สำหรับนิสิตนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนจะได้รับใบรับรองการเข้าร่วมกิจกรรมหลังสำเร็จการศึกษา

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำหนดให้นิสิตนักศึกษาต้องเข้าร่วมไม่น้อยกว่า 15 กิจกรรม จำนวน 100 ชั่วโมง ในช่วงตลอดระยะเวลาการศึกษาในมหาวิทยาลัย ซึ่งกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้นให้แก่ นิสิตนักศึกษา จำแนกลักษณะการเข้าร่วมออกได้เป็น 2 รูปแบบ คือ

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตรซึ่งกำหนดให้นิสิตต้องเข้าร่วม (Extra-Curricular Activities Requirement) หมายถึง กิจกรรมซึ่งมหาวิทยาลัยกำหนดให้นิสิตทุกคนต้องเข้าร่วม จำนวน 7 โครงการ คิดเป็น 52 หน่วยชั่วโมง ได้แก่ การเข้าร่วมโครงการก้าวแรกสู่บัณฑิตยุคใหม่ โครงการปฐมนิเทศนิสิตใหม่ของคณะ โครงการไหว้ครู โครงการปฐญาณคนเป็นนิสิตนักศึกษาใหม่

โครงการรับน้องใหม่ โครงการปัจฉิมนิเทศ และโครงการอื่น ๆ ที่แต่ละวิทยาเขตกำหนดให้นักศึกษานิสิตนักศึกษาเข้าร่วม

2. กิจกรรมเสริมหลักสูตรซึ่งกำหนดให้นักศึกษานิสิตเลือกเข้าร่วม (Extra-Curricular Activities Free Elective) หมายถึง กิจกรรมซึ่งมหาวิทยาลัยกำหนดให้นักศึกษานิสิตเลือกเข้าร่วม โดยกำหนดให้นักศึกษานิสิตเข้าร่วมใน 4 กิจกรรมหลัก ได้แก่

2.1 กิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ จำนวน 2 กิจกรรม ไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมง

2.2 กิจกรรมพัฒนาทักษะและความสามารถทางวิชาการหรือวิชาชีพ จำนวน 2 กิจกรรม ไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมง

2.3 กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 2 กิจกรรม ไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมง

2.4 กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ จำนวน 2 กิจกรรม ไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมง

รวมทั้งสิ้น 8 กิจกรรม คิดเป็น 48 หน่วยชั่วโมง โดยนิสิตนักศึกษาสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ได้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งที่จัดโดยมหาวิทยาลัย คณะ ภาควิชา กองกิจการนิสิต หรือจากแหล่งเรียนรู้ภายนอกมหาวิทยาลัย โดยหน่วยงาน หรือสถานประกอบการอื่น ๆ

3. การบันทึกข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรม มหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชน เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ได้มีการจัดทำบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตนักศึกษาให้กับนิสิตนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อพัฒนานักศึกษา โดยมีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษารับผิดชอบดูแลการบันทึกข้อมูลกิจกรรมทั้งหมดของนิสิตนักศึกษาเป็นรายบุคคล โดยเน้นความถูกต้อง ความเชื่อถือได้ในการบันทึก สำหรับกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาจัดขึ้นภายในคณะ ให้คณะเป็นผู้รับผิดชอบในการเซ็นต์ชื่อกำกับลงในสมุดกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา ในส่วนของกิจกรรมที่กำหนดให้เลือกเข้าร่วม นิสิตนักศึกษาต้องมาดำเนินการแจ้งข้อมูลเพื่อบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมได้โดยตรง และเมื่อนิสิตนักศึกษาสำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยจะออกใบรับรองประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมในนามของมหาวิทยาลัยแก่นิสิตนักศึกษาทุกคน และกิจกรรมที่จัดขึ้นจะครอบคลุมการพัฒนานิสิตนักศึกษาทั้ง 5 ด้าน ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย

สำหรับงบประมาณในการพัฒนานิสิตนักศึกษาได้มาจากการจัดสรรเงินงบประมาณจากมหาวิทยาลัย และ งบประมาณจากคณะกรรมการการอุดมศึกษาซึ่งในแต่ละปี พบว่า งบประมาณที่จัดสรรมาให้ไม่เพียงพอ บางปีมีการจัดสรรมาให้มาก บางปีจัดสรรมาให้น้อย ไม่คงที่ และส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมเร่งด่วน มีเวลาในการจัดกิจกรรมน้อย ซึ่งทำให้ผู้ที่รับผิดชอบในการดำเนินการจัดกิจกรรมไม่สามารถจัดโครงการพัฒนานิสิตนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวโน้มในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนมีการวางแผนการพัฒนานิสิตนักศึกษาระยะยาว มีการจัดโครงการเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาให้ครอบคลุมทุกด้านตามศักยภาพของแต่ละมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะเรื่องคุณธรรม จริยธรรม มนุษยสัมพันธ์ บุคลิกภาพ พบว่า ทุกสถาบันให้ความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาเป็นอย่างมาก และปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน

จากการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์ ผู้บริหาร อาจารย์ผู้รับผิดชอบของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญต่อการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความพร้อมทั้ง ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและจิตใจ มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมีการกำหนดนโยบายในการพัฒนานิสิตนักศึกษาไว้อย่างชัดเจน เช่น เสริมสร้างทักษะและคุณลักษณะของนักศึกษาในเรื่อง ความมั่นใจในความสำเร็จของตนเอง (Self – Esteem) การมีจิตสาธารณะ (Public-Mindedness) จิตสำนึกของความเป็นไทย ทักษะในการสื่อสาร การรู้จักใช้ง่าย ความพอเพียง กตัญญูกตเวที ความซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้น เช่นเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ แต่การจัดกิจกรรมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้นส่วนใหญ่ เป็นการจัดกิจกรรมทั้งแบบบังคับและกึ่งบังคับ เช่น กิจกรรมแบบบังคับได้แก่ ปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ กิจกรรมวันไหว้ครู เป็นต้น และ กิจกรรมกึ่งบังคับได้แก่ กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ กิจกรรมส่งเสริมพระพุทธศาสนา กิจกรรมเทิดพระเกียรติ เป็นต้น ทำให้บางกิจกรรมมีนิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมค่อนข้างน้อย ซึ่งแตกต่างจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีการกำหนดการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตนักศึกษาแบบบังคับให้นิสิตนักศึกษาทุกคนต้องเข้าร่วมและมีคำสั่งประกาศอย่างชัดเจน ทำให้การพัฒนานิสิตนักศึกษามีประสิทธิภาพมากกว่าของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

จากการสัมภาษณ์ปัญหาการพัฒนานักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า เรื่องงบประมาณในการจัดกิจกรรมการพัฒนานักศึกษา เป็นปัญหามากที่สุด บางแห่งถูกตัดงบประมาณทำให้ไม่มีงบประมาณเพียงพอในการพัฒนานักศึกษา ประกอบกับผู้บริหารมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญด้านวิชาการมากกว่าด้านการจัดกิจกรรม ปัญหารองลงมา คือ เรื่อง การแต่งกายของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย พบว่านักศึกษาชายแต่งกายโดยปล่อยชายเสื้อออกนอกกางเกง และ นักศึกษาหญิงใส่กระโปรงสั้นกว่าที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งในส่วนนี้มหาวิทยาลัยได้มีการกำหนดบทลงโทษแก่นักศึกษาที่แต่งกายผิดระเบียบ และมีการนำนักศึกษากลุ่มนี้เข้าร่วมโครงการพัฒนาบุคลิกภาพ และปัญหาสุดท้าย คือ การเข้าร่วมกิจกรรมทั่วไปที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นให้กับนักศึกษา พบว่านักศึกษาให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษากลุ่มที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเดิม ในส่วนนี้ได้แก้ไขปัญหาโดยการขอความร่วมมืออาจารย์ส่งนักศึกษาเข้าร่วมโครงการพัฒนานักศึกษาที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น

สำหรับคุณภาพของอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม มีความรับผิดชอบ และเอาใจใส่ต่อการจัดโครงการของชมรมเป็นอย่างดี

โครงการที่พัฒนานิสิตนักศึกษาด้านร่างกาย พบว่า ทั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ให้ความสำคัญ สนับสนุน ส่งเสริมเรื่องสุขภาพของนักศึกษา มีการจัดแข่งขันกีฬาภายใน และระหว่างสถาบัน กิจกรรมเดินแอโรบิค โยคะ ศิลปะป้องกันตัว โครงการวัยรุ่นยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ กิจกรรมชมรมที่จัดให้กับสมาชิกและนักศึกษาทั่วไป โครงการทดสอบสมรรถภาพร่างกายนิสิตนักศึกษาเพื่อประเมินความแข็งแรงและความทนทานของร่างกายสัปดาห์ส่งเสริมสุขภาพ รวมถึงการสร้างวินัยในตนเอง เป็นต้น แต่ก็ยังพบว่าบางโครงการมีนิสิตนักศึกษาเข้าร่วมโครงการน้อย ซึ่งจะต้องหาแนวทางแก้ไขต่อไป

โครงการที่พัฒนานิสิตนักศึกษาด้านสติปัญญา พบว่า ทั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านสติปัญญา เช่น อบรมการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กิจกรรมด้านวิชาการ แข่งขันตอบปัญหา เทคนิคการปรับกรอบความคิด โครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้านพัฒนาสติปัญญา (I.Q.) หลักสูตรสร้างสมาธิเพื่อการเรียน เทคนิคการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ หลักสูตรเพิ่มพลังการเรียนรู้ หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะทางการเรียน หลักสูตรฝึกทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ หลักสูตรฝึกทักษะการคิดวิจารณ์ญาณ หลักสูตรแผนที่จิตทัศน์ (Mind Mapping) โครงการฝึกอบรมการพูด สนทนาภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่นเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา เป็นต้น

โครงการที่พัฒนานิสิตนักศึกษาด้านอารมณ์ พบว่า มีการจัดโครงการเทคนิคการแก้ไขความเครียด โครงการพัฒนาอารมณ์ (E.Q.) โครงการธรรมสัจจรถลินิกคลายเครียด หลักสูตรภาวะผู้นำ โครงการสอนดนตรีไทย โครงการแสดงดนตรีและนาฏศิลป์ โครงการปรับตัวอย่างไรให้เป็นนิสิตที่ภาคภูมิใจ โครงการทัศนศึกษาวังพญาไท โครงการลดความวิตกกังวล เป็นต้น

โครงการที่พัฒนานิสิตนักศึกษาด้านสังคม พบว่า ทั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน มีการจัดโครงการเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านสังคม เช่น โครงการของชมรมค่ายอาสาพัฒนา โครงการของชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หลักสูตรทักษะการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ หลักสูตรมารยาทและการสมาคมในวงการธุรกิจ หลักสูตรพัฒนาศักยภาพผู้นำมืออาชีพ โครงการบริจาคโลหิต โครงการบริการสังคม โครงการวัยรุ่นไทยรู้ทันภัยปัญหาสังคม โครงการเทคนิคฝึกความเชื่อมั่นในตนเอง โครงการรู้ทันภัยเอดส์ โครงการสร้างนิสิตดี เสริมนิสิตเก่ง โครงการเส้นทางความเป็นผู้นำ อบรมทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม เป็นต้น

โครงการที่พัฒนานิสิตนักศึกษาด้านจิตใจ พบว่า ทั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนมีการจัดโครงการพัฒนาด้านจิตใจ เช่น โครงการส่งเสริมจริยธรรม คุณธรรมและวินัย โครงการสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจ ให้พ้นภัยทางสุขภาพจิต โครงการจัดให้คำปรึกษาด้านจิตใจ หลักสูตรเข้าวัดพัฒนาจิต หลักสูตรครอบครัวอบอุ่นด้วยพระธรรม หลักสูตรสนองคุณแผ่นดิน สำนึกรักในหลวง โครงการเพื่อนช่วยเพื่อนในการปฐมพยาบาล อบรมการเสริมสร้างจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม เป็นต้น

สรุปได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิต นักศึกษาครอบคลุมทุกด้าน เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความพร้อมสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กล่าวไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย

ตอนที่ 2 สภาพการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาฯ และ นิสิตนักศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านจิตใจ สรุปสาระสำคัญดังนี้

2.1 การพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

ผู้บริหารเห็นว่านิสิตนักศึกษามีการพัฒนาทุกด้านอยู่ในระดับ มาก การพัฒนานิสิตนักศึกษารายด้าน พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ ด้านจิตใจ และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านอารมณ์

อาจารย์ที่ปรึกษาฯ เห็นว่า นิสิตนักศึกษามีการพัฒนาทุกด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง การพัฒนานิสิตนักศึกษารายด้าน พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ ด้านสังคม และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านอารมณ์

นิสิตนักศึกษา พบว่า ได้รับการพัฒนาทุกด้าน อยู่ในระดับ มาก การพัฒนานิสิตนักศึกษารายด้าน พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ ด้านจิตใจ และ อันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านสติปัญญา

2.2 การพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านร่างกาย

ผู้บริหารและนิสิตนักศึกษา เห็นว่า นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อยู่ในระดับ มาก ในขณะที่อาจารย์ที่ปรึกษาฯ เห็นว่า อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ ทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สดใส ร่าเริง และน้อยที่สุดได้แก่นิสิตนักศึกษาแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับอาจารย์ที่ปรึกษาฯ ในขณะที่นิสิตนักศึกษา เห็นว่า นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย น้อยที่สุดได้แก่นิสิตนักศึกษามีความสนใจในการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาภายใน

2.3 การพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านสติปัญญา

การพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านสติปัญญา ทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยที่ผู้บริหาร และอาจารย์ที่ปรึกษาฯ เห็นว่า ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ ขณะที่นิสิตนักศึกษา เห็นว่า ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ ได้แก่ นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาให้รู้จักการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีเหตุมีผล และน้อยที่สุดได้แก่นิสิตนักศึกษามีความสามารถในการสื่อสารทางด้านภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกันทั้ง 3 กลุ่ม

2.4 การพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านอารมณ์

ผู้บริหาร และอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม เห็นว่า นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนา ด้านอารมณ์ อยู่ในระดับ ปานกลาง ขณะที่นิสิตนักศึกษาเห็นว่า ได้รับการพัฒนาด้านอารมณ์ อยู่ในระดับ มาก โดยผู้บริหารเห็นว่า ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีความ เข้าใจในอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น และน้อยที่สุดได้แก่ นิสิตนักศึกษามีความสามารถระงับ อารมณ์เมื่อถูกผู้อื่นติเตียนหรือกล่าวหา อาจารย์ที่ปรึกษาเห็นว่า ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ตนเองได้ทุกสถานการณ์ และ น้อยที่สุด ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีความอดทนอดกลั้นต่อทุกสถานการณ์ นิสิตนักศึกษาเห็นว่า ข้อที่ได้ ค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ ได้แก่ นิสิตนักศึกษายอมรับคำวิจารณ์จากผู้อื่น และน้อยที่สุดได้แก่ นิสิตนักศึกษามีความอดทนอดกลั้นต่อทุกสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม

2.5 การพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านสังคม

ผู้บริหาร และนิสิตนักศึกษา เห็นว่า นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านสังคม อยู่ในระดับ มาก ขณะที่อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม เห็นว่า อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยทั้ง 3 กลุ่ม เห็นว่า ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่ออาจารย์และ บุคคลรอบข้าง และน้อยที่สุดได้แก่ นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อชุมชน

2.6 การพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านจิตใจ

ผู้บริหาร และนิสิตนักศึกษา เห็นว่า นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านจิตใจ อยู่ในระดับ มาก ในขณะที่ อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม เห็นว่า อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยผู้บริหาร เห็นว่าข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน และน้อยที่สุดได้แก่ นิสิตนักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม และ เสียสละ เพื่อส่วนรวม อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม เห็นว่า ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ ได้แก่ นิสิตนักศึกษามี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และน้อยที่สุดได้แก่ นิสิตนักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม สำหรับ นิสิตนักศึกษา เห็นว่า ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ ได้แก่ นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาให้มี ความซื่อสัตย์ และ น้อยที่สุดได้แก่นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาตนเองให้มีคุณธรรมจริยธรรม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลำดับความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษา ของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาฯ และนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

ผู้บริหารและอาจารย์ที่ปรึกษาฯ มีความคิดเห็นว่า มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษา อันดับ 1 เรื่อง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และ กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ อันดับที่ 2 เรื่อง ทักษะการสื่อสารทางด้านภาษาอังกฤษ และบุคลิกภาพ อันดับที่ 3 เรื่อง การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม) และการแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่า มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษา อันดับ 1 เรื่อง บุคลิกภาพ อันดับที่ 2 เรื่อง ทักษะการสื่อสารทางด้านภาษาอังกฤษ อันดับที่ 3 เรื่อง คุณธรรม จริยธรรม

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 เอกสารและการสัมภาษณ์

จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาฯ ของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยพบว่ามีประเด็นหลักที่น่าสนใจ 3 ประเด็น ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา ได้แก่

ประเด็นที่ 1 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา

ประเด็นที่ 2 งบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา

ประเด็นที่ 3 การเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

ประเด็นที่ 1 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ยังไม่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในรูปแบบบังคับที่กำหนดอยู่ในหลักสูตรทางวิชาการ แต่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในแบบกึ่งบังคับ กล่าวคือ มหาวิทยาลัยมีการจัดโครงการเพื่อพัฒนานักศึกษาตลอดทั้ง 4 ปี ได้แก่ กิจกรรมด้านวิชาการ กิจกรรมด้านกีฬา กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้ นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่มักจะเป็นกลุ่มเดิม ๆ จึงไม่ครอบคลุมการพัฒนา นิสิตนักศึกษาอย่างทั่วถึง ซึ่งอาจแบ่งนักศึกษาเป็น 3 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมสม่ำเสมอด้วยความสมัครใจ 2. กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมตามที่อาจารย์บังคับ และ 3. กลุ่ม

นักศึกษาที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมเลยตลอด 4 ปี โดยเฉพาะกลุ่มที่ 3 นี้ เป็นกลุ่มที่ผู้บริหารฝ่ายกิจการนักศึกษาฝ่ายวิชาการ อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมมือกันในการวางแผนแก้ไขปัญหา สอดคล้องกับ แวนซ์ ราอูล วาเลรีโอ (อ้างถึงใน วินัย นุชพิทักษ์, 2545: 46) ได้ศึกษา เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารกิจการนักศึกษาในรอบทศวรรษ (1970 - 1980) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกิจการนักศึกษาและผู้บริหารมหาวิทยาลัยเป็นสิ่งที่ผู้บริหารกิจการนักศึกษาจะต้องทำให้เกิดขึ้น เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดและผู้บริหารกิจการนิสิตนักศึกษาควรปฏิบัติงานด้านกิจการนิสิตนักศึกษากับผู้บริหาร อาจารย์ และ ผู้เกี่ยวข้องในสถาบันตนเองมากกว่าผู้เชี่ยวชาญภายนอก

จากการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่า มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีการจัด โครงการบัณฑิตอุดมคติไทย โดยเป็นการจัดโครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตรในรูปแบบบังคับ และบังคับเลือก ที่กำหนดให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองตลอดระยะเวลา 4 ปีที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย โดยกำหนดให้นิสิตนักศึกษาทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นไม่น้อยกว่า 15 กิจกรรม หรือไม่ต่ำกว่า 100 ชั่วโมง การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบบังคับนั้นมีผลดีต่อนิสิตนักศึกษา กล่าวคือนิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนเองนอกเหนือจากความรู้ที่ได้รับจากการเรียนการสอนใน ชั่วโมง และเมื่อนิสิตนักศึกษาสำเร็จการศึกษาแล้ว มหาวิทยาลัยจะออกใบรับรองประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมให้กับนิสิตนักศึกษาทุกคน เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีการกำหนดให้นิสิตนักศึกษาทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างน้อย 8 กิจกรรม ตลอด 4 ปี หากนิสิตนักศึกษาไม่เข้าร่วมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดจะส่งผลให้ไม่สำเร็จการศึกษา การพัฒนานิสิตนักศึกษา ดังกล่าวสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กล่าวไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย

ประเด็นที่ 2 งบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม พบว่า ปัญหาเรื่องงบประมาณเป็นปัญหาหลักในการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน งบประมาณที่ได้มาจาก 2 ส่วน คือ 1. งบประมาณที่จัดสรรมาจากมหาวิทยาลัย 2. งบประมาณที่จัดสรรมาจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) งบประมาณที่มหาวิทยาลัยจัดสรรมาให้นั้นมีไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาตามเจตนารมณ์ของมหาวิทยาลัยที่ได้กล่าวไว้ว่า

จะผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข บางปีผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีการพิจารณาจัดงบประมาณในส่วนการพัฒนานิสิตนักศึกษา ซึ่งส่งผลให้การจัดโครงการมีคุณภาพไม่ดีเท่าที่ควรและไม่เป็นไปตามแผนการพัฒนานิสิตนักศึกษาตามที่กำหนดไว้ สำหรับงบประมาณสนับสนุนจาก สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา พบว่า ใน แต่ละปีมีการจัดสรรงบประมาณมาไม่เท่ากัน บางปีจัดสรรมาให้มาก บางปีจัดสรรมาให้น้อย และส่วนใหญ่จะเป็นโครงการที่เร่งด่วน ส่งผลให้มหาวิทยาลัยมีเวลาในการดำเนินการจัดกิจกรรมน้อย ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการจัดโครงการ ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับ อุไรวรรณ สมบัติศิริ (2537: 163-171) ได้วิจัยเรื่องการวิเคราะห์การบริหารงานบุคลากรนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการบริหารงานบุคลากรนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล คือ ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณและขาดแคลนบุคลากรที่เป็นนักวิชาการในงานบุคลากร เช่นเดียวกับ ชุมพล ชำนาญสาร (2538:138-144) ได้วิจัย เรื่อง การศึกษาการบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครูในสหวิทยาเขตอีสานเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานกิจการนักศึกษา ได้แก่ ด้านงบประมาณมีปัญหาอยู่ในระดับมาก และ ยังสอดคล้องกับ ไพรัตน์ จันทร์แก้ว (2540: 92-96) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษา 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และปัญหาด้านบุคลากร จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่าเรื่องงบประมาณในการพัฒนานิสิตศึกษานั้น เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมากกว่า 10 ปี ดังนั้นผู้บริหารมหาวิทยาลัยควรเร่งพิจารณาทบทวนการจัดสรรงบประมาณในส่วนนี้เป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงศักยภาพในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัยในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย

ประเด็นที่ 3 การเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

จากการสัมภาษณ์ และศึกษาเอกสารการจัดโครงการ พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบางแห่งที่ยังไม่มีการกำหนดบังคับเหมือนกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปัญหาคือนิสิตนักศึกษาให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่เปิดให้เข้าร่วมตามความสมัครใจ ปัญหานี้เป็นปัญหาที่เรื้อรังมานานที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้ ซึ่งสอดคล้องกับกรรณิกา พิริยะจิตรา (2547:133) กล่าวว่า ปัญหาของกิจกรรมส่วนกลางในสถาบันอุดมศึกษา แต่ละแห่งมีปัญหาแตกต่างกันไปทั้งลักษณะของปัญหาและความรุนแรงของปัญหา แต่ปัญหาที่พบโดยทั่วไป คือ นิสิตนักศึกษาให้ความสนใจในกิจกรรมส่วนกลางน้อย และยังสอดคล้องกับ

ทบวงมหาวิทยาลัย (อ้างถึงใน เนาวรัตน์ กังมั่ง, 2543: 62) พบว่า ในการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ผู้บริหารและอาจารย์ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องกิจกรรมนิสิตนักศึกษา กิจกรรมนักศึกษาที่จัดไม่น่าสนใจ ไม่สร้างสรรค์ ไม่เหมาะกับยุคสมัย จึงทำให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมน้อย รวมทั้งขาดงบประมาณและวัสดุ อุปกรณ์ และยังคงคล้อยตามข้อค้นพบในการวิจัยในด้านสังคม คือนิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อชุมชน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุด

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สมชาย บุญญบาล (2541: 82) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา ต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลส่วนกลาง ที่จัดการเรียนการสอนด้านบริหารธุรกิจ พบว่าปัญหาในการจัดกิจกรรมคือ นักศึกษาและอาจารย์ส่วนใหญ่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากลักษณะของกิจกรรมไม่เหมาะสมกับยุคสมัย ขาดความสนใจ มีการกิจส่วนตัว ระบบการเรียนที่ไม่เอื้ออำนวย ภาระการสอนของอาจารย์มีมาก จึงทำให้ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม และยังคงคล้อยตาม วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2533: 13) ได้สรุปถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมนักศึกษาว่า ผู้ที่อยู่ในสถาบันอุดมศึกษาไม่มีความชัดเจน ว่าตนเองมีจุดมุ่งหมาย มีบทบาทและมีความรับผิดชอบต่อการอุดมศึกษาอย่างไร อาจารย์ไม่ทราบสถานภาพของตนเอง ไม่แจ่มแจ้งในปณิธานหรือจุดมุ่งหมายของสถาบัน ไม่รู้จักนิสิตนักศึกษา ขาดความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ส่วนนิสิตนักศึกษาเข้าสู่ระบบอุดมศึกษาโดยปราศจากจุดมุ่งหมาย ไม่ทราบว่าสถาบันมีจุดมุ่งหมายที่จะผลิตบัณฑิตให้มี คุณธรรม บุคลิกภาพ หรือความรู้อย่างไร และนอกจากนี้ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ คือ ผู้ที่มาจากนักวิชาการ จึงขาดความเข้าใจในสถานภาพของนักศึกษาและขาดความเข้าใจในอิทธิพล สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อนักศึกษา

อาจกล่าวได้ว่า การจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในปัจจุบันนั้น ยังไม่ได้พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายและทันสมัย เพื่อจูงใจให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งเหมือนกับในอดีตที่ผ่านมาที่ยังพบนิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมน้อย ดังนั้นผู้บริหารฝ่ายกิจการนักศึกษา อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดสัมมนาาร่วมกันเพื่อหาแนวทางพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมแบบใหม่ เพื่อจูงใจให้นิสิตนักศึกษาเห็นความสำคัญและเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น

5.2.2 การพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่อภิปราย ดังนี้

1. จากการศึกษาสถานภาพส่วนตัวของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม พบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม ที่ตอบแบบสอบถามดำรงตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รองอธิการบดี

ฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา ผู้อำนวยการสำนักกิจการนักศึกษา(เอกชน)/ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิต(รัฐ) รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา รองคณบดีฝ่ายวิชาการ และอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม ซึ่งในการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีผู้ที่มีความรู้ มีความสามารถ และมีประสบการณ์ในงานกิจการนิสิตศึกษามาบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ

สถานภาพของนิสิตนักศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มากกว่า เพศหญิง ซึ่งในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งตามจำนวนนิสิตนักศึกษาของแต่ละสถาบัน โดยแบ่งเป็นเพศหญิง 50 เปอร์เซ็นต์ และเพศชาย 50 เปอร์เซ็นต์ เมื่อนำมารวมแล้วพบว่า เพศชายมากกว่าเพศหญิงประกอบกับในการศึกษาในปัจจุบันพบว่านิสิตนักศึกษาชายให้ความสนใจในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในช่วงนี้มากขึ้น

2. การพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย และ แนวทฤษฎีการพัฒนา นักศึกษาของซิกเคอร์ริง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และนิสิตนักศึกษา มีสาระที่น่าสนใจมาอภิปรายดังนี้

2.1 การพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

การพัฒนานิสิตนักศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร พบว่านิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับ มาก สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม พบว่านิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง และนิสิตนักศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับผู้บริหารที่อยู่ในระดับมากเช่นกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้บริหารกับนิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านจิตใจ เป็นอันดับ 1 ในขณะที่อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมเห็นว่า นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านสังคม เป็นอันดับ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมมีความใกล้ชิดได้ทำกิจกรรมร่วมกับนิสิตนักศึกษามากกว่าผู้บริหาร จึงทำให้อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมมองว่านิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านสังคมเป็นอันดับ 1

สำหรับการพัฒนานิสิตนักศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ที่ ผู้บริหาร และ อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม มีความเห็นสอดคล้องกัน แต่ก็ยังอยู่ในระดับ ปานกลางได้แก่ ด้านอารมณ์ สำหรับนิสิตนักศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านสติปัญญามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ในระดับ ปานกลาง

สรุปได้ว่า มหาวิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านอารมณ์และด้านสติปัญญา แต่นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมค่อนข้างน้อยทำให้ไม่ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล ทั้งนี้อาจมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการพัฒนานิสิตนักศึกษา เช่น อายุ เพศ วิทยของนิสิตนักศึกษา ซึ่งเป็นวัยที่มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย โกรธง่าย มีความแปรปรวนทางอารมณ์ ขาดการ

สนใจใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักเล่น ทำให้การพัฒนาในด้านอารมณ์และสติปัญญามีค่าเฉลี่ยน้อย ซึ่งประเด็นดังกล่าวผู้วิจัยอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1.1 การพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านร่างกาย

การพัฒนาด้านร่างกายตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และนิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นตรงกัน คือ นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านร่างกายอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารมองเห็นว่านิสิตนักศึกษาโดยรวมมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีการออกกำลังกายสม่ำเสมอในช่วงเวลาว่างจากการเรียนและหลังเลิกเรียน มีความพร้อมในเรื่องอุปกรณ์กีฬา สนามกีฬาสำหรับออกกำลังกาย ประกอบกับสถาบันมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านร่างกายอย่างต่อเนื่องเช่น การแข่งขันกีฬาภายใน กิจกรรมเดินแอโรบิค เป็นต้น สอดคล้องกับ สำเนา ขจรศิลป์ (2538:10) กล่าวว่า เป้าหมายในการพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านร่างกาย ควรเน้นการพัฒนาความเจริญเติบโตในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย การพัฒนาเจตคติในการรักษาสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตให้มีความสมบูรณ์แข็งแรงอยู่เสมอ สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนานักศึกษาของ ชิคเคอริง (Chickering,1974) กล่าวว่า การพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านร่างกาย ควรพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางกีฬาและศิลปะ ความแข็งแรงและมีวินัยในตนเอง และยังสอดคล้องกับ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544:75) กล่าวไว้ว่า การพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านร่างกายควรพัฒนาให้นิสิตนักศึกษามีลักษณะท่าทาง บุคลิกภาพที่ดี เหมาะสม

สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม มีความเห็นว่า นิสิตนักศึกษามีการพัฒนาด้านร่างกายในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของประไพ นวลแสง (2531:บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนานักศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พบว่า การพัฒนาด้านร่างกายอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับ ชงชัย วงศ์เสนา (2530 : บทคัดย่อ) พบว่า การพัฒนาด้านสุขภาพร่างกาย อยู่ในระดับ ปานกลาง เช่นเดียวกัน

จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษา ด้านร่างกายให้นิสิตนักศึกษาได้มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง โดยสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ เช่นกิจกรรมแอโรบิคเพื่อสุขภาพ สนับสนุนการจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาภายในและระหว่างมหาวิทยาลัยมีความพร้อมในเรื่องอุปกรณ์กีฬา สนามกีฬาสำหรับออกกำลังกาย ประกอบกับมหาวิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านร่างกายอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้นิสิตนักศึกษามีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง

2.1.2 การพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านสติปัญญา

การพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านสติปัญญา ทั้ง 3 กลุ่ม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ สุกัญญา ไต้ธม (2530:116) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนานักศึกษาของวิทยาลัยพลศึกษา พบว่า นักศึกษาของวิทยาลัยพบศึกษาส่วนใหญ่มีสติปัญญาอยู่ในระดับ ปานกลาง และ ชงชัย วงศ์เสนา

(2530:122) ได้ศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนานักศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ และ บุญธรรม จิตโรตง (2529:165) เรื่อง แนวทางการพัฒนา นักศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในวิทยาลัยอีสาน-เหนือและ มหาวิทยาลัยอีสาน-ใต้ พบว่า ด้านสติปัญญาและความสามารถอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยที่ผู้บริหาร และอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม เห็นว่า ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ แสดงว่า ผู้บริหาร และอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมเห็นว่า มหาวิทยาลัย ให้ความสำคัญ สนับสนุน ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษานำคอมพิวเตอร์ในการค้นคว้าหาความรู้ เพื่อฝึกทักษะ และพัฒนาตนเองในการใช้คอมพิวเตอร์มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สำเนา จจรศิลป์ (2538) กล่าวว่า ควรมุ่งพัฒนาให้นิสิตนักศึกษามีความรู้ทักษะด้านภาษา ทักษะคอมพิวเตอร์ตลอดจนเป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ ในขณะที่นิสิตนักศึกษา เห็นว่า ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ ได้แก่ นิสิตนักศึกษ ได้รับความรู้จากการพัฒนาให้รู้จักการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีเหตุผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นิสิตนักศึกษามีได้รับการศึกษา การเรียนการสอนตลอด 4 ปี จนเกิดพัฒนาการด้านสติปัญญาที่ดีขึ้น ส่งผลให้นิสิตนักศึกษารู้จักการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ อย่างมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544:75) ได้กล่าวว่า การพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านสติปัญญา ควร พัฒนาให้นิสิตนักศึกษามีความสามารถในเชิงวิชาการ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนา นักศึกษาของซิคเคอริง (Chickering, 1974) กล่าวว่า การพัฒนาความสามารถด้านสติปัญญา เป็นการพัฒนาความสามารถ ในการคิด การเข้าใจเนื้อหา ความชำนาญในการใช้สติปัญญา วิเคราะห์และสังเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ใน ขณะที่ คิงและฟิลด์ (อ้างถึงใน ประเสริฐ ภูเงิน, 2546:49) กล่าวว่า การพัฒนา สติปัญญา ควรเน้น การพัฒนาความสามารถของบุคคลในการคิดและการเรียนรู้รวมทั้งกระบวนการในการเก็บรวบรวม ข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลเหล่านั้น

ข้อที่นิสิตนักศึกษามีได้รับการพัฒนาด้านสติปัญญาน้อยที่สุดคือ ความสามารถในการ สื่อสารด้านภาษาอังกฤษ ซึ่งทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นตรงกัน ทั้งนี้เนื่องจากนิสิตนักศึกษามีในปัจจุบัน ขาดความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษ และจากข้อเสนอแนะของนิสิตนักศึกษามีพบว่า สาเหตุที่ นิสิตนักศึกษามีทักษะทางด้านภาษาอังกฤษในระดับน้อยที่สุด อาจเกิดจาก ขาดการจัดกิจกรรม ด้านการฝึกทักษะภาษาอังกฤษให้กับนิสิตนักศึกษามีอย่างต่อเนื่อง (ความถี่ 25) อาจารย์สอนไม่สนุก เครียด บางครั้งอาจารย์ผู้สอนพูดภาษาอังกฤษน้อย (ความถี่ 2)

2.1.3 การพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านอารมณ์

ผู้บริหาร และอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม เห็นว่า นิสิตนักศึกษามีได้รับการพัฒนาด้านอารมณ์ อยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ นริรัตน์ วิจิตรแก้ว (2542: 106) ได้ศึกษาการพัฒนา

นักศึกษาตามความคิดเห็นของอาจารย์และการประเมินตนเองของนักเรียน นักศึกษา นาฏศิลป์ ชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ พบว่า นักศึกษามีการพัฒนาอารมณ์ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากนักเรียนนักศึกษาอยู่ในวัยรุ่นที่จะเข้าสู่ผู้ใหญ่ เป็นระยะของการเปลี่ยนแปลง และสับสนทั้งทางร่างกาย อารมณ์และความคิด และยังสอดคล้องผลงานวิจัยของ อนุศักดิ์ สมิตสันต์ (2532: 107) สุกัญญา โต้ะถม (2531:105) และสุวรรณ หันไชยงวา (2531 : 112) พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอารมณ์ของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ประกอบกับการเรียนของ นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้น ต้องปฏิบัติด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ นอกจากบางวิชาเท่านั้นที่ต้องเรียนร่วมกัน ดังนั้นโอกาสที่นิสิตนักศึกษาจะเข้าใจในอารมณ์ของผู้อื่น หรืออดทนอดกลั้นในทุกสถานการณ์ได้คือนั้นเป็นไปได้บ้าง ประกอบกับเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ มักมีอารมณ์อ่อนไหวต่อสิ่งที่มากระทบได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนานักศึกษาของ ชิคเคอริง (Chickering,1974) กล่าวว่าบุคคลจะแสดงออกโต้ตอบลักษณะต่างกัน มีความต้องการเป็นตัวของตัวเอง มีแรงผลักดันที่รุนแรงต่อสิ่งเร้าต้องการความเป็นอิสระในการคิดและแสดง อารมณ์ และยังสอดคล้องกับ ประไพ นวลแสง (2531:120) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนานักศึกษาของ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พบว่า การพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านอารมณ์ อยู่ในระดับ ปานกลาง

ขณะที่นิสิตนักศึกษา เห็นว่า ได้รับการพัฒนาด้านอารมณ์ อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า การใช้ชีวิตนอกห้องเรียนนิสิตนักศึกษาเกิดการเรียนรู้จากเพื่อนร่วมสถาบัน และเมื่อมี วุฒิภาวะมากขึ้น มีความเข้าใจในอารมณ์ของผู้อื่นมากขึ้น ประกอบกับมหาวิทยาลัยมีการจัด กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาเยาวชนทางอารมณ์ จัดกิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมนันทนาการ ฝึกนั่งสมาธิ ให้แก่นิสิตนักศึกษา จึงส่งผลให้นิสิตนักศึกษามีการพัฒนาด้านอารมณ์ที่ดีขึ้น

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหารเห็นว่า นิสิตนักศึกษามีความเข้าใจในอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นมากที่สุด อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมเห็นว่า นิสิตนักศึกษามีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ตนเองได้ทุกสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2538:10) กล่าวว่า การพัฒนา ด้านอารมณ์ ควรเน้นทำความเข้าใจอารมณ์ตนเอง การปรับและการควบคุมอารมณ์ตนเอง ทางด้านสุนทรียภาพ เพื่อให้เห็นคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม และ นิสิตนักศึกษาเห็นว่า นิสิตนักศึกษายอมรับคำวิจารณ์จากผู้อื่น อาจเนื่องจาก ตลอด 4 ปีของการศึกษา นิสิตนักศึกษา ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนคณะเดียวกัน และเพื่อนต่างคณะมากขึ้น ทำให้นิสิตนักศึกษามีการปรับตัว เปิดใจยอมรับคำติชม จากผู้อื่นสามารถยอมรับคำวิจารณ์จากผู้อื่นได้

2.1.4 การพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านสังคม

ผู้บริหาร และนิสิตนักศึกษา เห็นว่า นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านสังคม อยู่ใน ระดับ มาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารมองว่ามหาวิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคมที่หลากหลาย

หลายชนิด เช่น กิจกรรมค่ายอาสา ชมรมกิจกรรมนักศึกษาที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนา นิสิตนักศึกษาให้สามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2547: 5) มาตราที่ 6 เน้นถึง ความสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 ข : 117 – 118) กล่าวว่า การพัฒนามนุษย์เพื่อสังคม เป็นการพัฒนา มนุษย์ให้รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มหาวิทยาลัยจะต้องจัดสิ่งแวดล้อม หลักสูตร กิจกรรม และการเรียนการสอน เพื่อให้ นิสิตนักศึกษา ได้พัฒนาด้านสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักรักษาคุณค่าของสิ่งที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้ มีความรู้ด้านทักษะทางสังคม รู้จักสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบของตนเองต่อผู้อื่น ทำตนให้ เป็นประโยชน์ต่อสังคม พัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งพัฒนาให้เป็นผู้ประสานงานที่ดีได้ ในขณะที่ นิสิตนักศึกษามองว่า กิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดให้กับนิสิตนั้น ช่วยปลูกฝังให้ รู้จักการ ช่วยเหลือผู้อื่น รู้จักการทำงานเป็นทีม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ฝึกการเป็นผู้นำและสามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และยังสอดคล้องกับ ตำเนาว์ จขรศิลป์ (2538:9) กล่าวว่า การพัฒนาด้าน สังคม ควรเน้นการพัฒนาทักษะในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น โดยกระบวนการประชาธิปไตย กิริยามารยาทในสังคม มนุษยสัมพันธ์ และรอบรู้ทั้งวัฒนธรรมไทยและต่างชาติที่ต้องติดต่อสื่อสาร

อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม เห็นว่า อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่า ข้อที่ได้ ค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ ได้แก่ นิสิตนักศึกษามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่ออาจารย์และบุคคลรอบข้าง ทั้งนี้ เนื่องจาก ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษา อาจมองว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ ได้ผ่านกระบวนการปลูกฝัง ด้วยกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านสังคม เช่น ค่ายอาสา กิจกรรมของ ชมรมที่จัดขึ้นให้กับนิสิตนักศึกษา โครงการฝึกอบรมต่าง ๆ เป็นต้น

นิสิตนักศึกษา อาจมองว่า การเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นนั้น เป็นประโยชน์ ต่อตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รู้จักการทำงานเป็นทีม รู้จักการเสียสละ เพื่อส่วนรวม และเข้าใจในบุคคลอื่น จึงทำให้การพัฒนาในด้านนี้อยู่ในระดับมาก และข้อที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อชุมชน สอดคล้องกับ รัชณี คำแสน (อ้างถึงใน บุญธรรม จิตไชยสง, 2529 : 209) พบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรมมากที่สุด คือ นักศึกษาไม่เข้าร่วมกิจกรรม ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหาร อาจารย์ เห็นว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ให้ความสนใจกับเรื่องส่วนตัวมากกว่าเรื่องของการเข้าร่วมกิจกรรม เพราะต่างมุ่งศึกษาให้จบเพื่อ ออกไปทำงาน ทำให้การเข้าร่วมในกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อชุมชน นิสิตนักศึกษาให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมค่อนข้างน้อย

2.1.5 การพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านจิตใจ

ผู้บริหาร และนิสิตนักศึกษา เห็นว่า นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านจิตใจ อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้เนื่องจาก มหาวิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม ปลูกฝังและพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีความรู้คู่คุณธรรม รู้จักการเสียสละเพื่อส่วนรวม ตลอดระยะเวลา 4 ปีที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข และยังสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2548) ที่ได้กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ว่า “การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมรวมถึงการพัฒนาระบบค่านิยมอย่างยั่งยืน ความสามารถในการแก้ข้อขัดแย้งทางค่านิยม นิสัยในการประพฤติอย่างมีจริยธรรมและยึดเหนี่ยวในมาตรฐานศีลธรรมที่สูง ทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม”

อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม เห็นว่า อยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจาก อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมได้ทำงานร่วมกับนิสิตนักศึกษาในชมรมที่ตนเองรับผิดชอบเท่านั้น จึงมองว่านิสิตนักศึกษามีพัฒนาการในด้านนี้ระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ชงชัย วงศ์เสนา (2530:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนานักศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษาในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ พบว่า นักศึกษามีพัฒนาการด้าน คุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับ ปานกลาง เช่นเดียวกัน

กล่าวได้ว่า การพัฒนาด้านจิตใจที่ผู้บริหาร อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องควรริหาแนวทางแก้ไข คือ เรื่องคุณธรรม จริยธรรม การเสียสละเพื่อส่วนรวม ความเมตตากรุณาและความซื่อสัตย์ โดยการสอดแทรกเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ในการเรียนการสอนในรายวิชา หรือจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาให้มากขึ้น

5.2.3 ลำดับความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

ผู้บริหารและ อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม มีความคิดเห็นว่าตรงกันว่า มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษา อันดับแรก คือ เรื่อง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม (196 คะแนนและ 449 คะแนน) และ กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ (196 คะแนน) เป็นเพราะว่า จากสภาพเศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบันทำให้คนต้องพยายามดิ้นรนต่อสู้แข่งขันเพื่อการยังชีพ อันเป็นสาเหตุให้คนเห็นแก่ตัว เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น และใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองปรารถนา โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ขาดคุณธรรม จริยธรรม นอกจากนี้ เยาวชนไทยส่วน

ใหญ่รับอิทธิพลค่านิยมและวัฒนธรรมตะวันตกที่ขัดต่อคุณธรรม จริยธรรม ในบ้านเมืองเรา ดังนั้นผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาฯ จึงเห็นว่ามหาวิทยาลัยควรเร่งพัฒนาในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ให้กับนิสิตนักศึกษาเป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2547:6-7) ได้กล่าวว่า ควรส่งเสริมการใช้หลักธรรมทางศาสนา เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย สมารถอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการพัฒนาระบบค่านิยมอย่างยึดมั่นความสามารถในการแก้ไขข้อขัดแย้งทางค่านิยม นิสัยการประพฤติอย่างมีจริยธรรมและยึดเหนี่ยวในมาตรฐานศีลธรรมที่สูง ทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม

ในขณะที่นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่า มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษา เรื่อง บุคลิกภาพ (2,406 คะแนน) เป็นอันดับแรก ในขณะที่อาจารย์ที่ปรึกษาฯ เห็นว่ามหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษา เป็นอันดับ 2 (380 คะแนน) เพราะว่า นิสิตนักศึกษาปี 4 มีความต้องการพัฒนาบุคลิกภาพในทุกเรื่อง เพื่อเตรียมความพร้อมในการออกไปทำงานรับใช้สังคม ดังนั้นนิสิตนักศึกษาจึงเห็นว่า มหาวิทยาลัยควรพัฒนานิสิตนักศึกษาเรื่องบุคลิกภาพเป็นอันดับแรก

ลำดับความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษา อันดับ 2 พบว่า ผู้บริหารและนิสิตนักศึกษา เห็นว่า มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษา ในเรื่องทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ (193 คะแนน และ 2,353 คะแนน) ทั้งนี้เนื่องจาก ปัจจุบันนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่อ่อนภาษาอังกฤษ ไม่กล้าแสดงออก ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ทำให้เมื่อนิสิตนักศึกษาจบไปทำงานร่วมกับชาวต่างชาติจำเป็นต้องสื่อสารภาษาอังกฤษ จะส่งผลให้นิสิตไม่กล้าสื่อสารกับชาวต่างชาติ ดังนั้น ผู้บริหารจึงเห็นว่า มหาวิทยาลัยควรพัฒนานิสิตนักศึกษาเรื่องทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ เป็นอันดับที่ 2 รองจากเรื่อง คุณธรรม จริยธรรม และกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2548) ได้กำหนดขอบเขตการเรียนรู้ในเรื่องทักษะการวิเคราะห์และการสื่อสารว่า ควรเน้นความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูดและการเขียน

สรุปได้ว่า ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาฯ และนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร มีความเห็นว่า มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาเรื่อง คุณธรรม จริยธรรม กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ การแต่งกายของนิสิตนักศึกษา การพัฒนาบุคลิกภาพ และการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ตามลำดับ เพื่อเสริมสร้างให้นิสิตนักศึกษาเป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า มีประเด็นที่ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมของสถาบันอุดมศึกษา ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอแนะเป็น 2 ส่วน คือ

5.3.1 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษา สำหรับผู้บริหาร

5.3.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษา แยกเป็นรายด้าน

5.3.1 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษา สำหรับผู้บริหาร

5.3.1.1 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ควรกำหนดให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในรูปแบบบังคับทุกสถาบัน เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นแต่ละสถาบันเป็นผู้กำหนดเอง โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นต้องสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย โดยมอบหมายให้ฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาร่วมกับฝ่ายวิชาการ กำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตรวิชาการในรูปแบบแบบบังคับ และมีการออกใบ Transcript Activity ให้กับนิสิตนักศึกษาหลังสำเร็จการศึกษา

5.3.1.2 ผู้บริหารมหาวิทยาลัยควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณในการจัดโครงการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้การดำเนินการจัดโครงการพัฒนานิสิตนักศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ควรพิจารณาตามความสำคัญของแต่ละโครงการ โดยให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย และให้หน่วยงานที่รับผิดชอบนำเสนอแผนการจัดโครงการพัฒนานิสิตนักศึกษาร่วมงบประมาณตลอดทั้งปีต่อที่ประชุมผู้บริหารของมหาวิทยาลัย เพื่อพิจารณางบประมาณต่อไป

5.3.1.3 ผู้บริหาร อาจารย์ฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา ควรประชุมปรึกษาหาแนวทางการจัดกิจกรรมที่แปลกใหม่ ๆ ไม่ควรทำแบบเดิม ๆ ควรปรับเปลี่ยนให้มีความทันสมัย เพื่อจูงใจให้นิสิตนักศึกษาสนใจเข้าร่วมโครงการ หรือ วิเคราะห์สภาพและปัญหาของกิจกรรมที่ผ่านมาว่าอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้ นิสิตนักศึกษาไม่เข้าร่วมกิจกรรม ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลในแง่มุมต่าง ๆ มาพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมที่ดีต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษา เป็นรายด้าน มีดังนี้

5.3.2.1 ด้านร่างกาย

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาในเรื่องการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ มีความสนใจเข้าร่วมแข่งขันกีฬายาน และการเล่นกีฬาของนิสิตนักศึกษา อยู่ในระดับ ปานกลาง ผู้วิจัยมีข้อเสนอ ดังนี้

1) ฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาควรจัดกิจกรรมการออกกำลังกายที่หลากหลายและต่อเนื่อง เช่น เต้นแอโรบิก โยคะ ศิลปะป้องกันตัว โดยเฉพาะกิจกรรมแอโรบิกควรจัดให้ต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้ออกกำลังกาย อาจารย์ที่ปรึกษาควรควรปลูกฝังให้นิสิตนักศึกษาตระหนักในเรื่องของการออกกำลังกาย กระตุ้นให้นิสิตนักศึกษาเห็นความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันกีฬาและจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเวลาว่างของนิสิตนักศึกษาเพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมให้มากที่สุด ในส่วนของชมรมกีฬาต้องจัดกิจกรรมที่เสริมทักษะทางสุขภาพให้กับสมาชิกในชมรมอย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีพัฒนาการด้านร่างกายที่แข็งแรง

2) เรื่องการแต่งกายของนิสิตนักศึกษา ผู้บริหารฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาควรมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบโดยเฉพาะ ตัวแทนนิสิตนักศึกษา หรือ นายกสโมสรนิสิตนักศึกษา ประชาสัมพันธ์และรณรงค์ในเรื่องการแต่งกายอย่างจริงจัง และควรแต่งกายที่ถูกระเบียบให้เป็นแบบอย่างแก่นิสิตนักศึกษา นอกจากนี้ ฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาควรยึดถือระเบียบเรื่องการแต่งกายของนิสิตนักศึกษาและนำมาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติตามของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย อาจารย์ผู้สอนควรให้ความร่วมมือในการเข้มงวดกับนิสิตนักศึกษาที่แต่งกายไม่เรียบร้อย เช่น ไม่อนุญาตให้เข้าห้องเรียนหรือเข้าห้องสอบ หน่วยงานด้านบริการไม่รับติดต่อกับนิสิตนักศึกษาที่แต่งกายไม่เรียบร้อย ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องควรปลูกฝังให้นิสิตนักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของภาพลักษณ์ในการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัย เพื่อส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีบุคลิกภาพที่ดี

5.3.2.2 ด้านสติปัญญา

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาในเรื่องทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แก้ปัญหาเป็น อยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยมีข้อเสนอ ดังนี้

1) ฝ่ายวิชาการควรเน้นพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษให้กับนิสิตนักศึกษาให้มากขึ้น โดยปรับปรุงหลักสูตรการเรียนด้านภาษาอังกฤษให้มีความทันสมัย เน้นการเรียนที่สนุก ไม่เครียด อาจารย์ผู้สอนควรปรับเปลี่ยนเทคนิคในการสอนใหม่ โดยเฉพาะจังหวะในการพูด ควรพูดให้ช้าและชัด เพื่อให้ให้นิสิตนักศึกษาสามารถฟังได้ชัดเจนมากขึ้น จัดให้นิสิตนักศึกษาได้เรียนร่วมกับนักศึกษาต่างชาติตลอดหลักสูตรเพื่อให้เกิดความคุ้นเคย และสามารถสื่อสารได้เข้าใจมากขึ้น

2) ฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาควรมอบหมายให้ชมรมภาษาอังกฤษจัดกิจกรรม คำยภาษา ภาษาอังกฤษ โดยให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมตามความสมัครใจ สำหรับนิสิตนักศึกษาที่อ่อนทักษะ ด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ ควรบังคับให้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนา ทักษะภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น ซึ่งกิจกรรมที่จัดนั้นควรเน้นการฝึกทักษะพื้นฐาน คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียนไม่ควรเน้นขั้นสูง

3) ฝ่ายวิชาการควรปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน เชิงรุก (Active Learning) เน้นให้ นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนมากขึ้น เน้นให้นิสิตนักศึกษารู้จักคิด วิเคราะห์และสังเคราะห์เป็น โดยให้นิสิตนักศึกษาได้ระดมสมองในการสร้างสรรค์งานและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ หรือให้นิสิตนักศึกษาดูโจทย์ที่กำหนดให้โดยคิดรูปแบบงานหรือ กิจกรรม และ นำเสนอแนวคิดในที่ประชุม และได้ตอบกันระหว่างผู้เรียน เพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาความคิด

4) ฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยการเชิญวิทยากรบรรยาย วิธีคิดวิเคราะห์ คิดเป็นระบบ คิดแบบบูรณาการ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา และ การตัดสินใจ โดยใช้กิจกรรมเข้าฐาน (Walk Rally) เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ระดมสมองช่วยกันคิดในกิจกรรมที่ กำหนดขึ้น หรือให้นิสิตนักศึกษาต่างคณะหรือต่างสถาบันร่วมกันทำกิจกรรมด้วยกัน เพื่อเปิด โอกาสได้รับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลง จะได้ช่วยกันวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้

5.3.2.3 ด้านอารมณ์

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาในเรื่องความสามารถในการระงับ อารมณ์ เมื่อถูกผู้อื่นติเตียนหรือกล่าวหา และความอดทนอดกลั้น อยู่ในระดับ ปานกลาง ผู้วิจัยมี ข้อเสนอ ดังนี้

ฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาควรจัดตั้งศูนย์พัฒนาอารมณ์ โดยจัดรูปแบบหลายรูปแบบ มีผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา เป็นผู้ให้ความรู้ความเข้าใจและแนวทางการพัฒนาด้านอารมณ์ไปอยู่ใน ส่วนที่ต้องการจัดกิจกรรมโดยเน้นการทำงานเป็นทีม จะได้รับความรับผิดชอบ และมีการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น รู้จักการยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนควรกระตุ้นให้ นิสิตนักศึกษาได้กล้าแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนกล้าวิจารณ์อย่างมีเหตุผล หรือสอดแทรก กิจกรรมเสริมทักษะเชาวน์ด้านอารมณ์ในการเรียนการสอน เช่น ให้นิสิตนักศึกษาฝึกนั่งสมาธิ ก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อฝึกให้นิสิตนักศึกษามีสมาธิพร้อมที่จะเรียนต่อไป

5.3.2.4 ด้านสังคม

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาในเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อชุมชนและภาวะการเป็นผู้นำ อยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยมีข้อเสนอ ดังนี้

ฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาควรจัดให้นิสิตนักศึกษาได้พบกับชุมชนรอบมหาวิทยาลัยหรือชนบท เพื่อให้ นิสิตนักศึกษา ได้พูดคุยกับชาวบ้าน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยกันแก้ปัญหา ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้เผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน สถานสงเคราะห์ เยี่ยมคนชรา ค่ายอาสาพัฒนา ชนบท เพื่อให้ นิสิตนักศึกษา ได้เห็นสังคมในรูปแบบต่าง ๆ นอกจากนี้ควรเชิญบุคคลที่ทำงานเพื่อสังคมมาบรรยายหรือเล่าประสบการณ์ให้กับนิสิตนักศึกษารับถึงการทำงานเพื่อสังคม เพื่อให้ นิสิตนักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการทำประโยชน์เพื่อสังคม และที่สำคัญคือควรฝึกให้นิสิตนักศึกษามีภาวะการเป็นผู้นำ โดยฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาควรจัดโครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำ โครงการเส้นทางสู่การเป็นผู้นำหรือฝึกให้มีการทำงานเป็นทีมอย่างต่อเนื่อง โดยมีการหมุนเวียนกันเป็นประธาน ฝึกให้นิสิตนักศึกษากล้าแสดงความคิดเห็น กล้าตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

5.3.2.5 ด้านจิตใจ

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาในเรื่อง คุณธรรม จริยธรรม ความเมตตา กรุณา และการเสียสละเพื่อส่วนรวม อยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในด้านนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอ ดังนี้

ฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาควรจัดโครงการอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรมให้กับ นิสิตนักศึกษาทุกชั้นปีอย่างต่อเนื่อง เช่น จัดให้นิสิตนักศึกษาได้เข้าวัดฟังธรรม เพื่ออบรมบ่มจิตใจ ทำบุญตักบาตรทุกวันพระ กระตุ้นให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาของตนเอง เช่น กิจกรรมทางศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม เป็นต้น และในการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรมควรสอดแทรกเรื่อง คุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นการปลูกฝังให้ นิสิตนักศึกษามีความประพฤติที่ดีงาม เป็นผู้มีจิตใจที่ดีงาม ประกอบกับควรปลูกฝังให้นิสิตนักศึกษารู้จักการทำประโยชน์ส่วนรวมแก่สังคม เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจและมีความสุขที่ได้ช่วยเหลือสังคม

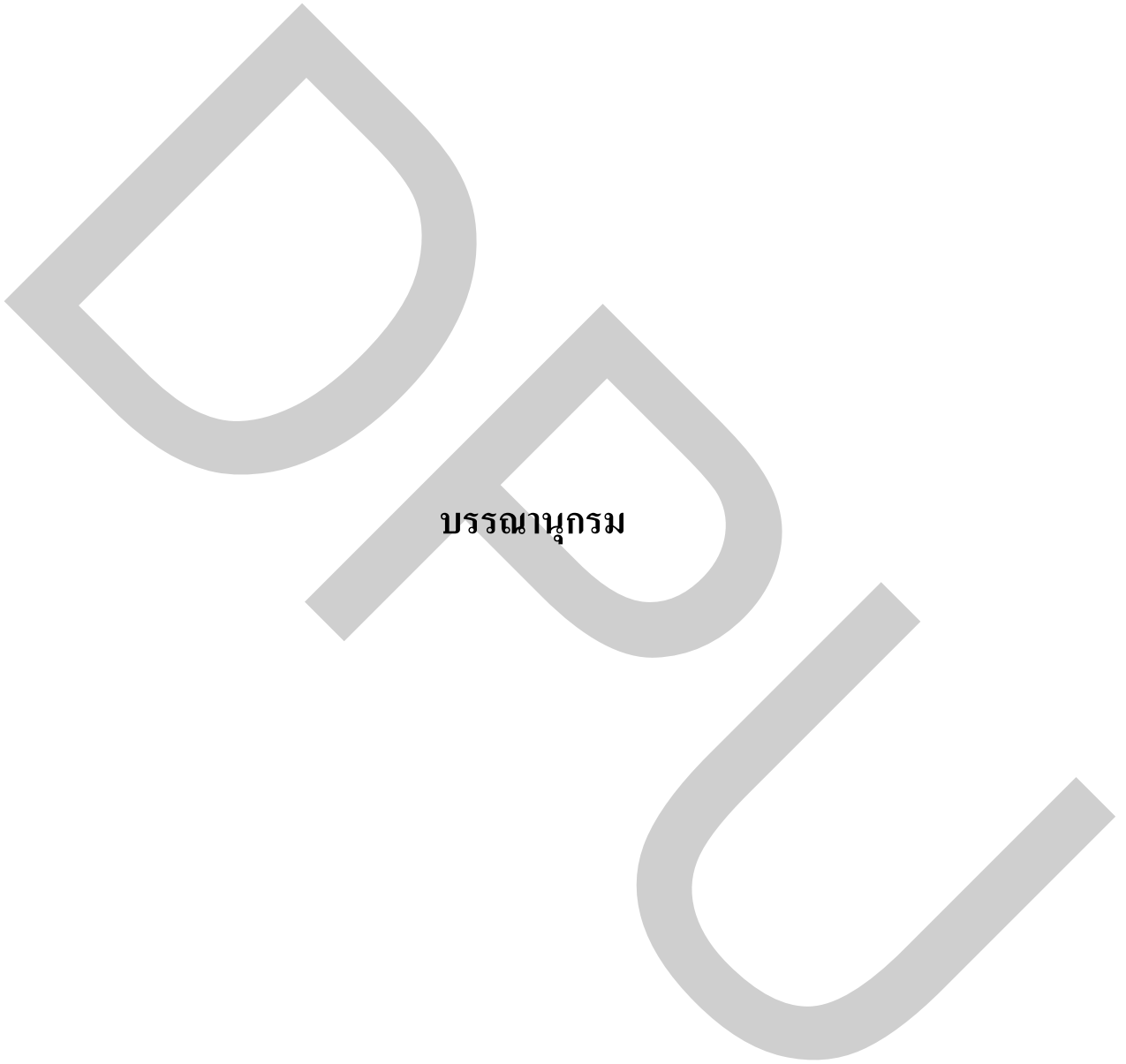
ดังนั้นการพัฒนา นิสิตนักศึกษา จะประสบความสำเร็จได้ต้องประกอบด้วย ความมุ่งมั่น ในนโยบายของผู้บริหาร ภาวะผู้นำทางการบริหารของผู้บริหาร การบริหารจัดการเน้นการบูรณาการระหว่างวิชาการและกิจการนิสิตนักศึกษา ความร่วมมือทั้งฝ่ายวิชาการและฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่องค์กรกิจกรรมนิสิตนักศึกษาและนิสิตนักศึกษาทั่วไป ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของหน่วยงานกิจการนิสิตนักศึกษาทั้งในส่วนกลางและระดับคณะ หากการพัฒนา นิสิตนักศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาขาดปัจจัยเหล่านี้ การพัฒนา นิสิตนักศึกษา จะดำเนินไปได้อย่าง ซึ่งส่งผลโดยตรงไปยังนิสิตนักศึกษา ดังนั้นทุกฝ่ายในมหาวิทยาลัยควรร่วมมือกันพัฒนา

นิสิตนักศึกษาอย่างจริงจัง เพื่อให้นิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและจิตใจ มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของนิสิตนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร
2. ควรศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กรรณิกา พิริยะจิตรา. (2547). **กิจการนักศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

คณะกรรมการการอุดมศึกษา,สำนักงาน. (2548). **คู่มือการดำเนินโครงการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพนิสิตนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน พ.ศ. 2548**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

คณะกรรมการกิจการนักศึกษา,สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. (2538). **กิจการนักศึกษายุคโลกาภิวัตน์**.กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

เครือข่ายบัณฑิตอุดมคติไทยภาคกลาง.(2548,25-26 สิงหาคม). **การประชุมวิชาการประจำปีของเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคกลางเพื่อพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย**. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย. (2535). **ยุทธศาสตร์การบริหารมหาวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธงชัย สันติวงษ์. (2537). **องค์การและการบริหารการศึกษาการจัดการแผนการใหม่**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

ธิดารัตน์ บุญนุช. (2543). **การพัฒนากิจกรรมนิสิตนักศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ทบวงมหาวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. (2548). **คู่มือการจัดกิจกรรมนักศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

มาเรียม นิลพันธ์. (2547). **วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุรณชัย จงกลณี. (2525). **การบริหารงานบริการและกิจการนักศึกษาระดับอุดมศึกษา**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ประกอบ คูปรัดน์. (2530). **ความเป็นผู้นำ เป้าหมาย และอำนาจในสถาบันอุดมศึกษา.**
กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประกอบ วรรณสุด. (2538). **สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2).**
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2536, 18-20 เมษายน). **รายงานสรุปผลการสัมมนาผู้บริหาร เรื่อง มิติใหม่ของการพัฒนานิสิต นักศึกษา. โรงแรมเอเชีย พัทยา.**
- พรชูลี อชาวอำรุง. (2525). **นิสิตนักศึกษา หลักการ ปัญหา และแนวปฏิบัติ.** กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- พรพิพัฒน์ เพิ่มผล. (2534). **งานกิจการนิสิตนักศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2532). **การศึกษาสากลบนฐานแห่งภูมิปัญญาไทย.**
กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน. (2539). **ปรัชญา และจุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษา. ใน เพื่อความเข้าใจใน สาระและกระบวนการของการอุดมศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วชิรญา บัวศรี. (2528). **“พัฒนานิสิตด้วยกิจกรรม” ในงานบุคลากรนิสิตกับการพัฒนาเยาวชน.**
กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530.ก). **บุคลากรนิสิตนักศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2544). **การพัฒนานิสิตนักศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย ต้นศิริ. (2542). **คำอธิบายพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (พิมพ์ครั้งที่ 2).**
กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **คุณภาพและการประกันคุณภาพในวิถีทรรศน์ การปฏิรูปอุดมศึกษาไทย.** กรุงเทพฯ ฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2547). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545.**
กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิค.
- ตำเนาว์ ขจรศิลป์. (2537). **มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 1: พื้นฐานและบริการนักศึกษา.**
กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำเนาวิ ขจรศิลป์. (2538). **มติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2: พื้นฐานและบริการนักศึกษา**

กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 สุชา จันทร์เอม. (2536). **จิตวิทยาพัฒนาการ**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
 สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2533). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกสารอื่น ๆ

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2529). **งานวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา** (เอกสารประชุมทางวิชาการ).

กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 ทบวงมหาวิทยาลัย. (2536, 18-20 สิงหาคม). **มติใหม่ของนิสิตนักศึกษา** (เอกสารประกอบการ
 สัมมนาการพัฒนางานแนะแนวเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา). โรงแรมเอเชีย เมืองพัทยา
 จังหวัดชลบุรี.

ศักดิ์ชัย นิรัญทิว. (2541). **ประเด็นปรัชญาการศึกษา** (รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราช
 บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการ
 ศึกษาแห่งชาติ.

วิทยานิพนธ์

ธงชัย วงศ์เสนา. (2530). **แนวทางพัฒนานักศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และ
 นักศึกษาในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์.
 กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นริรัตน์ วิจิตรแก้ว. (2542). **การพัฒนานักศึกษาตามความคิดเห็นของอาจารย์และการประเมิน
 ตนเองของนักเรียน นักศึกษา นานุกติสปีชั้กลางและชั้นสูง วิทยาลัยนานุกติสปลกรุงเทพมหานคร.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์.**
 กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เนาวรัตน์ กังมั่ง. (2543). **ทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาคู่ต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษา
 มหาวิทยาลัยรังสิต**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา คณะศึกษา
 ศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- บุญธรรม จิตไธสง. (2530). แนวทางพัฒนานักศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และ นักศึกษาในวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประไพ นวลแสง. (2531). การพัฒนานักศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ประเสริฐ ภูเงิน. (2546). การพัฒนากลยุทธ์การจัดการกิจการนักศึกษาของสถาบันราชภัฏเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการของนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพรัตน์ จันทร์แก้ว. (2540). การศึกษาการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วินัย นุชพิทักษ์. (2545). ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษาของบุคลากรใน สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคตะวันตก. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา. นครปฐม: สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- สมชาย บุญญบาล. (2541). ทักษะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ต่อการจัดการกิจกรรมนักศึกษา ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลส่วนกลางที่จัดการเรียนการสอนด้านบริหารธุรกิจ. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภัญญา ไต้ะถม. (2531). การพัฒนานักศึกษาของวิทยาลัยพลศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณา หันไชยงวาท. (2531). การพัฒนานักศึกษาของสหวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนุศักดิ์ สมิตสันต์. (2532). การพัฒนานักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

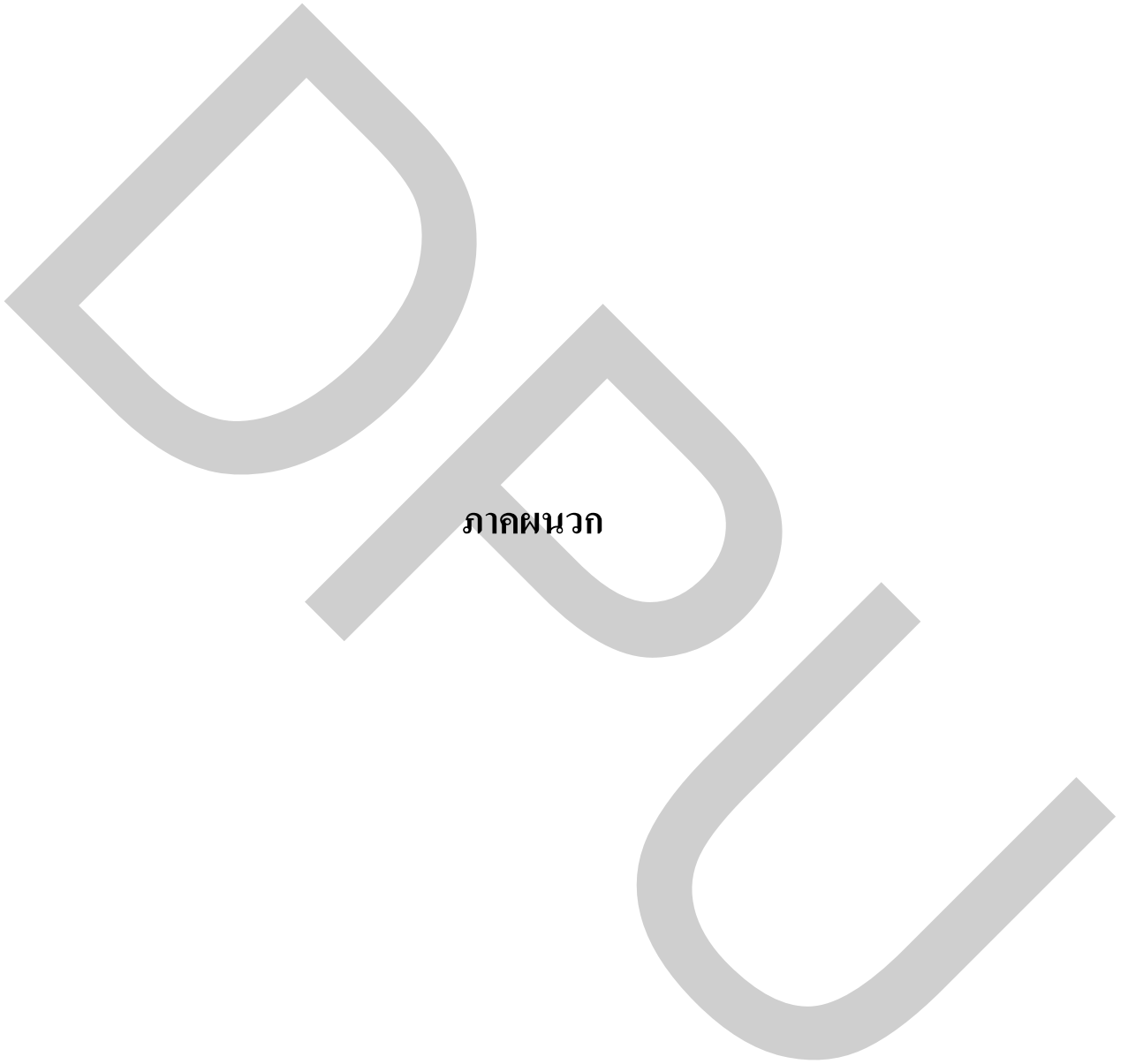
- Chickering, A.W. (1974). **Education and Identity**. Jossey – bass: San Francisco.
- _____. (1993). **Education and Identity** (2 nd ed.). Jossey – bass: San Francisco.
- Erickson, E. H. (1959). **Identity and the Life Cycle**. Psychological Issues.
- Hopkin, K.D., Stanley, J.C. and Hopkin, B.R. (1990). **Educational and Psychological Measurement and Evaluation** (7 th ed.). Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Miller, T.K., Winston, R.B.and associates. (1991). **Administration and Leadership in Student Affairs: Actualizing Student Development in Higher Education** (2 nd ed.). Indiana.
- Yamanae, Taro. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. Tokyo: Harper International Edition.

ARTICLE

- King, P.M. and Fields, A.L. (1980). "A Framework for Student Development: From Student Development Goals to Education Opportunity Practice." **Journal of College Student Personnel**.

DISSERTATIONS

- Chebator, Paul Joseph. (1995). **Involvement and Student Outcomes : The student Development Effects of Co-Curricular Programs**. Doctor's Dissertation. Boston College.
- Heath, Tamela M. (1994, February). **The Development of self concept among African American and White College Students and Its Relationship to Retention and Education Aspiration**. Dissertation Abstracts International. 55(8): 2293-A.
- Thieke, William Scott. (1994 , February). **A Model of Development Change in Freshman Students: Confirming Chickering’s Theory of Student Development**. Dissertation Abstracts; 55(8): 2299A – 2300 A.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์

แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

วันที่ .....เดือน .....พ.ศ. ....

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ .....

ตำแหน่ง .....

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

1. การพัฒนานิสิตนักศึกษามีความสำคัญอย่างไร
2. การพัฒนานิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยของท่านในอดีตกับปัจจุบันมีความแตกต่างกันอย่างไร
3. มหาวิทยาลัยของท่านสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านใดบ้าง และแต่ละด้านจะพัฒนาอย่างไร
4. แนวโน้มของการพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันของท่านเป็นอย่างไร
5. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันของท่านมีปัญหาเรื่องใดบ้าง
6. อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษามากน้อยเพียงใด
7. นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดโครงการมากน้อยเพียงใด
8. นักศึกษาควรได้รับการพัฒนา 5 ด้าน อย่างไรบ้าง (สัมภาษณ์อาจารย์ที่เกี่ยวข้อง และขออนุญาตดูตัวอย่างเอกสารการจัดโครงการ)
  - 1.1 ด้านร่างกาย .....โครงการที่จัดมีอะไรบ้าง ..... ปัญหาที่พบ.....
แนวทางในการแก้ไขปัญหา .....

- 1.2 ด้านสติปัญญา .....โครงการที่จัดมีอะไรบ้าง ..... ปัญหาที่พบ.....
    แนวทางในการแก้ไขปัญหา .....
- 1.3 ด้านอารมณ์ .....โครงการที่จัดมีอะไรบ้าง ..... ปัญหาที่พบ.....
    แนวทางในการแก้ไขปัญหา .....
- 1.4 ด้านสังคม .....โครงการที่จัดมีอะไรบ้าง ..... ปัญหาที่พบ.....
    แนวทางในการแก้ไขปัญหา .....
- 1.5 ด้านจิตใจ .....โครงการที่จัดมีอะไรบ้าง ..... ปัญหาที่พบ.....
    แนวทางในการแก้ไขปัญหา .....

**แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา
ในกรุงเทพมหานคร
(สำหรับ ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม)**

.....

การวิจัยครั้งนี้ นอกจากเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทแล้ว ผู้วิจัยมุ่งหวังที่จะหาแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนานิสิตนักศึกษา ดังนั้น ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความพร้อมในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

คำชี้แจง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ตาม พรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษาของ ชิคเคอร์ริง และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลำดับความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับสถานภาพของท่าน

- 1. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
- 2.รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา
- 3. รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
- 4. รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา
- 5. ผู้อำนวยการสำนักกิจการนิสิตนักศึกษา
- 6. อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลำดับความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา
ในกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง โปรดใส่ตัวเลข 1 – 10 ลงในช่องว่างทางขวามือ เพื่อจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษา ตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อคำถาม ท่านคิดว่าในปัจจุบัน มหาวิทยาลัยของท่านควรให้ความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในเรื่องใดมากที่สุด โปรดจัดลำดับความสำคัญจาก 1 – 10	ลำดับที่ควรพัฒนา
1. บุคลิกภาพ	
2. การเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา	
3. การแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัย	
4. กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์	
5. ทักษะการสื่อสารทางด้านภาษาอังกฤษ	
6. การจัดการทางอารมณ์	
7. การทำงานเป็นทีม	
8. การอยู่ร่วมกับผู้อื่น	
9. การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม)	
10. คุณธรรม จริยธรรม	

ขอขอบคุณในความคิดเห็นของท่าน
นายอานัติ แพทย์วงษ์

**แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา
ในกรุงเทพมหานคร
(สำหรับนิสิตนักศึกษา)**

.....

การวิจัยครั้งนี้ นอกจากเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทแล้ว ผู้วิจัยมุ่งหวังที่จะหาแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ต่อสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนานิสิตนักศึกษา ดังนั้น ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความพร้อมในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

คำชี้แจง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ตาม พรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทฤษฎีการพัฒนานักศึกษาของซิกเคอร์ริง และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับลำดับความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย ให้ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เพศ ชาย หญิง

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลำดับความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา
ในกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง โปรดใส่ตัวเลข 1 – 10 ลงในช่องว่างทางขวามือ เพื่อจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนา
นิสิตนักศึกษา ตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อคำถาม ท่านคิดว่าในปัจจุบัน มหาวิทยาลัยของท่านควรให้ความสำคัญใน การพัฒนานิสิตนักศึกษาในเรื่องใดมากที่สุด โปรดจัดลำดับความสำคัญ จาก 1 – 10	ลำดับที่ควร พัฒนา
1. บุคลิกภาพ	
2. การเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา	
3. การแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัย	
4. กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์	
5. ทักษะการสื่อสารทางด้านภาษาอังกฤษ	
6. การจัดการทางอารมณ์	
7. การทำงานเป็นทีม	
8. การอยู่ร่วมกับผู้อื่น	
9. การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม)	
10. คุณธรรม จริยธรรม	

ขอขอบคุณในความคิดเห็นของท่าน
นายอานัติ แพทย์วงษ์

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – นามสกุล

ประวัติการศึกษา

นายอาณัติ แพทย์วงษ์

2539 ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.)

วิทยาศาสตรจารย์การกีฬา มหาวิทยาลัยมหิดล

2549 ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

อาจารย์ประจำแผนกอบรมพัฒนานักศึกษา

สำนักกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

110/1 - 4 ถ.ประชาชื่น แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพมหานคร

ประสบการณ์ ผลงานทางวิชาการ รางวัลหรือทุนการศึกษา

2544 - ปัจจุบัน อาจารย์ประจำวิชาพลศึกษาเพื่อคุณภาพชีวิต

2547 ทุนศึกษาต่อประเภทบุคลากรของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

2547 วิทยากรบรรยาย เรื่อง สมรรถภาพร่างกายในตำรวจ